THEOGNIDOS TOU MEGAREŌS GNŌMAI ELEGEIAKAI. THEOGNIDIS...

Theognis : Megareus

Digitized by Google

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

ΤΟΥ͂ ΜΕΓΑΡΈΩΣ ΓΝΩ͂ΜΑΙ
ἘΛΕΓΕΙΑΚΑΊ.

Theognidis Megaren

SIS SENTENTIAE ELEGIACAE,
plurimis locis caſtigatæ, ac ſcholijs illuſtratæ
per Eliam Vinetum Santonem.

Acceſsit Latina è Græcorum regione ad uerbum interpretatio, in eorum gratiam, qui uix ultra græcæ linguæ rudimenta progreſſi ſunt.

PARISIIS
Excudebat Ioannes Lodoicus Tiletanus, ex ad
uerſo Collegij Remenſis.
1543.

Digitized by Google

Digitized by Google

ELIAS VINETVS SANTO LECTORI.

CVM otij plurimum anno ſuperiore apud Franciſcũ Sangelaſium Enguliſmenſis Eccleſiæ Decanum, uirum cum generis ſplẽdore, tum ingenij dexteritate apprimè nobilem, nactus fuiſſem, id totum, quantùm per aduerſam ualetudinem licuit, in iucundiſſima Græcorum Poëtarum lectione à me contritum eſt. qua quidem in re conſilium eorum lubens ſecutus ſum, qui antiquos ſcriptores eo legendos ordine cenſent, quo & uixerũt, & ſcripſerunt: quòd recentiores à uetuſtioribus ſemper habeant quidpiam, quod non facile intelligas, niſi prius illos diligẽter legeris. Perlectis igitur, quorum fuit copia, uetuſtiſſimis quibusque, cuiuſmodi ſunt Homerus & Heſiodus, Theognidem tandem in manus ſumpſi, cuius ſententias licet graues eſſe non dubitarem, eò tamen intellectu mihi faciles fore ſperabam, quod crederem nihil eſſe illic, quod à poſterioribus, quos aliquando legeram, non fuiſſet luculentius tractatum. Verùm uixdum è portu ſolueram, cum tot ſubitò emergunt ſcopuli, tot ſtatim obortæ nubes cœlumq́ue diemq́ue eripiunt oculis ut à propoſito facilè his deterritus fuiſſem, niſi cupido huius conficiendi æquoris me planè obſtinata iam inde cœpiſſet, ex quo primùm à præceptoribus meis Ariſtotelis aliorumq́ue ueterum ſcripta prælegi mihi cœpta fuerant, quæ huius poëtæ ſententijs ueluti ſuauiſſimis floſculis inſperſa eſſent. Cum igitur pergere obfirmato prorſus animo certum eſſet, quæ ad tã difficilem periculoſámque rem conficiendam conducere

Digitized by Google

uiſa ſunt, ea diligenter omnia adhibui, cuiuſmodi ſunt cùm uariorum codicum, locorumq́ue ex eodem autore ab alijs ſcriptoribus citatorum diligens collatio, tum ſyncerum & acre amicorum meorum uirorum doctorum unà cum meo iudicium: inter quos Petrus Panætius, *&* Iaco. Gupylus *facilè principes. qua quidem diligentia abciſis, adiectis, tranſpoſitis multis, effectum tandem eſt, ut inſtituto ſatiſfecerim meo, perlegerim bonum* Poëtam, *eorumq́ue, quæ in eo corrupta erant, bonam magnamq́ue partem obiter caſtigauerim.* Cæterùm *cum in eo totus eſſem,* Ioãni Lodoïco Tiletano Typographo *diligentiſsimo rem pateſeci, cũ in eius bibliopolium, quærendi ex eo exẽplaris gratia aliquando me contuliſsem: quam ubi intellexiſſet, rogauit uehementer, ut ſi quid haberem in eum authorem, quem eſſet breui excuſurus, communicarem: me ſibi, ſtudioſisq; omnibus gratum facturum.* Id *autem perfacilè impetrauit ille, quando ineunte hac æſtate huc ueni, candide lector: cui in tuam gratiam publicandum tradidi, quicquid fuit noſtri in* Theognidem *laboris. quem authorem utinam tam totũ reſtituere omnino potuiſſem, quàm cupiebam. is enim tam deprauatus fuit, tam lacer, tam mancus, ut nulla diligẽtia, nullo labore, nullis denique quantislibet uigilijs id præſtare potuerim. quæ res in cauſa eſt, ut in* Latinum *ſermonem à me conuerſum non habueris.* Quod *reliquũ igitur hîc deſyderabitur, id ab alio interim dum feliciùs expectabis, noſtro hoc labore, quantuluſcunque eſt, fruaris, cúmque boni conſulas uelim.* Vale, Lutetiæ Cal. Sextil. 1543.

THEOGNIDIS POETAE VITA,
per Eliam Vinetum.

*T*HEOGNIDES *plures legimus apud antiquos ſcriptores: ſed Gnomographus Poeta Theognis cùm ætate, tum nominis celebritate alios omnes lõgè anteceſſit: de quo licet multa à ueteribus fiat mentio, ut ab Iſocrate, Platone, Xenophonte, Ariſtotele, Plutarcho: citentúrque paſſim ab omnibus eius ſententiæ tanquam Apollinis alicuius oracula: tamen perpauca de eo ſcripta extant. nam ut de eius morte nihil habemus, ſic quo tempore natus ſit, quibus parẽtibus ortus, quod uitæ inſtitutum ſecutus, quoto ætatis anno uitæ munere defunctus, nuſquam, quod quidem legere meminerim, ſcriptum eſt. Pauca tantum quædam de eius patria, & tempore quo floruerit, tradita ſunt, eáq; non admodum inter ſe conſtantia. nam eum Megarenſem quidem fuiſſe uel ex eius carmine liquet, qui ſic canit,*

ὧδε δέ τις ἐρέει, Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη Ver.22.

τοῦ Μεγαρέως. *Sed cum non una ſint Megara, (ſex enim enumerantur à Geographis) quæ illa ſint, quorum ſe ciuem profitetur Theognis, quæſtio eſt. Plato & eum ſecuti plurimi, Siculum (ſunt & in Sicilia Megara, quæ prius Hyble) Theognidem faciunt: Stephanus uerò, qui ſcripſit* περὶ πόλεων, *& Harpocration, cuius extat in decem Rhetores Lexicon, patriam ipſi inſcribunt Megara illa, quæ ſunt circa Iſthmũ inter Bœotiam, Atticam, & Peloponeſum. Platonis uerba ſunt hæc lib. primo de Legib.* ποιητὴν δὲ καὶ ἡμεῖς μάρτυρα ἔχομεν Θέογνιν πολίτην τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεγαρέων. *Author grauiſſimus ille, cui hîc ſubſcribendum uideretur, quòd & antiquior multò, & tẽporibus Theognidis propinquior fuerit: ſed ab eo tamen ut diſſentiamus, diuerſámque partem ſequamur, compellit nos uel unicus ex ipſo Theognide locus ab Harpocratione ad fidem Platoni hac in re detrahendam prolatus, qui eſt hic,*

Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελήν ποτε γαῖαν, Ver.782.

Ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον,

Digitized by Google

Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ·

Καί μ' ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον.

Nam hîc ubi uult oſtendere cuique ſua patria nihil eſſe neque charius neque ſuauius, ſi Siculus fuiſſet ille, cur inter eas quas diuerſas à patria ſua regiones ſe peragraſſe dicit, Siciliam etiam recenſeret? Hæc ſatis conuincunt mea quidem ſententia ex Siculis Megaris non fuiſſe Theognidem. Quod autem Stephanus & Harpocratiō tradūt, Megara, quæ ſunt prope Atticam, ut dictum eſt, eius eſſe patriam, id, niſi me fallit iudicium, his ipſius poetæ uerſibus ſatis comprobari poteſt,

Ver. 771. Φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην

Ἀλκαθόῳ Πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος.

Αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε

Τῆσδε πόλευς, *Et infrà poſt tres uerſus,*

Ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ' ἀφραδίην ἐσορῶν,

Καὶ στάσιν Ἑλλήνων λαοφθόρον· ἀλλὰ σὺ Φοῖβε

Ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν.

Quandoquidem non uideo quam aliā urbē poſsis intelligere per illud τῆσδε πόλευς, *&,* ἡμετέρην τήνδε πόλιν, *quam Megara, quæ dicimus, in qua urbe arcem extruxit Alcathous Rex, ut noſtra in eum locū ſcholia habent. Hæc igitur de Theognidis patria, ex qua aliquādo Thebam Ioniæ in Aſia urbem confugiſſe ſub finem ſuarum gnomôn innuere uidetur, ſi locus tamen ille à nobis rectè intellectus ſit, ubi uxorē Argyrin nomine Theognidi fuiſſe diximus. Eum tenui fortuna fuiſſe ex eodem opere colligere licet. floruiſſe uolunt Olympiade quinquageſima nona. Theognidis ſcriptorum nihil extat, quod ad nos peruenerit, præter* γνώμας ἐλεγειακὰς, *quanuis ſcripſerit alia multa, inter quæ eſt, autore Suida, Elegia in Syracuſanos ab obſidione liberatos: quæ res fortaſſe in cauſa fuit, ut multi hunc poetam Siculum fuiſſe crediderint.*

Digitized by Google

Digitized by Google

Theognidis Megaren

SIS SENTENTIAE ELEGIACAE.

O Rex, Latonæ fili, Iouis proles, nunquam tui
Obliuiſcar exordiens, neque finiens:
Sed ſemper primúmq;, & ultimũ, inq; medijs
Canam. tu autem me audi, & bona da.
Phœbe rex, quãdo equidẽ te dea peperit uenerãda Lato-
Palmam teneram manibus amplexata, (na,
Immortalium pulcherrimum in rotunda palude,
Tota quidem impleta eſt Delus ingens
Odore diuino: riſit uerò terra prodigioſa:
Gauiſus'que eſt profundus pontus maris albicantis.
(O) Diana fericida, filia Iouis, quam Agamemnon
Placauit, quãdo in Troiã nauigabat nauibus uelocibus,
Precantem me audi. mala autem fata expelle.
Tibi quidem hoc, Dea, paruum, mihi uerò magnũ (eſt.)
Muſæ & Gratiæ filiæ Iouis, quondam Cadmi
Ad nuptias profectæ, pulchrum ceciniſtis carmen:
Quoniã qđ pulchrũ eſt, amicũ eſt uobis: qđ uerò nõ eſt pul
Hoc carmen ĩmortalia uẽnit ꝑ ora. (chrũ, nõ amicũ eſt.
Cyrne, docenti quidem mihi ſignum imponatur
His carminibus, latebit enim nunquam, ſi ſurripiatur:
Neq; quiſquam mutabit peius, bonum quod adſit.
Sic uerò quiſque dicet: Theognidis ſunt carmina
Megarenſis, omnes quidem inter homines celebris:
Ciuibus uerò nondum omnibus placere poſſum.
Nihil mirum, (o) Polypæda: neque enim Iupiter
Neque pluens omnibus placet, neque abſtinens.

Digitized by Google

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΣ ΓΝΩΜΑΙ ΕΛΕΓΕΙΑΚΑΙ.

Ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαυόμενος.
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτόν τε, καὶ ὕστατον, ἔν τε μέσοισιν
ἀείσω. σὺ δέ μοι κλῦθι, καὶ ἐσθλὰ δίδου.
φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητὼ
φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη·
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέϊ λίμνῃ·
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
ὀδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασε δὲ γαῖα πελώρη,
γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἁλὸς πολιῆς.
ἄρτεμι θηροφόνη θύγατερ Διός, ἣν Ἀγαμέμνων
εἵσαθ', ὅτ' ἐς τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοαῖς,
εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε.
σοὶ μὲν τοῦτο, θεά, σμικρόν, ἐμοὶ δὲ μέγα.
Μοῦσαι καὶ χάριτες κοῦραι Διός, αἵ ποτε κάδμου
ἐς γάμον ἐλθοῦσαι, καλὸν ἀείσατ' ἔπος.
ὅττι καλὸν φίλον ἐστί, τὸ δ' οὐ καλὸν, οὐ φίλον ἐστί,
τοῦτ' ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.
Κύρνε, σοφιζομένῳ μὲν ἐμοὶ σφρηγὶς ἐπικείσθω
τοῖς δ' ἔπεσι, λήσει δ' οὔποτε κλεπτομένη,
οὐδέ τις ἀλλάξει κάκιον τοὐσθλοῦ παρεόντος.
ὧδε δὲ πᾶς ἐρέει, Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη
τοῦ Μεγαρέως, πάντας δὲ κατ' ἀνθρώπους ὀνομαστός,
ἀστοῖσιν δ' οὔπω πᾶσιν ἀδεῖν δύναμαι.
οὐδὲν θαυμαστὸν Πολυπαίδη, οὐδὲ γὰρ ὁ Ζεὺς
οὔθ' ὕων πάντας ἁνδάνει, οὐδ' ἀνέχων.

Digitized by Google

Σοὶ δ' ἐγὼ εὖ φρονέων ὑποθήσομαι, οἷά περ αὐτὸς,
Κύρν', ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, παῖς ἔτ' ἐὼν, ἔμαθον.
Πέπνυσο, μηδ' αἰσχροῖσιν ἐπ' ἔργμασι, μηδ' ἀδίκοισι
Τιμὰς, μηδ' ἀρετὰς ἕλκεο, μηδ' ἄφενος.
Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι. κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
Ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο,
Καὶ μετὰ τοῖσιν πῖνε, καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἵζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι, ἢν δὲ κακοῖσι
Συμμιχθῇς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
Ταῦτα μαθὼν ἀγαθοῖσιν ὁμίλεε, καί ποτε φήσεις
Εὖ συμβουλεύειν τοῖσι φίλοισιν ἐμέ.
Κύρνε κύει πόλις ἥδε. δέδοικα δὲ, μὴ τέκῃ ἄνδρα
Εὐθυντῆρα κακῆς ὕβρεος ὑμετέρης.
Ἀστοὶ μὲν γ', ἔθ' οἵδε σαόφρονες, ἡγεμόνες δὲ
Τετράφαται πολλὴν εἰς κακότητα πεσεῖν.
Οὐδεμίαν πω Κύρν' ἀγαθοὶ πόλιν ὤλεσαν ἄνδρες.
Ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἅδῃ,
Δῆμόν τε φθείρωσι, δίκας τ' ἀδίκοισι διδῶσι
Οἰκείων κερδῶν εἵνεκα, καὶ κράτεος.
ἔλπεο μὴ δηρὸν κείνην πόλιν ἀτρεμέεσθαι,
Μηδ' εἰ νῦν κεῖται πολλῇ ἐν ἡσυχίῃ,
Εὖτ' ἂν τοῖσι κακοῖσι φίλ' ἀνδράσι ταῦτα γένηται,
Κέρδεα δημοσίῳ σὺν κακῷ ἐρχόμενα.
Ἐκ τῶν γὰρ στάσις ἐστὶ, καὶ ἔμφυλοι φόνοι ἀνδρῶν.
Μούναρχος δὲ πόλει μή ποτε τῇδε ἅδοι.
Κύρνε πόλις μὲν ἔθ' ἥδε πόλις, λαοὶ δὲ δὴ ἄλλοι,
Οἳ πρόσθ' οὔτε δίκας ἤδεσαν, οὔτε νόμους.
Ἀλλ' ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον,
ἔξω δ', ὥστ' ἔλαφοι, τήνδ' ἐνέμοντο πόλιν,

Tibi uerò ego beneuolus præcepta dabo, qualia ipſe,
Cyrne, à bonis (uiris), puer adhuc exiſtens, didici.
Sapito: neque turpibus ex factis, neque iniuſtis
Honores, neque potentiam trahe, neque diuitias.
Hæc quidem ſic ſcito. (cum) malis uerò ne uerſare
Viris, ſed ſemper (cum) bonis conuerſare,
Et cum eis bibe & comede, & cum eis
Sede: & place illis, quorum magna poteſtas (eſt).
A bonis enim (uiris) bona diſces: ſi uero malis
Commiſcearis, perdes & quam habebas mentem.
Hæc cum didiceris, cum bonis conuerſare, & aliquãdo
Bene conſulere amicis me. (dices,
Cyrne, uterũ fert ciuitas hæc. timeo aũt, ne pariat uirũ
Correctorem malæ inſolentiæ ueſtræ.
Ciues enim, adhuc illi (ſunt) modeſti. præfecti uerò
Verſi ſunt multam in nequitiam cadere.
Nullã unquã Cyrne boni ciuitatem perdiderunt uiri.
Sed quando contumelioſis eſſe malis placuerit
Populúmque corruperint: iudiciáque iniuſtis dederint
Propriorum lucrorum cauſa, & potentiæ.
Spera non diu illam ciuitatem quietam fore,
Et ſi nunc manet multa in quiete:
Cum malis amica uiris hæc fuerint,
Lucra publico cum malo uenientia.
Ex his enim ſeditio eſt, & inteſtinæ cædes uirorum.
Rex uerò ciuitati nunquam illi placeat.
Cyrne ciuitas quidẽ adhuc, hæc ciuitas (eſt): populi aũt
Qui prius neque iura nouerant, neque leges: (alij,
Sed circum latera pellem caprarum atterebant:
Foris autem, tanq̃ cerui, hanc depaſcebantur ciuitatẽ:

Digitized by Google

Et nũc ſunt boni(ô)Polypæda.at(qui)prius boni(erãt),
Nunc mali(ſunt.)quiſnam hæc ferret reſpiciens?
Se inuicem autem decipiunt,alij alios ridentes,
Neque malorum rationes cognoſcentes,neq; bonorũ.
Neminem horum amicũ fac(ô)Polypæda ciuium
Ex animo,utilitatis cauſa alicuius:
Sed uidearis quidem omnibus lingua amicus eſſe,
Rem uerò communices nemini ullam
Seriam.cognoſces enim improborum mentes uirorum,
Quod ipſis in factis fides eſt nulla:
Sed dolos,deceptionéſque,uerſutiáſque dilexerunt
Sic,ut uiri non amplius incolumes.
Nunquam Cyrne improbo fidens conſulta cum uiro,
Quando ſeriam rem uolueris facere:
Sed ad probum profectus conſulta multum laborans,
Et longum pedibus Cyrne iter peragens:
Rem uerò ne amicis omnino communica cum omnibus,
Pauci ſanè è multis fidelem habent mentem.
Paucis fidens magnas uiris res aggredere:
Ne fortè inſanabilem Cyrne accipias dolorem.
Fidelis uir auróque & argento rependi
Dignus(eſt)in moleſta Cyrne ſeditione.
Paucos inuenies(ô)Polypæda uiros amicos
Fideles in difficilibus rebus perſiſtentes:
Qui auſint,concordem animum habentes,
AEquè bonorum malorúmque participes eſſe.
Hos uerò nõ inuenies quærens,neque inter omnes
Homines,quos nauis nõ una omnes agit,
Quibus in lingua,& oculis ineſt
Pudor:neque ad turpem rem quæſtus agit.

Digitized by Google

Καὶ νῦν εἰσ' ἀγαθοί, Πολυπαΐδη. οἱ δὲ πρὶν ἐσθλοί,
νῦν δειλοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν;
ἀλλήλους δ' ἀπατῶσιν, ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶντες,
οὔτε κακῶν γνώμας εἰδότες, οὔτ' ἀγαθῶν.
μηδένα τῶνδε φίλον ποιεῦ Πολυπαΐδη ἀστῶν
ἐκ θυμοῦ, χρείης εἵνεκα μηδεμίης.
Ἀλλὰ δόκει μὲν πᾶσιν ἀπὸ γλώσσης φίλος εἶναι,
χρῆμα δὲ συμμίξῃς μηδενὶ μηδοτιοῦν
σπουδαῖον. γνώσῃ γὰρ ὀϊζυρῶν φρένας ἀνδρῶν,
ὥς σφιν ἐπ' ἔργοισιν πίστις ἔπ' οὐδεμία,
Ἀλλὰ δόλους, ἀπάτας τε, πολυπλοκίας τ' ἐφίλησαν
οὕτως, ὡς ἄνδρες μηκέτι σωζόμενοι.
Μήποτε Κύρνε κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρί,
εὖτ' ἂν σπουδαῖον πρῆγμ' ἐθέλῃς τελέσαι.
Ἀλλὰ μετ' ἐσθλὸν ἰών, βουλεύεο πολλὰ μογήσας,
καὶ μακρὴν ποσὶν Κύρν' ὁδὸν ἐκτελέσας.
Πρῆξιν μηδὲ φίλοισιν ὅλως ἀνακοίνεο πᾶσι.
Παῦροί τοι πολλῶν πιστὸν ἔχουσι νόον.
Παύροισιν πίσυνος μεγάλ' ἀνδράσιν ἔργ' ἐπιχείρει,
μή ποτ' ἀνήκεστον Κύρνε λάβῃς ἀνίην.
Πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι
ἄξιος ἐν χαλεπῇ Κύρνε διχοστασίῃ.
Παύρους εὑρήσεις Πολυπαΐδη ἄνδρας ἑταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους,
οἵ τινες ἂν τολμῷεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἶσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
Τοὺς δ' οὐκ εὑρήσεις διζήμενος, οὐδ' ἐπὶ πάντας
Ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγει,
Οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
Αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἔπι κέρδος ἄγει.

Μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε, καὶ φρένας ἄλλῃ,
Εἴ με φιλεῖς, καί σοι πιστὸς ἔνεστι νόος.
Η με φίλει, καθαρὸν θέμενος νόον, ἤ μ' ἀποειπὼν
Εχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.
Ος δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος
Δεινὸς Κύρν' ἐχθρὸς βέλτερος, ἢ φίλος ὤν.
Εἴ τις ἐπαινέσειε σε τόσον χρόνον, ὅσον ὁρῴη,
Νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἵησι κακήν,
Τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός,
Ος κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονεῖ δ' ἕτερα.
Αλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
Γιγνώσκων, ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
Αντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι φίλε ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
Φράζεο, καί ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω.
Μηδεὶς ἀνθρώπων πείσῃ κακὸν ἄνδρα φιλῆσαι
Κύρνε, τί δ' ἐστ' ὄφελος κεῖνος ἀνὴρ φίλος ὤν;
Οὔτ' ἄν σ' ἐκ χαλεποῖο πόνου ῥύσαιτο, καὶ ἄτης,
Οὔτε κεν ἐσθλὸν ἔχων, τοῦ μεταδοῦν ἐθέλει.
Δειλοὺς δ' εὖ ἔρδοντι ματαιοτάτη χάρις ἐστί,
Ισον καὶ σπείρειν πόντον ἁλὸς πολιῆς.
Οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων βαθὺ λήϊον ἀμῷς,
Οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν, εὖ πάλιν ἀντιλάβοις.
Απληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον, ἢν δ' ἓν ἁμάρτῃς,
Τῶν πρόσθεν πάντων ἐκκέχυται φιλότης.
Οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ μέγιστον ἐπαυρίσκουσι παθόντες,
Μνῆμα δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν, καὶ χάριν ἐξοπίσω.
Μήποτε τὸν κακὸν ἄνδρα φίλον ποιεῖσθαι ἑταῖρον,
Αλλ' αἰεὶ φεύγειν, ὥστε κακὸν λιμένα.
Πολλοί τοι πόσιος καὶ βρώσιος εἰσὶν ἑταῖροι,
Εν δὲ σπουδαίῳ πράγματι παυρότεροι.

Ne me uerbis quidẽ cole:mẽtẽ autẽ habe,& præcordia
Si me amas,& tibi fidelis ineſt mens. (alibi.
Aut me ama,puram afferens mentem:aut me refugiens
Odio proſequere,manifeſte contentionem ſuſcipiens.
Qui uerò unica lĩgua dupliciter habet mẽtẽ,hic amicus
Grauis Cyrne inimicus melior,quam amicus exiſtẽs.
Siquis laudabit te tanto tempore,quanto uiderit (te),
Separatus uerò (à te) aliò linguam mittit malam:
Talis profectò ſodalis uir, amicus(eſt) nõ ualde bonus,
Qui dixerit lingua.optima,cogitat autem alia.
Sed ſit talis mihi amicus,qui amicum me
Cognoſcẽs,iracundiã,& grauẽ(me)ex iſtentẽ,ferat
Pro fratre,Tu autem mihi amice hæc in animo
Conſidera,& aliquando mei memineris in poſterum.
Nullus hominum perſuadeat improbum uirum amare
Cyrne.quæ enim eſt utilitas ille uir,amicus ſi ſit?
Neque te ex graui labore liberauerit,& detrimento:
Neq; bonũ habẽs,illius(te)participẽ facere uoluerit.
Improbis uerò bene facienti uaniſſima gratia eſt:
Perinde(eſt)ac ſeminare pontum maris albi.
Neque enim pontum ſeminans,profundã ſegetem metas:
Neq; malis benefaciẽs,bñficiũ uiciſſĩ accipias(ab eis)
Inexplebilẽ enim habẽt improbi mẽtem: ſi uero(in)uno
Superiorũ omniũ effuſa periſt amicitia, (aberraris,
At probi plurimum fruuntur beneficio accepto:
Memoriã autẽ habẽt beneficiorũ,& gratiam poſtea.
Nunquam malum uirum,amicum fac ſodalem,
Sed ſemper fuge,tanquam malum portum.
Multi ſane potus & cibi ſunt amici:
In ſeria autem re pauciores(ſunt amici.)

Digitized by Google

Fucato uerò uiro cognitu difficilius nihil (eſt)
  Cyrne, neque cautionis eſt maioris.
Auri adulterini & argenti intolerabile detrimentum
  Cyrne, & inuenire facile (eſt) uiro ſapienti.
Si autem amici mens uiri in pectoribus latuerit
  Tenuis exiſtẽs, doloſum uerò in p̄cordijs cor habeat:
Hoc deus fucatiſſimum fecit hominibus,
  Et cognitu omnium hoc difficilimum.
Non enim poteris cognoſcere uiri mentẽ, neq; fœminæ,
  Priuſquam tentaueris ceu iumentum.
Neq; poteris cõiectare, tanq̃ aliquando tẽpeſtiue pro-
  Sæpe enim animum fallunt ſpecies. (fectus:
Neque potentia opta (ô) Polypæda (te) eximium eſſe,
  Neq; facultatibus: duntaxat autẽ uiro adſit fortuna.
Nihil in humanis patre & matre melius
  Eſt, quibus ſanctum Cyrne curæ eſt ius.
Nemo Cyrne damni & lucri cauſa ipſe (eſt):
  Sed dij horum datores amborum.
Neque quiſpiam hominum facit, in præcordijs intuitus,
  In finem an bonum fiat, an malum.
Sæpe enim putans (ſe) facturum malum, bonum fecit.
  Et putans (ſe) facturum bonum, fecit malum.
Neque cuiquã hominum aduenjunt, quæcunque uoluerit:
  Impediunt enim grauis fines impoſſibilitatis.
(Nos) homines autem uana exiſtimamus, ſcientes nihil:
  Dij uero ſecundum ſuam omnia perficiunt mentem.
Nemo unquam, hoſpitem (ò) Polypæda qui fefellerit,
  Atque ſupplicem, mortalium immortales latuit.
Fac malis autem iuſtè paucis cum facultatibus uiuere
  Quàm diues eſſe, iniuſtè opes adeptus.

Digitized by Google

Κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδὲν,
Κύρν', οὐδ' εὐλαβίης ἐστὶ περὶ πλέονος.
χρυσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἀνσχετὸς ἄτη,
Κύρνε, καὶ ἐξευρεῖν ῥάδιον ἀνδρὶ σοφῷ.
εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσσι λέληθε
ψεδνὸς ἐὼν, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει,
τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον ποίησε βροτοῖσι,
καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιηρότατον.
Οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον, οὔτε γυναικὸς,
πρὶν πειραθείης ὥσπερ ὑποζυγίου.
οὐδέ κεν εἰκάσσαις, ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον ἐλθών,
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.
Μήτ' ἀρετὴν εὔχου Πολυπαΐδη ἔξοχος εἶναι,
μήτ' ἄφενος, μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη.
Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
ἔπλεθ', οἷς ὁσίη Κύρνε μέμηλε δίκη.
Οὐδεὶς Κύρν' ἄτης καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτὸς,
ἀλλὰ θεοὶ τούτων δώτορες ἀμφοτέρων.
Οὐδέ τις ἀνθρώπων ἐργάζεται, ἐν φρεσὶν εἰδὼς,
ἐς τέλος εἴτ' ἀγαθὸν γίγνεται, εἴτε κακόν.
Πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακὸν, ἐσθλὸν ἔθηκε,
καί τε δοκῶν θήσειν ἐσθλὸν, ἔθηκε κακόν.
Οὐδέ τῳ ἀνθρώπων παραγίνεται, ὅσσ' ἐθέλῃσι,
ἴσχει γὰρ χαλεπῆς πείρατ' ἀμηχανίης.
Ἄνθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν, εἰδότες οὐδέν,
θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.
Οὐδείς πω ξεῖνον Πολυπαΐδη ἐξαπατήσας,
οὐδ' ἱκέτην, θνητῶν ἀθανάτους ἔλαθε.
Βούλεο δ' εὐσεβέως ὀλίγοις σὺν χρήμασιν οἰκεῖν,
ἢ πλουτεῖν, ἀδίκως χρήματα πασάμενος.

Digitized by Google

ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στι·
πᾶς δέ τ' ἀνὴρ ἀγαθὸς Κύρνε δίκαιος ἐών.
χρήματα μὲν δαίμων καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δίδωσιν,
ἡ δ' ἀρετὴ ὀλίγοις ἀνδράσι Κύρν' ἕπεται.
ὕβριν Κύρνε θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρί,
οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι.
τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται
ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτῳ μὴ νόος ἄρτιος ᾖ.
μή ποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς,
μηδ' ἀχρημοσύνην Κύρνε κακὴν πρόφερε.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλῳ,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε δ' οὐδὲν ἔχειν.
μήποτε Κύρν' ἀγοράασθαι ἔπος μέγα, οἶδε γὰρ οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὅ, τι νὺξ χ' ἡμέρα ἀνδρὶ τελεῖ.
πολλοί τοι χρῶνται δειλαῖς φρεσὶ, δαίμονι δ' ἐσθλῷ,
οἷς τὸ κακὸν δοκέον γίγνεται εἰς ἀγαθόν.
εἰσὶν δ', οἳ βουλῇ τ' ἀγαθῇ, καὶ δαίμονι φαύλῳ
μοχθίζουσι, τέλος δ' ἔργμασιν οὐχ ἕπεται.
οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὔτ' ὄλβιος, οὔτε πενιχρὸς,
οὔτε κακὸς νόσφιν δαίμονος, οὔτ' ἀγαθός.
ἄλλ' ἄλλῳ κακόν ἐστι. τὸ δ' ἀτρεκὲς, ὄλβιος οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἥλιος καθορᾷ.
ὃν δὲ θεοὶ τιμῶσιν, ὁ καὶ μωμεύμενος αἰνεῖ,
ἀνδρὸς δὲ σπουδὴ γίγνεται οὐδεμία.
θεοῖς εὔχου, οἷς ἐστὶ μέγα κράτος, οὔτι ἄπερ θεῶν
γίγνεται ἀνθρώποις, οὔτ' ἀγαθ' οὔτε κακά.
ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι μάλιστα,
καὶ γήρως πολιοῦ, Κύρνε, καὶ ἠπιάλου.
ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντους
ῥίπτειν, καὶ πετρῶν Κύρνε κατ' ἠλιβάτων.

Digitized by Google

In iuſtitia autem comprehenſim omnis uirtus ineſt:
Omniſq; uir bonus(eſt) Cyrne, iuſtus qui eſt.
Diuitias quidem dæmon etiam improbiſſimo uiro dat:
Sed uirtus paucos uiros Cyrne comitatur.
Iniuriam Cyrne deus primum malum dedit uiro,
Cuius futurus eſt locum nullum ponere:
Parit profectò ſatietas iniuriã, quando improbũ opes ſe-
Hominem, & cui non mens ſana ſit. (cutæ ſint
Nunquam mihi paupertatem pernicioſam, uiro iratus,
Neque egeſtatem Cyrne malam obijce.
Iuppiter enim ſanè libram inclinat aliâs alij,
Interdum quidem diteſcere, interdũ uerò nihil habere.
Nunquam Cyrne uendita uerbũ magnũ: nouit enim nemo
Hominum, quid nox & dies uiro perficiat.
Multi quidem utuntur malis conſilijs, numine aũt dextro:
Quibus, quod malum uidebatur, cedit in bonum.
Sunt uerò (alij), qui & conſilio bono, & numine ſiniſtro
Res gerunt, finis autem rebus non ſuccedit.
Nemo hominum, neque diues, neque pauper,
Neque malus ſine numine, neque bonus(eſt).
Aliud alij malum eſt. reuera autem beatus nemo(eſt)
Hominum, quotquot ſol intuetur.
Quem autem dij amant, & inuidus laudat,
Viri uerò ſtudium eſt nullum.
Deos ora, quibus eſt magna poteſtas. nihil ſine dijs,
Eſt hominibus, neque bona, neque mala.
Virũ bonũ paupertas, quã aliæ res omnes, domat magis,
Et(quàm) ſenectus cana, Cyrne, & (quàm) febris:
Quã quidem(paupertatẽ) oportet fugere, & in immẽſum
Proijcere, & petras Cyrne contra altas. (mare

Omnis enim uir paupertate domitus, neque quicq̃ dicere,
Neque facere poteſt, lingua uero illi ligata eſt.
Oportet igitur ſimul ſuper terram & lata dorſa maris
Quærere grauis Cyrne liberationem paupertatis,
Mori (ô) amice Cyrne pauperi melius eſt uiro,
Quàm uiuere dura afflictum paupertate.
Arietes quidem, & aſinos quærimus Cyrne, & equos
Generoſos, & quiſque uult ex bonis
Admittere: ducere autem malã (uxorẽ) mali (uiri filiã) nõ
Generoſus uir, ſi ei pecunias multas dederit: (renuit
Nulla (fœmina) mali uiri recuſat eſſe uxor
Diuitis, quin diuitem uult (maritum,) loco boni.
Opes qdẽ æſtimãt: et ex malo (uiro ortã) bon⁹ duxit uxo-
Et malus ex bono (ortã). (cũ) diuitijs miſcuit genus. (rẽ,
Itaque ne mirare genus (ô) Polypæda ciuium
Labefactari: cum enim miſcentur bona malis.
Ipſe quidem hanc, cognoſcens malo patre ortam eſſe,
In ædes (ſuas) ducit, opibus (illius) inductus,
Nobilis ignobilem, quandoquidem fortis ipſum neceſſitas
Cogit, quæ uiri miſeram fecit mentem.
Opes uerò cui à Ioue, & cum iuſtitia uiro fuerint,
Et integrè, ſemper quidem ſtabile eſt.
Si uero iniuſtè præter tempus uir lucri cupido animo
Acquiret, ſiue iureiurando præter iuſtum capiens,
Statim quidem ferre lucrum uidetur, in finem uerò
Rurſum eſt damnum. Deorum enim ſuperior eſt mens.
Sed hæc hominum fallunt mentem. nõ enim ſuper ipſos
Fiunt beati rei erroris
Sed hic quidem ipſe ſoluit malum debitum, ille uerò charis
Noxam poſtea liberis appendit.

Digitized by Google

πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν,
οὔθ' ἔρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.
χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
δίζεσθαι χαλεπῆς κύρνε λύσιν πενίης.
τεθνάμεναι φίλε κύρνε πενιχρῷ βέλτερον ἀνδρὶ,
ἢ ζώειν χαλεπῇ τειρόμενον πενίῃ.
Κριοὺς μὲν, καὶ ὄνους διζήμεθα κύρνε, καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
βήσεσθαι, γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ διδῷ.
οὐδεμία κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.
χρήματα μὲν τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ, πλοῦτος ἔμιξε γένος.
οὕτω μὴ θαύμαζε γένος πολυπαΐδη ἀστῶν
μαυροῦσθαι, σὺν γὰρ μίσγεται ἐσθλὰ κακοῖς.
αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
εἰς οἴκους ἄγεται, χρήμασι πειθόμενος,
εὔδοξος κακόδοξον· ἐπεὶ κρατερή μιν ἀνάγκη
ἐντύνει, ἥ τ' ἀνδρὸς τλήμονα θῆκε νόον.
χρήματα δ' ᾧ διόθεν, καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γίνηται,
καὶ καθαρῶς, αἰεὶ παρμόνιμον τελέθει.
εἰ δ' ἀδίκως παρὰ καιρὸν ἀνὴρ φιλοκερδέϊ θυμῷ
κτήσεται, εἴθ' ὅρκῳ πὰρ τὸ δίκαιον ἑλών,
αὐτίκα μέν τι φέρειν κέρδος δοκεῖ, ἐς δὲ τελευτὴν
αὖθις ἔγεντο κακὸν, θεῶν δ' ὑπερέσχε νόος.
ἀλλὰ τάδ' ἀνθρώπων ἀπατᾷ νόον. οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῦ
τίνονται μάκαρες πρήγματος ἀμπλακίης.
ἀλλ' ὁ μὲν αὐτὸς τῖσε κακὸν χρέος, ὃς δὲ φίλοισιν
ἄτην ἐξοπίσω παισὶν ἐπεκρέμασεν.

Ἄλλον δ' οὐ κατέμαρψε δίκη, θάνατος γὰρ ἀναιδὴς
πρόσθεν ἐπὶ βλεφάροις ἕζετο, κῆρα φέρων.
Οὐδείς τοι φεύγοντι φίλος, καὶ πιστὸς ἑταῖρος·
τῆς δὲ φυγῆς ἐστὶ τοῦτ' ἀνιηρότερον.
Οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν κακὸν, ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ' ἀγαθός.
Κύρνε, φίλους κατὰ πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
ὀργὴν συμμίσγων, ἥντιν' ἕκαστος ἔχει.
Πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ
τῇ προσομιλήσει, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.
Νῦν μὲν τῇδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος χρόα γίγνου,
κρεῖττόν τοι σοφίη γίγνεται εὐτροπίης.
Μὴ δ' ἄγαν ἄσχαλλε ταρασσομένων πολιητῶν
Κύρνε, μέσην δ' ἔρχου τὴν ὁδὸν, ὥσπερ ἐγώ.
Ὅστις τοι δοκέει τὸν πλησίον ἴδμεναι οὐδὲν,
ἀλλ' αὐτὸς μοῦνος ποικίλα δήνε' ἔχειν·
κεῖνός γ' ἄφρων ἐστὶ νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ,
ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα.
Ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδείῃσιν ἕπεσθαι,
τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἄπιστοι ἅδον.
Πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνθρώποισιν·
οἳ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι βίον,
διπλάσιον σπεύδουσι. τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
χρήματά τοι θνητοῖς γίγνεται ἀφροσύνη.
Ἄτη δ' ἐξ αὐτῆς ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότε Ζεὺς
πέμψει τειρομένοις, ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
Ἀκρόπολις καὶ πύργος ἐὼν κενεόφρονι δήμῳ
Κύρν', ὀλίγης τιμῆς ἔμμορεν ἐσθλὸς ἀνήρ,
οὐδ' ἔτι γε πρέπει ἡμῖν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισιν,
Λύειν, ὡς πόλεως τείχη ἁλισκομένης.

Alium uerò non apprehendit uindicta. mors enim impudẽs
Prius ſuper palpebras ſedebat, fatum afferens.
Nemo profectò exuli amicus & fidelis ſodalis (eſt),
Exilio autem eſt hoc acerbius.
Vinum ſanè potare multum, malum (eſt). ſi uerò quis ipſum
Potarit prudenter, non malum, ſed bonum (eſt)
Cyrne amicos ſecundum omnes commuta uarios mores,
Ingenium temperans, quod quiſque habet.
Polypi mentem obtine uerſipellis, qui ad petram.
Cui adhæſerit, talis uiſu apparet.
Nunc quidem hâc ſequere, aliquando alius colore fias,
Celeris mutatio quidem ſapientia eſt morum.
Neque nimis indignare, cum perturbantur ciues
Cyrne: media autem perge uia, quomodo ego.
Quiſquis quidem putat proximum ſuum ſcire nihil,
Sed ſe ipſe ſolum uariâ conſilia habere:
Ille ſanè amens eſt, mente priuatus bona:
AEquè enim omnes uaria ſcimus.
Sed hic quidem non uult turpes quæſtus ſequi:
Alteri uerò, doli magis infideles placent.
Diuitiarum autem nullus (eſt) finis certus hominibus.
Qui enim nunc ex nobis plurimas habent facultates
Duplo augere (eas) properant. quiſnã ſaturauerit omnes?
Opes quidem mortalibus ſunt amentia.
Ate autem ſtatim emergit, quam cum Iuppiter
Mittet laborantibus, aliâs alius habet.
Arx & turris qui erat ſtulto populo
Cyrne, modicum honorem conſequitur bonus uir.
Neque amplius decet nos, nimirum uiros ſaluos
Diruere tanquam ciuitatis mœnia expugnandæ.

Digitized by Google

Tibi quidē ego alas dedi,cū quibus ſuper immenſum mare
Volabis,per terram omnem ſublatus
Facile:epulis uero & conuiuijs aderis
In omnibus,multorum uerſans in oribus.
Et te cum tibijs canoris iuuenes uiri
In mundo amabiles honeſta,& ſuauia
Canent,& poſtquam tenebroſas ſub latebras terræ
Iueris,luctuoſas in Ditis domos:
Nunq̄,ne mortuus(quidem)amittes gloriam, neq; latebis,
Immortale hominibus ſemper habens nomen
Cyrne,per Græciam terram uerſans,& per inſulas,
Piſcoſo tranſiens mari in ſterili,
Non equorum tergis inſidens,ſed te mittent
Splendida Muſarum dona uiolis coronatarum.
Omnibus enim quibus curæ eſt,& poſteris carmen,
Eris cum,donec terra & ſol (erunt).
Cæterum ego modicam à te conſequor reuerentiam:
Quin tanquam puſillum puerum uerbis me decipis,
Pulcherrimū(ē,id,qđ eſt)iuſtiſſimū:optimū uero(eſt)uale
Res uero iucūdiſſima eſt,id, qđ quis amat,aſſequi. (re.
Equa ego(ſum)pulchra,& certatrix,ſed peſſimum
Virum fero,& mihi hoc moleſtiſſimum.
Sæpe profectò cogitaui effringens frænum
Fugere,excutiens malum aurigam.
Non mihi bibitur uinum,poſtquam apud puellam teneram
Alius uir habitat,multo me peior,
Frigidam mihi apud eam chari bibunt parentes,
Quare ſimul aquatur,& me lamentans fert.
Illic mediā(ipſam)puellā amplexus brachio, oſculatus ſū
Collum:illa uerò tenerum loquebatur ex ore.

Digitized by Google

Σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ' ἔδωκα, σὺν οἷς ἐπ' ἀπείρονα πόντον
  πωτήσῃ, κατὰ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος
ῥηϊδίως, θοίναις δὲ καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσσῃ
  ἐν πάσαις, πολλῶν κείμενος ἐν στόμασι.
Καί σε σὺν αὐλίσκοισι λιγυφθόγγοις νέοι ἄνδρες
  ἐν κόσμῳ ἐρατοὶ καλά τε καὶ λιγέα
ᾁσονται, καὶ ὅταν δνοφεροῖς ὑπὸ κεύθμασι γαίης
  βῇς, πολυκωκύτους εἰς Ἀΐδαο δόμους,
οὐδέποτ' οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, οὐδέ γε λήσεις,
  ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα
Κύρνε, καθ' Ἑλλάδα γῆν στρωφώμενος, ἠδ' ἀνὰ νήσους,
  ἰχθυόεντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον,
οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος, ἀλλά σε πέμψει
  ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων.
Πᾶσι γάρ, οἷσι μέμηλε καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή,
  ἔσσῃ ὁμῶς, ὄφρ' ἂν γῆ τε καὶ ἠέλιος.
Αὐτὰρ ἐγὼν ὀλίγης παρὰ σεῦ τυγχάνω αἰδοῦς,
  ἀλλ' ὥσπερ μικρὸν παῖδα λόγοις μ' ἀπατᾷς.
Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν.
  Πρᾶγμα δὲ τερπνότατον, τοῦ τις ἐρᾷ, τὸ τυχεῖν.
Ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη, ἀλλὰ κάκιστον
  ἄνδρα φέρω, καί μοι τοῦτ' ἀνιηρότατον.
Πολλάκι δὴ μέλλησα διαρρήξασα χαλινὸν
  φεύγειν, ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον.
Οὔ μοι πίνεται οἶνος, ἐπεὶ παρὰ παιδὶ τερείνῃ
  ἄλλος ἀνὴρ κατέχει, πολλὸν ἐμοῦ κακίων.
Ψυχρόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι πίνουσι τοκῆες,
  ὥσθ' ἅμα θ' ὑδρεύῃ, καί με γοῶσα φέρει.
Ἔνθα μέσην περὶ παῖδα λαβὼν ἀγκῶν' ἐφίλησα
  δειρήν, ἡ δὲ τέρεν φθέγγετ' ἀπὸ στόματος.

Digitized by Google

γνωτή τοι πενίη, καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα,
　οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται, οὔτε δίκας.
πάντη δ' τοὔλασσον ἔχει, πάντη δ' ἐπίμικτος.
　πάντη δ' ἐχθρὰ ὁμῶς γίγνεται, ἔνθα περ ᾖ.
ἴσως τοι, τὰ μὲν ἄλλα θεοὶ θνητοῖς ἀνθρώποις
　γῆρας τ' οὐλόμενον, καὶ νεότητ' ἔδοσαν.
τῶν πάντων δὲ κάκιστον ἐν ἀνθρώποις, θανάτου τε,
　Καὶ πασέων νούσων ἐστὶ πονηρότατον,
παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο, καὶ ἄρμενα πάντα παράσχοις,
　χρήματα δ' ἐγκαταθῇς, πόλλ' ἀνιαρὰ παθών,
τὸν πατέρ' ἐχθαίρουσι, καταρῶνται δ' ἀπολέσθαι,
　Καὶ στυγέουσ', ὥσπερ πτωχὸν ἐσερχόμενον.
εἰκὸς τὸν κακὸν ἄνδρα κακῶς τὰ δίκαια νομίζειν,
　Μηδεμίαν κατόπιν ἁζόμενον νέμεσιν.
δειλῷ γάρ τ' ἀπάλαμνα βροτῷ πάρα πόλλ' ἀνελέσθαι
　Πὰρ ποδὸς, ἡγεῖσθαι θ', ὡς καλὰ πάντα τιθεῖ.
Ἀστῶν μηδενὶ πιστὸς ἐὼν, πόδα τόνδε πρόβαινε,
　Μήθ' ὅρκῳ πίσυνος μήτε φιλημοσύνῃ,
μήδ' εἰ Ζῆν' ἐθέλει παρέχειν βασιλῆα μέγιστον
　Ἔγγυον ἀθανάτων, πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.
ἐν γάρ τοι πόλει ὧδε κακολόγῳ ἀνδάνει οὐδὲν,
　ὡς δὲ καὶ σώζουσ' αἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.
Νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ γίγνεται ἐσθλὰ κακοῖσιν
　Ἀνδρῶν, γίγνονται δ' ἐκτραπέλοισι νόμος.
Αἰδὼς μὲν γὰρ ὄλωλεν, ἀναιδείη δὲ καὶ ὕβρις
　Νικήσασα δίκην, γῆν κατὰ πᾶσαν ἔχει.
Οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης
　Καὶ κρατερόν περ ἐόνθ' αἱρεῖ ἀμηχανίη.
Κωτίλῳ ἀνθρώπῳ σιγᾶν χαλεπώτατον ἄχθος,
　φθεγγόμενος δ' ἀδαὴς, οἷσι παρῇ, μέλεται.

Cognoſcibilis(eſt)ſanè paupertas,& aliena exiſtens:
Neque enim in forum uenit,neque iudicia.
Vbique enim deterius habet,ubique & permiſta:
Vbique uero inimica ſimul eſt,ubicunque fuerit.
AEqualiter ſanè alia quidem dij mortalibus hominibus
Seneĉtutémque grauem,& iuuentutem dederunt:
Omnium uero peſsimum inter homines,mortéque
Et omnibus morbis eſt nequius,
Libros poſtq̃ educaueris,& neceſſaria omnia præbueris,
Pecuniámque repoſueris,multa moleſta perpeſſus,
Patrem odio proſequuntur, imprecantúrque (illi)interire,
Et execrantur,ueluti mendicum ſuperuenientem.
Veriſimile eſt malum uirum male iura adminiſtrare,
Nullam in poſterum reuerentem deorum iram.
Improbo enim difficilia homini licet multa ſuſcipere
Eueſtigio,cogitaréque,quomodo recta omnia faciet.
Ciuium nemini fidelis exiſtens pedem hunc progredere,
Neque iuriiurando credulus,neque pacto,
Neque ſi Iouem uult præbere regem maximum
Sponſorem immortalium,pignora ponere uolens:
Nam in ciuitate ita maledica placet nihil
Quàm(ſe)ſeruare.uulgus infelicius.
Nunc uero proborum mala ſunt bona improbis
Virorum,ſuntque peruerſis lex.
Pudor quidem enim periit,impudentia autem,& iniuria
Superans iuſtitiam,terram totam occupat.
Neque leo ſemper carnes cómedit,quin imo(ipſum)
Et fortem etiam exiſtentem capit perplexitas.
Garrulo homini tacere grauiſsimum onus(eſt).
Loquens autem imperitus,quibus cum eſt,oneri eſt:

Digitized by Google

Oderuntq́u:(eum)omnes:neceſſarius uerò congreſſus
Viri talis,conuiuio eſt.
Neque uult amicus eſſe,poſtquam malum uiro euenerit,
Neque ſi ex utero Cyrne uno natus fuerit.
Aſper,& dulcis eſto,& moroſus,& immitis
Famulis,& ſeruis,uiciníſque propinquis.
Nō oportet obſtrepere bonæ uitæ,ſed(ipſam) quietā omit-
Malā autē mouere,donec in recta conſtitueris. (tere:
Mali non prorſus mali ex utero nati ſunt:
Sed (cum) uiris malis ineuntes amicitiam.
Factaq́; improba didici,& uerba maledica, & contumeliā
Sperans illos omnia dicere uera.
Inter ſodales uir prudens eſto:
Omnia autem te latere tanquam abſentem puta.
Scito ferre ridicula:foris uerò fortis ſis,
Cognoſcens mores,quos quiſque habet.
Inter inſanos maxime inſanio,ſed inter iuſtos
Omnium hominum ſum iuſtiſſimus.
Multi quidem diuites ſunt mali, boni autem ſunt pauperes:
Sed nos,(cum)illis non commutabimus
Virtutem diuitijs:quoniam illud quidem ſtabile(eſt)ſemper,
Opes uero hominum aliâs alius habet.
Cyrne bonus quidem uir animum habet firmum ſemper,
Fortis uero (eſt)inq́ue bonis poſitus,inq́ue malis.
Si uerò Deus malo uiro facultates & diuitias dabit,
Inſipiens malitiam non poteſt continere.
Nunquam ob paruam cauſam amicum uirum perdideris:
Credens graui Cyrne calumniæ.
Si quis peccatis amicorum in omni(re)iraſcatur,
Nunquam inter ſe concordes,neque amici

Digitized by Google

ἐχθαίρουσι δὲ πάντες, ἀναγκαίη δ' ἐπίμιξις
    ἀνδρὸς τοιούτου συμποσίῳ πελέθει.
οὐδ' ἐθέλει φίλος εἶναι, ἐπὴν κακὸν ἀνδρὶ γίνηται,
    οὐδ' ἣν ἐκ γαστρὸς Κύρνε μιᾶς γεγόνει.
πικρὸς, καὶ γλυκὺς ἴσθι, καὶ ἁρπαλέος, καὶ ἀπηνὴς
    λάτρεσι, καὶ δμωσὶν, γείτοσι τ' ἀγχιθύροις.
οὐ χρὴ κιγκλίζειν ἀγαθὸν βίον, ἀλλ' ἀτρεμίζειν,
    τὸν δὲ κακὸν κινεῖν, ἔστ' ἂν ἐς ὀρθὰ λάβῃς.
οἱ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
    ἀλλ' ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην.
ἔργα τε δειλ' ἔμαθον, καὶ ἔπη δύσφημα, καὶ ὕβριν,
    ἐλπόμενος κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.
ἐν δὲ συσσίτοισιν ἀνὴρ πεπνυμένος ἴσθι.
    πάντα δέ μιν λήθειν ὡς ἀπεόντα δοκεῖ.
εἰδὲ φέρειν τὰ γελοῖα, θύρηφι δὲ καρτερὸς εἴης,
    γινώσκων ὀργὴν ἥντιν' ἕκαστος ἔχει.
ἐν μὲν μαινομένοις μάλα μαίνομαι, ἐν δὲ δικαίοις
    πάντων ἀνθρώπων εἰμὶ δικαιότατος.
πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοὶ, ἀγαθοὶ δὲ πένονται,
    ἀλλ' ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεὶ,
    χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
Κύρν' ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον αἰεὶ,
    τολμᾷ δ' ἔντ' ἀγαθοῖς κείμενος, ἔντε κακοῖς.
εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον, καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
    ἀφραίνων κακίην οὐ δύναται κατέχειν.
μή ποτ' ἐπὶ σμικρᾷ προφάσει φίλον ἄνδρ' ἀπολέσῃς,
    πειθόμενος χαλεπῇ Κύρνε διαβολίῃ.
εἴ τις ἁμαρτωλῇσι φίλων ἐπὶ παντὶ χολῷτο,
    οὔποτ' ἂν ἀλλήλοις ἄρθμιοι, οὐδὲ φίλοι

Digitized by Google

Εἰσιν. ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἕπονται
θνητοῖς Κύρνε, θεοὶ δ' οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.
Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα, διώκων
Κύρνε, σὺν εὐθείῃ θεῶν δίκῃ ἀθανάτων.
Ἥσυχος ὥσπερ ἐγὼ μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσὶ,
μηδ' ἑτέροισι διδοὺς Κύρνε τὰ τῶν ἑτέρων.
Μή ποτε φεύγοντ' ἄνδρα ἐπ' ἐλπίδι Κύρνε φιλήσεις,
οὐδὲ γὰρ οἴκαδε βὰς, γίγνεται αὐτὸς ἔτι.
Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, πάντων μέσ' ἄριστα, καὶ οὕτως
Κύρν' ἕξεις ἀρετὴν, ἥντε λαβεῖν χαλεπόν.
Ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλοῦσι,
τῶν τ' ἐχθρῶν μεῖζον Κύρνε δυνησόμενον.
Χ' οὕτως ἂν δοκέοιμι μετ' ἀνθρώπων θεὸς εἶναι,
ἤν ἀποτισάμενον μοῖρα κίχῃ θανάτου.
Ἀλλὰ Ζεῦ τέλεσόν μοι ὀλύμπιε καίριον εὐχὴν,
δὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν.
Τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἔμπαυμα μεριμνῶν
εὑροίμην, δοίην τ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας.
Αἶσα γὰρ οὕτως ἐστὶ, τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν
ἀνδρῶν, οἳ τἀμὰ χρήματ' ἔχουσι βίῃ
συλήσαντες, ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,
χειμάρρῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος.
Τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν, ἐπί τ' ἐσθλὸς ὄροιτο
δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε.
Ὦ δειλὴ πενίη, τί μένεις προλιποῦσα παρ' ἄλλον
ἄνδρ' ἰέναι; πῆ δή μ' οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖς;
Ἀλλ' ἴθι, καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μηδὲ μεθ' ἡμῶν
αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε.
Τόλμα Κύρνε κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ' ἐπέβαλλεν ἔχειν.

Digitized by Google

Poterunt, eſſe. Peccata enim homines inſequuntur
Mortales Cyrne, dii uero non uolunt ferre.
Et lentus conſultus cœpit celerem hominem, ſequens
Cyrne, cum recta deorum iuſtitia immortalium.
Quietus, ſicut ego, mediam uiam ingredere pedibus:
Neque aliis tribuens Cyrne, (ea, quæ ſunt) aliorum.
Nunquam exulem uirum ob ſpem Cyrne oſculaberis:
Neque enim domum regreſſus, eſt idem amplius.
Nequid nimis propera, omnium media optima: & ſic
Cyrne habebis uirtutẽ, quã quidẽ accipere difficile (eſt).
Iuppiter mihi amicorum det remunerationem, qui me amãt:
Et (me quàm) inimicos magis Cyrne potentem, fore.
Et ſic poſsim uideri inter homines deus eſſe,
Si poſtquam, remunerauero, me ſors apprehẽdat mortis.
Sed Iuppiter perfice mihi cæleſtis opportunum uotum.
Da uero mihi pro malis, & aliquo affici bono.
Moriar autem, ſi nullam malarum ſedationem ſolicitudinum
Inuenero, dederíſque pro calamitatibus calamitates.
Fatum enim ſic eſt, ultio uero non apparet nobis
Virorũ, qui meas facultates tenent, ui
Deprædati: ego autem canis tranſiui alueũ,
Torrente fluuio omnibus ſpoliatus.
Horum liceat nigrum ſanguinẽ bibere, ac bonum attollat
Numen, quod ex mea ſententia perficiat hæc.
O improba paupertas, cur ceſſas (me) relinquens, ad aliũ
Virum ire? cur uero quidem me non uolentẽ amas?
Quin abi, & domum aliam accede, neque cum nobis
Semper miſerabilis huius uitæ ſis particeps.
Forti, ſis, animo Cyrne in malis, poſtq̃ et in bonis gaudebas,
Quando te & hæc fatum iubebat habere.

Digitized by Google

Sicut autem ex bonis accepiſti malum,ſic uero & rurſus
Emergere tanta,deos precans.
Neque nimis oſtenta,malum uero Cyrne oſtentare,
Paucos ſollicitos tui mali habes.
Viri cor minuitur,magnam iniuriam paſſi
Cyrne:ulciſcentis uerò augetur poſtea.
Bene demulce inimicum:poſtquã uerò ſub poteſtatẽ uenerit
Vlciſcere ipſum,excuſationẽ nullã admittens. (tuam,)
Refræna mentem:linguã uerò ſuauitas ſemper ſequatur.
Improborum quidem eſt cor acrius.
Non poſſum noſcere animum ciuium,quem habent:
Neque enim bene faciens placeo,neque male.
Vituperant autem me multi ſimul mali,atque etiam boni:
Imitari uero nemo inſipientium poteſt.
Ne me inuitum ui pungens ſub plauſtrum adige,
In amicitiam nimis Cyrne attrahens.
(O)Iuppiter chare,miror te:tu enim omnibus imperas,
Honorem ipſe habens,& magnam poteſtatem:
Hominum uerò bene noſti mentem,& animum cuiuſquam,
Tua uero potentia omnium eſt ſumma(ô)Rex:
Quomodo autem tua(ô)fili Saturni audet mens uiros iniu-
In eadem ſorte,& iuſtum habere? (ſtos
Siue probitate delectetur mens,ſiue ſcelere
Hominum iniuſtis operibus incumbentium,
Nihil quicquam diſcretum à numine eſt mortalibus,
Neque uia,quam ingreſſus(quis) immortalibus placeat.
Attamen autem diuitias habent innocuas:alij uero ex malis
Factis cohibent animum tamen paupertatis.
Matrem inopiam acceperunt(ij,qui)iuſta amant,
Quæ uirorum impellit animum in errorem

Digitized by Google

ὥς δήποτ' ἐξ ἀγαθῶν ἔλαβες κακόν, ὥς δὲ καὶ αὖτις
ἐκδῦναι πειρῶ, θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
Μὴ δὲ λίην ἐπίφαινε, κακὸν δέ τι Κύρν' ἐπιφαίνειν,
παύρους κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.
Ἀνδρός τι κραδίη μινύθει, μέγα πῆμα παθόντος
Κύρν', ἀποτιννυμένου δ' αὔξεται ἐξοπίσω.
Εὖ κώτιλλε τὸν ἐχθρόν· ὅταν δ' ὑποχείριος ἔλθῃ,
τῖσαί μιν, πρόφασιν μηδεμίαν θέμενος.
Ἴσχε νόον, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἐπέσθω.
Δειλῶν τοι τελέθει καρδίη ὀξυτέρη.
Οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, ὅντιν' ἔχουσιν,
οὔτε γὰρ εὖ ἕρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.
Μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς κακοὶ, ἠδὲ καὶ ἐσθλοὶ,
μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται.
Μή μ' ἀέκοντα βίῃ κεντῶν ὑφ' ἅμαξαν ἔλαυνε,
εἰς φιλότητα λίην Κύρνε προσελκόμενος.
Ζεῦ φίλε θαυμάζω σε, σὺ γὰρ πάντεσιν ἀνάσσεις,
τιμὴν αὐτὸς ἔχων, καὶ μεγάλην δύναμιν·
Ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον, καὶ θυμὸν ἑκάστου,
σὸν δὲ κράτος πάντων ἔσθ' ὕπατον βασιλεῦ:
Πῶς δή σευ Κρονίδη τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
ἐν ταύτῃ μοίρᾳ, τόν τε δίκαιον ἔχειν;
Ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην τραφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν
ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων,
Οὐδέ τι κεκριμένον πρὸς δαίμονός ἐστι βροτοῖσιν,
οὐδ' ὁδὸς, ἥν τιν' ἰὼν ἀθανάτοισιν ἅδοι.
Ἔμπης δ' ὄλβον ἔχουσιν ἀπήμονα, τοὶ δ' ἀπὸ δειλῶν
ἔργων ἴσχονται θυμὸν ὁμῶς πενίης.
Μητέρ' ἀμηχανίην ἔλαβον τὰ δίκαια φιλεῦντες,
ἥτ' ἀνδρῶν παράγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην

Sicut autem ex bonis accepiſti malum, ſic uero & rurſus
Emergere tanta, deos precans.
Neque nimis oſtenta, malum uero Cyrne oſtentare,
Paucos ſollicitos tui mali habes.
Viri cor minuitur, magnam iniuriam paßi
Cyrne: ulciſcentis uerò augetur poſtea.
Bene demulce inimicum: poſtquã uerò ſub potеſtatẽ uenerit
Vlciſcere ipſum, excuſationẽ nullã admittens. (tuam,)
Refræna mentem: linguã uerò ſuauitas ſemper ſequatur.
Improborum quidem eſt cor acrius.
Non poſſum noſcere animum ciuium, quem habent:
Neque enim bene faciens placeo, neque male.
Vituperant autem me multi ſimul mali, atque etiam boni:
Imitari uero nemo inſipientium poteſt.
Ne me inuitum ui pungens ſub plauſtrum adige,
In amicitiam nimis Cyrne attrahens.
(O) Iuppiter chare, miror te: tu enim omnibus imperas,
Honorem ipſe habens, & magnam poteſtatem:
Hominum uerò bene noſti mentem, & animum cuiuſquam,
Tua uero potentia omnium eſt ſumma (ô) Rex:
Quomodo autem tua (ô) fili Saturni audet mens uiros iniu-
In eadem ſorte, & iuſtum habere? (ſtos
Siue probitate delectetur mens, ſiue ſcelere
Hominum iniuſtis operibus incumbentium,
Nihil quicquam diſcretum à numine eſt mortalibus,
Neque uia, quam ingreſſus (quis) immortalibus placeat.
Attamen autem diuitias habent innocuas: alij uero ex malis
Factis cohibent animum tamen paupertatis.
Matrem inopiam acceperunt (ij, qui) iuſta amant,
Quæ uirorum impellit animum in errorem

Digitized by Google

Ὡς δ' ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἔλαβες κακόν, ὡς δὲ καὶ αὖτις
Ἐκδῦναι πειρῶ, θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
Μὴ δὲ λίην ἐπίφαινε, κακὸν δέ τι Κύρν' ἐπιφαίνειν,
Παύρους κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.
Ἀνδρός τι κραδίη μινύθει, μέγα πῆμα παθόντος
Κύρν', ἀποτινυμένου δ' αὔξεται ἐξοπίσω.
Εὖ κώτιλλε τὸν ἐχθρόν· ὅταν δ' ὑποχείριος ἔλθῃ,
Τῖσαί μιν, πρόφασιν μηδεμίαν θέμενος.
Ἴσχε νόον, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἐπέσθω.
Δειλῶν τοι τελέθει καρδίη ὀξυτέρη.
Οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, ὅντιν' ἔχουσιν,
Οὔτε γὰρ εὖ ἕρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.
Μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς κακοί, ἠδὲ καὶ ἐσθλοί,
Μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται.
Μή μ' ἀέκοντα βίῃ κεντῶν ὑφ' ἅμαξαν ἔλαυνε,
Εἰς φιλότητα λίην Κύρνε προσελκόμενος.
Ζεῦ φίλε θαυμάζω σε, σὺ γὰρ πάντεσσιν ἀνάσσεις,
Τιμὴν αὐτὸς ἔχων, καὶ μεγάλην δύναμιν.
Ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον, καὶ θυμὸν ἑκάστου,
Σὸν δὲ κράτος πάντων ἔσθ' ὕπατον βασιλεῦ.
Πῶς δή σευ Κρονίδη τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
Ἐν ταὐτῇ μοίρᾳ, τόν τε δίκαιον ἔχειν;
Ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην τραφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν
Ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων,
Οὐδέ τι κεκριμένον πρὸς δαίμονός ἐστι βροτοῖσιν,
Οὐδ' ὁδός, ἥν τιν' ἰὼν ἀθανάτοισιν ἅδοι.
Ἔμπης δ' ὄλβον ἔχουσιν ἀπήμονα, τοὶ δ' ἀπὸ δειλῶν
Ἔργων ἴσχονται θυμὸν ὁμῶς πενίης
Μητέρ' ἀμηχανίην ἔλαβον τὰ δίκαια φιλοῦντες,
Ἥτ' ἀνδρῶν παράγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην

Βλάπτουσ' ἐν στήθεσσι φρένας κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
Τολμᾷ δ' οὐκ ἐθέλων αἴσχεα πολλὰ φέρειν·
Χρημοσύνῃ εἴκων, ἣ δὴ κακὰ πολλὰ διδάσκει
Ψεύδεά τ', ἐξαπάτας τ', οὐλομένας τ' ἔριδας
Ἄνδρα καὶ οὐκ ἐθέλοντα, κακὸν δέ οἱ οὐδὲν ἔοικεν,
Ἣ γὰρ καὶ χαλεπὴν τίκτει ἀμηχανίην.
Ἐν πενίῃ δ' ὅτε δειλὸς ἀνὴρ, τότε πολλὸν ἀμείνων
Φαίνεται, εὖτ' ἂν δὴ χρημοσύνη κατέχῃ.
Τοῦ μὲν γὰρ τὰ δίκαια φρονεῖ νόος, οὔ τε περ αἰεὶ
Ἰθεῖα γνώμη στήθεσιν ἐμπεφύῃ.
Τοῦ δ' αὖ οὔτε κακοῖς ἕπεται νόος, οὔτ' ἀγαθοῖσι.
Τὸν δ' ἀγαθὸν τολμᾶν χρὴ τά τε καὶ τὰ φέρειν.
Αἰδεῖσθαι δὲ φίλους, φεύγειν τ' ὀλεσήνορας ὅρκους,
Ἔνζετε δ' ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος.
Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν. καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος
Ἔργμασιν ἀνθρώπων, πολλάκι δ' εἰς ἀρετὴν.
Σπεύδει ἀνὴρ, κέρδος διζήμενος, ὅν τινα δαίμων
Πρόφρων εἰς μεγάλην ἀμπλακίην παράγει.
Καί οἱ ἔθηκε δοκεῖν, ἃ μὲν ᾖ κακά, ταῦτ' ἀγαθ' εἶναι
Εὐμαρέως, ἃ δ' ἂν ᾖ χρήσιμα, ταῦτα κακά.
Φίλτατος ὢν ἥμαρτον, ἐγὼ δὲ τοι αἴτιος οὐδὲν,
Ἀλλ' αὐτὸς γνώμης οὐκ ἀγαθῆς ἔτυχον.
Οὐδένα θησαυρὸν παισὶν καταθήσει ἀμείνω
Αἰδοῦς, ἥτ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρν' ἕπεται.
Μηδενὸς ἀνθρώπων κακίων δοκεῖ εἶναι ἑταῖρος,
ᾯ γνώμη θ' ἕπεται Κύρνε, καὶ ᾧ δύναμις.
Πίνων δ' οὐχ οὕτως θωρήξομαι, οὐδέ με οἶνος
Ἐξάγει, ὥστ' εἰπεῖν δεινὸν ἔπος περὶ σοῦ.
Οὐδὲν ὁμοῖον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν
Πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος.

Digitized by Google

Lædens in pectoribus mentes forti præ neceſſitate,
Audet uerò non uolens (uir) turpia multa ferre,
Diuitijs cedens: quæ quidem mala multa docent,
Mendaciáque, doloſque, pernicioſaſque lites,
Virum etiam inuitum. malum autem ei nihil uidetur.
Hæ enim & moleſtam pariunt anxietatem.
In paupertate autẽ quãdo (eſt) malus uir, tunc multo melior
Apparet, donec quidem diuitiæ (eum) occupant.
Huius quidem iniuſta cogitat mens, neque ſemper
Recta ſententia pectoribus innata eſt.
Illius autem neque mala ſequitur mens, neque bona:
Sed bonum audere oportet hæc & illa ferre.
Reuerere uerò amicos, fugéque pernicioſum iuſiurandum:
Verere autem immortalium iram deuitans.
Nil nimis feſtina: tempus autem in omnibus optimum
Factis hominum, ſæpe uerò ad uirtutem.
Feſtinat uir lucrum quærens, quencunque fortuna
Propenſa in magnum delictum protrudit.
Et eum fecit putare, quæ quidem ſint mala, ea bona eſſe
Facile: quæ uerò ſint utilia, ea mala (eſſe).
Amiciſſimus cũ eſſes (mihi), peccaſti: ego uerò tibi autor ni
Sed tu mentem non bonam nactus eras. bil (ſum):
Nullum theſaurum liberis repones meliorem
Pudore, qui bonos uiros Cyrne ſequitur.
Nullius hominum uitij uidearis eſſe ſocius,
Quem conſiliúmque ſequitur Cyrne, & quem potentia.
Bibens uero non ſic inebriabor, neque me uinum
Exagitabit, ut dicam graue uerbum de te.
Neminem ſimilem mihi poſſum quærens inuenire
Fidelem ſodalem, cui nullus eſt dolus.

Digitized by Google

Ad indicem uerò profectus atteror, tanquam plumbo
Aurum: præſtantior uerò nobis ineſt mens.
Multa me & intelligentem prætereunt, ſed neceſſitate
Taceo, cognoſcens noſtram potentiam.
Multis hominibus linguæ oſtia non adiacent
Congrua, & ipſis multa non curanda curæ ſunt.
Crebro enim malum reconditum intus, melius (eſt):
Bonum uerò foras egreſſum melius (eſt), quàm malum.
Omnium quidem non naſci hominibus optimum (eſt),
Neque intueri radios celeris ſolis:
Natum uerò quàm citiſſimè portas Plutonis tranſire,
Et iacere multa terra obrutum.
Procreare & educare facilius hominem, quàm mentē bonā
Inſerere. nemo adhuc hoc perpendit,
Quiſquis ſapientem fecit inſipientem, & malum bonum.
Si uero AEſculapiadis hoc dediſſet deus
Sanare malitiā, & peruerſas mentes uirorum,
Multas mercedes, & magnas tuliſſent.
Si uero procreari (poſſet), & inſeri (in) homine mens,
Nunquam ex bono patre eſſet malus (filius),
Parens ſermonibus prudentibus: uerum docens
Nunquam facies (eum, qui) malus (eſt), uirum bonū.
Stultus (eſt), qui meam quidem habet mentem in cuſtodijs,
Suam uero ipſius propriam nihil curat.
Nemo ſanè (in) omnibus eſt beatus: ſed (uir) quidem bonus
Suſtinet habere malum, & non manifeſtus (eſt) tamen.
Improbus uero neque (in) malis nouit, neque (in) bonis
Animū habens manere. Immortaliū autem dona
Varia mortalibus adueniunt: ſed ſuſtinere
Oportet dona deorum, qualia cunque, (hi) dāt, habere.

Digitized by Google

ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι, ὥς τε μολίβδῳ
χρυσός. ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι νόος.
πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
Σιγῶ, γινώσκων ἡμετέρην δύναμιν.
Πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκεινται
Ἁρμόδιαι, καί σφιν πόλλ' ἀμέλητα μέλει.
Πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἔνδον, ἄμεινον·
Ἐσθλὸν δ' ἐξελθὸν λώϊον, ἢ τὸ κακόν.
Πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
Μήδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου,
Φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι,
Καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.
Φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν, ἢ φρένας ἐσθλὰς
Ἐνθέμεν. οὐδείς πω τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
Ὅς τις σῶφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα, καὶ κακὸν ἐσθλόν.
Εἰ δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεὸς
Ἰᾶσθαι κακότητα, καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
Πολλοὺς ἂν μισθοὺς, καὶ μεγάλους ἔφερον.
Εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,
Οὔποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακὸς,
Πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων
Οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.
Νήπιος, ὃς τὸ ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
Τὸν δ' αὐτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται.
Οὐδεὶς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
Τολμᾷ ἔχειν τὸ κακὸν, κ' οὐκ ἐπίδηλος ὅμως.
Δειλὸς δ' οὔτε κακοῖσιν ἐπίσταται, οὔτ' ἀγαθοῖσιν
Θυμὸν ἔχων μίμνειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις
Παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ', ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
Χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσι, ἔχειν.

Digitized by Google

Εἴμ' ἐθέλεις πλύνειν, κεφαλῆς ἀμίαντον ἀπ' ἄκρης
  Αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥεύσεται ἡμετέρης·
Εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐπ' ἔργμασιν, ὥσπερ ἄπεφθον
  χρυσὸν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν, τριβόμενον βασάνῳ,
τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰὸς,
  οὐδ' εὐρὼς, αἰεὶ δ' ἄνθος ἔχει καθαρόν.
Ἄνθρωπ', εἰ γνώμης ἔλαχες μέρος, ὥσπερ ἀνοίης,
  Καὶ σώφρων οὕτως, ὥσπερ ἄφρων ἐγένου,
Πολλοῖς ἂν ζηλωτὸς ἐφαίνεο τῶνδε πολιτῶν
  Οὕτως, ὥσπερ νῦν οὐδενὸς ἄξιος εἶ.
Οὔτοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι,
  Οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος·
οὐδ' ἄγκυραν ἔχουσιν· ἀπορρήξασα δὲ δεσμὰ
  Πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.
Μήποτε ἀπρήκτοισι νόον ἔχε, μηδὲ μενοίνα
  χρήμασι, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία.
Εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν, οὔτε τι δειλὸν
  Οὔτ' ἀγαθὸν, χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔχει.
Ἀμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλ' ἔστω,
  Μηδέ σε νικάτω κέρδος, ὅ, τ' αἰσχρὸν ἔοι.
Μηδένα τῶνδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
  Μηδὲ θύραζε κέλευ' οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι·
Μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη, ὅντινα ἡμῶν
  Θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι·
Μηδὲ τὸν ἀγρυπνέοντα κέλευ' ἀέκοντα καθεύδειν·
  Πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον χρῆμ' ἀνιαρὸν ἔφυ.
Τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω,
  Οὐ πάσας νύκτας γίγνεται ἁβρὰ παθεῖν.
Αὐτὰρ ἐγὼ, μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου,
  Ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.

Si me uis lauare, capite impolluta à ſummo
Semper alba aqua fluet noſtro:
Inueniesq́ue me omnibus in rebus, tanquam excoctum
Aurum, rubrum aſpectu, quando teritur indice:
Cuius colorem deſuper nigra non tangit rubigo,
Neque caries, ſemper uero florem habet purum.
(O) homo, ſi prudentiæ ſortitus eſſes partē, ſicuti (es) ſtultitiæ:
Et prudens ſic, ut demens, fuiſſes,
Multis admirandus uidereris ciuium
Sic, ut nunc nihili dignus es.
Nequaquam utile eſt mulier iuuenis uiro ſeni:
Non enim gubernaculo paret, quomodo acatium:
Neque anchoram habent, abrumpens uero uincula
Sæpe de nocte alium habet portum.
Nunquam non faciendis mentē adhibe, neque intendas animum
Rebus, quarum facultas eſt nulla.
Facile ſanè rem dij dederunt, neque quicquam malam,
Neque bonam, difficili autem facto gloriam habet.
Circa uirtutem conterere, & tibi iuſta amica ſunto,
Neque te uincat lucrum, quod turpe ſit.
Neminem horum inuitum manere coge apud nos,
Neque foras iube non uolentem ire,
Neque dormientem excita (ô) Simonides quemcūq; noſtrum
Armatum uino mollis ſomnus corripuerit.
Neque uigilantem iube inuitum dormire:
Omnis enim coacta res moleſta eſt.
Bibere uero uolenti, aſtando (quis) miſceat:
Non omnes noctes contingit ſuauia pati.
At ego, modum enim habeo ſuauis uini,
Somni ſedatoris, malorum memor, ero domū profectus.

Digitized by Google

Oſtendam autem quod uinum iucundiſſimũ eſt uiro potatu:
Neque enim ſobrius ſum,neque ualde ebrius.
Quiſquis autẽ præterierit potus modum,non amplius ille
Suæ ipſius linguæ compos eſt,neque mentis.
Loquitur autem infinita,quæ ſobriis uidentur turpia:
Veretur uero faciens nihil,quando ebrius fuerit:
Antè qui erat ſapiens,tunc ſtultus.Sed tu hæc
Cognoſcens,ne bibe uinum ſupra modum:
Sed aut priuſquam potus ſis,ſurge,ne te urgeat
Venter,ſeu malum ſeruum quotidianum:
Aut præſens ne bibe.tu uerò habe hoc uanum.
Calicis ſemper cauſa ſanè potus es.
Hic enim fertur amicorum gratia,ille uero proponitur:
Illum uerò diis libas,hunc in manu habes.
Negare non noſti,inuincibilis uerò ſanè ille(eſt),
Qui multis bibens nil ineptum dicet.
Vos uerò bene loquimini ad craterem manentes,
Inuicem iurgia diu prohibentes.
In medium loquentes ſimul cum uno & cum omnibus,
Et ſic conuiuium fit non iucundum.
Inſipientis uiri ſimul & ſapientis,uinum,quando ſanè
Potatur ſupra modum,leuem facit mentem.
In igne quidem aurum & argentum periti uiri
Cognoſcunt:uiri uerò uinum indicat mentem,
Et maxime etiam ſapientis , quod ſupra modũ hauſit bibẽs:
Ita ut deturpet & (eum),(qui)prius erat ſapiens.
Vino grauor caput(ô)Onomacrite,& mihi uim infert
Vinum,& mentis non amplius ego ſum cuſtos
Noſtræ:at domus circuncurrit.ſed ſane ſurgens
Tentabo,num fortè & pedes uinum habeat,

Digitized by Google

Δείξω δ', ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι.
οὔτε τι γὰρ νήφω, οὔτε λίην μεθύω.
Ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκ ἔτι κεῖνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὐδὲ νόου.
Μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφουσ' εἴδεται αἰσχρά·
Αἰδεῖται δ' ἕρδων οὐδὲν, ὅταν μεθύῃ,
Τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος, ἀλλὰ σὺ ταῦτα
Γιγνώσκων, μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην.
Ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω
γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον,
Ἢ παρεὼν μὴ πῖνε. σὺ δ' ἔγχει τοῦτο μάταιον.
Τῆς κοτύλης αἰεὶ τοὔνεκά τοι μεθύεις.
Ἡ μὲν γὰρ φέρεται φιλοτήσιος, ἡ δὲ πρόκειται,
Τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις, τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις.
Ἀρνεῖσθαι οὐκ οἶδας, ἀνίκητος δέ τοι οὗτος,
Ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
Ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες,
Ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι,
Εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ ξυνάπασι
χ' οὕτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
Ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος, οἶνος ὅταν δὴ
Πίνῃ ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.
Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
Γιγνώσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
Καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
Ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
Οἰνοβαρῶ κεφαλὴν Ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
Οἶνος, ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
Ἡμετέρης. τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει, ἀλλά γ' ἀναστὰς
Πειρήσω, μή πως καὶ πόδας οἶνος ἔχει,

Καὶ νόον ἐν στήθεσσι. δέδοικα δὲ μή τι μάταιον
ἔρξω θωρυχθεὶς, καὶ μέγ᾽ ὄνειδος ἔχω.
Οἶνος πινόμενος πουλὺς κακὸς, ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ᾽ ἀγαθός.
Ἦλθες δὴ Κλεάριστε, βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσας,
ἐνθάδ᾽ ἐπ᾽ οὐδὲν ἔχοντ᾽, ὦ τάλαν, οὐδὲν ἔχων.
Νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς
Κλεάρισθ᾽ οἷ᾽ ἔχομεν, χ᾽ οἷα διδοῦσι θεοί.
Τῶν δ᾽ ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν. ἢν δέ τις ἔλθῃ
σοῦ φίλος ὢν, κατάκεισ᾽, ὡς φιλότητος ἔχεις.
Οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον
σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
Ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,
ὡς εὖ μὲν χαλεπῶς, ὡς χαλεπῶς δὲ μάλ᾽ εὖ.
Ὥσθ᾽ ἕνα μὲν ξεῖνον πατρῷον οὐκ ἀπολείπειν,
ξείνια δὲ πλέον᾽ εἰς οὐ δυνατὸς παρέχειν.
Οὔ σε μάτην ὦ Πλοῦτε βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα,
ἦ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.
Καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν.
ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.
Ὤ μοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τοῦ δ᾽ ἀπανισταμένης.
Οὔ τινά πω προὔδωκα φίλον, καὶ πιστὸν ἑταῖρον,
οὔτ᾽ ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι.
Αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἀγάλλεται, ὁππότ᾽ ἀκούσω
Αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
Χαίρω δ᾽ εὖ πίνων, καὶ ὑπ᾽ αὐλητῆρος ἀκούων,
χαίρω δ᾽ εὔφθογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.
Οὔποτε δουλίη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
Ἀλλ᾽ αἰεὶ σκολιὴ, καὐχένα λοξὸν ἔχει.

Digitized by Google

Et mentem in pectoribus.timeo autem nequid ſtultum
Faciam ebrius, & magnum dedecus habeam.
Vinum potatum copioſe malum (eſt):ſi uerò quis ipſum
Bibat ſapienter,non malum(eſt),ſed bonum.
Veniſti ſanè(ô) Creariſte profundum pontum permenſus
Huc ad nihil habentem, ô miſer,nihil habens.
Nauis ſane lateribus ſub tranſtra ponemus nos
(O)Creariſte,quæ habemus, & quæ tribuunt dii.
Eorũ aũt quæ ſunt(nobis)optima dabimus,ſi uerò qs uenerit
(O)Iuppiter,amicus qui ſit,(dicã ei) recũbe,ut amicitiã
Neq; qd facultatũ mearũ celabo(te),neq; qd maius(habes.
Tui cauſa hoſpitii aliunde afferemus.
Si uerò quis percontetur(de)mea uita:ſic illi dicito,
Quod bene quidẽ difficulter ,quod difficulter uerò ma-
Sic,ut unũ quidẽ hoſpitẽ patrium non reiicere, (ximè bene,
Xenia uerò plura eſt non potens præbere.
Non te fruſtra(ô)Plute mortales colunt maximè:
Reuera enim facile calamitatem fers.
Et enim diuitias quidem habere bonos par eſt:
Paupertas uerò malo commoda uiro ferre.
Heu meam pubertatem,& ſenectutem exitialem,
Hanc quidem imminentem,illam uerò diſcedentem.
Neque quenq̃ prodidi amicum, & fidelem ſocium:
Neque in meo animo doloſum nihil ineſt.
Semper mihi charum cor exultat,quando audiero
Tibias ſonantes deſyderabilem ſonum.
Lætor uerò bene bibens, & tibicinem audiens:
Lætor uero beneſonam manibus lyram tenens.
Nunquam ſeruile caput rectum natum eſt,
Sed ſemper obliquum, & ceruicem obliquam habet.

Neque enim ex ſcilla roſæ naſcuntur, neque hyacinthus:
Neque unquam ex ancilla filius ingenuus.
Nullus uir amice Cyrne compedes fabricat ſibi,
Si non meam mentem decipiunt dij.
Timeo ne hanc ciuitatem, (ô) Polypæda iniuria,
Quæ Centauros crudiuoros, perdat.
Oportet me ad amuſsim, & rectam rationem hãc iudicare
Cyrne cauſam: æquumque utriſque dare
Vatibus, auibúſque, & ardentibus ſacrificijs,
Vt non erroris turpe dedecus habeam.
Neminem unquam malo urge, ſed iuſto.
Beneficentia nihil (eſt) melius.
Nuncius mutus bellum multilachrymum excitat
Cyrne, ex procul conſpicua apparens ſpecula.
Quin equis inijce uelocibus] fræna,
Hoſtilibus enim ipſos uiris occurſuros uideo.
Non multo ſpatio pertranſibunt ſemitam,
Niſi meam mentem fallunt dij.
Oportet forti eſſe animo grauibus in doloribus cõſtitutum
Atque diis petere liberationem immortalibus. (uirum,
Conſydera, periculum quidem in nouaculæ ſtat acie,
Aliquando multa habebis, aliquando pauciora:
Ita ut tu neque ualde abundans poſſeſsionibus fias,
Neque tu in multam opulentiam euadas.
Sit mihi alia quidem me habere, alia uerò multa donare,
Opes hoſtium amicis habere,
Vocari uero ad conuiuium, ſedere autem iuxta bonum
Virum, utilem ſapientiam omnem ſcientem,
(Cauſa) intelligendi, quando aliquid dixerit ſapiens, ut do-
Et hoc ad domum lucrum habens abeas. (cearis

Digitized by Google

οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὐθ' ὑάκινθος,
 οὐδέ ποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλευθέριον.
οὗτος ἀνὴρ φίλε Κύρνε πέδας χαλκεύεται αὐτῷ,
 εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
Δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν Πολυπαίδη ὕβρεις,
 ἥπερ Κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ.
Χρή με παρὰ στάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσαι
 Κύρνε δίκην, ἶσόν τ' ἀμφοτέροισι δόμεν
μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
 ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
Μηδένα πω κακότητι βιάζεο, τῷ δὲ δικαίῳ
 τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει
 Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
Ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε τανυπτερύγεσσι χαλινούς,
 δηίων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
Οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κέλευθον,
 εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
Χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
 πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων.
Φράζεο, κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
 ἄλλοτε πόλλ' ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα.
Ὥστε σε μήτε λίην ἀφνεὸν κτεάτεσσι γενέσθαι,
 μήτε σέ γ' ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι.
Εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι,
 χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν.
Κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
 ἄνδρα, χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον,
τοῦ συνιεῖν, ὁπότ' ἄν τι λέγῃ σοφόν, ὄφρα διδαχθῇς,
 καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.

Ἥβῃ τερπόμενος παίζω, δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
γῆς, ὀλέσας ψυχὴν κείσομαι, ὥστε λίθος
ἄφθογγος, λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἠελίοιο,
ἔμπης δ' ἐσθλὸς ἐὼν ὄψομαι οὐδὲν ἔτι.
Δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον,
πολλοὶ ἀπείρητον δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.
Εὖ ἔρδω, εὖ πράττε. τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλεις;
τῆς εὐεργεσίης ῥηιδίη ἀγγελίη.
Οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.
Ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθλόν.
Μή με δίδασκ', οὔτοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.
Ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα. καλυψαμένη δὲ πάρειμι
μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.
Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.
Ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχαν' ἔνεστι γενέσθαι
ἔργα, τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε,
ποῖ σχήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
Ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν.
Τῷ δὲ καλῶς ποιοῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι,
συντυχίην ἀγαθήν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
Τολμᾶν χρή, τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι,
ῥηιδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
Μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσι
τερφθῇς ἐξαπίνης πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.
Ἄνθρωπ', ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦμεν ἑταῖροι·
πλὴν τούτου, παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.

Digitized by Google

Pubertate oblectans (me) ludo: diu enim ſub
Terra, amiſſa anima, iacebo ſicut lapis
Mutus: linquam autem amabilem lucem ſolis:
Quannis uerò bonus fuerim, uidebor nihil amplius.
Opinio quidẽ hominibus malũ magnũ (eſt), experiẽtia autẽ
Multi inexpertã opinionem habent bonorum. (optimum
Bene habeo, bene habe. quid nuncium alium mittis?
Beneficii facile (eſt) nuncium.
Me amici produnt, quoniam inimicum fugio
Tanquam gubernator Chœradas marinas.
Facile (magis) ex bono facere malum, quam ex malo bonũ.
Ne me doce: minime tantus ſum, (ut) diſcam.
Odi malum uirum: tacita uerò adſum,
Paruæ auis leuem habens mentem.
Odi uerò mulierem circumcurſantem, uirumq́ue proteruũ,
Quicunque alienum uult aruum arare.
Sed quæ quidem præterierunt, impoßibilia ſunt factu
Opera: quæ autem poſt (erunt), cuſtodiæ curæ ſint.
Omnibus ſanè periculum in rebus: neque quis nouit
Quò euadere futurus eſt, re incipiente.
Sed hic quidem celebrari tentans, non prouidus
In magnum incommodum, & graue cecidit.
Sed benefacienti deus in omnibus ponit
Succeſſum bonum, liberationem ſtultitiæ.
Tolerare oportet quæ dant dij hominibus mortalibus:
Facileq́ue ferre utramque ſortem.
Neque malis ægrotans ange mentem, neque bonis
Oblecteris repente, antè (quàm) finem extremũ uideris.
(O) homo, inter nos à longe ſimus amici:
Præter hanc, omnis rei eſt ſatietas.

Digitized by Google

Oſtendam autem quod uinum incundiſſimũ eſt uiro potatu:
Neque enim ſobrius ſum, neque ualde ebrius.
Quiſquis autẽ prætererit potus modum, non amplius ille
Suæ ipſius linguæ compos eſt, neque mentis.
Loquitur autem infinita, quæ ſobriis uidentur turpia:
Veretur uero faciens nihil, quando ebrius fuerit:
Antè qui erat ſapiens, tunc ſtultus. Sed tu hæc
Cognoſcens, ne bibe uinum ſupra modum:
Sed aut priuſquam potus ſis, ſurge, ne te urgeat
Venter, ſeu malum ſeruum quotidianum:
Aut præſens ne bibe. tu uerò habe hoc uanum.
Calicis ſemper cauſa ſanè potus es.
Hic enim fertur amicorum gratia, ille uero proponitur:
Illum uerò diis libas, hunc in mánu habes.
Negare non noſti, inuincibilis uerò ſanè ille (eſt),
Qui multis bibens nil ineptum dicet.
Vos uerò bene loquimini ad craterem manentes,
Inuicem iurgia diu prohibentes.
In medium loquentes ſimul cum uno & cum omnibus,
Et ſic conuiuium fit non incundum.
Inſipientis uiri ſimul & ſapientis, uinum, quando ſanè
Potatur ſupra modum, leuem facit mentem.
In igne quidem aurum & argentum periti uiri
Cognoſcunt: uiri uerò uinum indicat mentem,
Et maxime etiam ſapientis, quod ſupra modũ hauſit bibẽs:
Ita ut deturpet & (eum), (qui) prius erat ſapiens.
Vino grauor caput (ô) Onomacrite, & mihi uim infert
Vinum, & mentis non amplius ego ſum cuſtos
Noſtræ: at domus circuncurrit. ſed ſane ſurgens
Tentabo, num fortè & pedes uinum habeat,

Google

Δείξω δ', ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι.
Οὔτε τι γὰρ νήφω, οὔτε λίην μεθύω.
Ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκ ἔτι κεῖνος
Τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὐδὲ νόου.
Μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφουσ' εἴδετ' αἰσχρά·
Αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν, ὅταν μεθύῃ,
Τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος, ἀλλὰ σὺ ταῦτα
Γιγνώσκων, μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην.
Ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω
Γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον,
Ἢ παρεὼν μὴ πῖνε. σὺ δ' ἔγχει τοῦτο μάταιον.
Τῆς κοτύλης αἰεὶ τοὔνεκά τοι μεθύεις.
Ἡ μὲν γὰρ φέρεται φιλοτήσιος, ἡ δὲ πρόκειται,
Τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις, τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις.
Ἀρνεῖσθαι οὐκ οἶδας, ἀνίκητος δέ τοι οὗτος,
Ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
Ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες,
Ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι,
Εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ ξυνάπασι
Χ' οὕτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
Ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος, οἶνος ὅταν δὴ
Πίνεθ' ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.
Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
Γιγνώσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον,
Καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
Ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
Οἰνοβαρῶ κεφαλὴν Ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
Οἶνος, ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
Ἡμετέρης. τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει, ἀλλά γ' ἀναστὰς
Πειρήσω, μή πως καὶ πόδας οἶνος ἔχει,

Καὶ νόον ἐν στήθεσι. δέδοικα δὲ μή τι μάταιον
   ἔρξω θωρηχθεὶς, καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω.
Οἶνος πινόμενος πουλὺς κακὸς, ἢν δέ τις αὐτὸν
   Πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός.
Ἦλθες δὴ Κλεάριστε, βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσας,
   Ἐνθάδ' ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ', ὦ τάλαν, οὐδὲν ἔχων.
Νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς
   Κλεάρισθ' οἷ' ἔχομεν, χ' οἷα διδοῦσι θεοί.
Τῶν δ' ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν. ἢν δέ τις ἔλθῃ
   Σοὶ φίλος ὤν, κατάκεισ', ὡς φιλότητος ἔχεις.
Οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον
   Σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
Ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,
   Ὡς εὖ μὲν χαλεπῶς, ὡς χαλεπῶς δὲ μάλ' εὖ.
Ὥσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον πατρώϊον οὐκ ἀπολείπειν,
   Ξείνια δὲ πλεόν' ἐς οὐ δυνατὸς παρέχειν.
Οὔ σε μάτην ὦ Πλοῦτε βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα,
   Ἦ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.
Καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν.
   Ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.
Ὤμοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
   Τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τοῦ δ' ἀπανισσομένου.
Οὔτε τινα προὔδωκα φίλον, καὶ πιστὸν ἑταῖρον,
   Οὔτ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι.
Αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἀγάλλεται, ὁππότ' ἀκούσω
   Αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
Χαίρω δ' εὖ πίνων, καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδων,
   Χαίρω δ' εὔφθογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.
Οὔποτε δουλίη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
   Ἀλλ' αἰεὶ σκολιή, καὐχένα λοξὸν ἔχει.

Digitized by Google

Et mentem in pectoribus.timeo autem nequid ſtultum
Faciam ebrius, & magnum dedecus habeam.
Vinum potatum copioſè malum (eſt):ſi uerò quis ipſum
Bibat ſapienter,non malum(eſt),ſed bonum.
Veniſti ſanè(ô) Cleariſte profundum pontum permenſus
Huc ad nihil habentem, ô miſer,nihil habens.
Nauis ſane lateribus ſub tranſtra ponemus nos
(O)Cleariſte,quæ habemus,& quæ tribuunt dii.
Eorũ aũt quæ ſunt(nobis)optima dabimus,ſi uerò qs uenerit
(O)Iuppiter,amicus qui ſit,(dicã ei) recũbe,ut amicitiã
Neq; qd facultatũ mearũ celabo(te),neq; qd maius(habes.
Tui cauſa hoſpitii aliunde afferemus.
Si uerò quis percontetur(de)mea uita:ſic illi dicito,
Quod bene quidẽ difficulter ,quod difficulter uerò ma-
Sic,ut unũ quidẽ hoſpitẽ patrium non reiicere, (ximè bene,
Xenia uerò plura eſt non potens præbere.
Non te fruſtra(ô)Plute mortales colunt maximè:
Reuera enim facile calamitatem fers.
Et enim diuitias quidem habere bonos par eſt:
Paupertas uerò malo commoda uiro ferre.
Heu meam pubertatem,& ſenectutem exitialem,
Hanc quidem imminentem,illam uerò diſcedentem.
Neque quenq̃ prodidi amicum,& fidelem ſocium:
Neque in meo animo doloſum nihil ineſt.
Semper mihi charum cor exultat,quando audiero
Tibias ſonantes deſyderabilem ſonum.
Lætor uerò bene bibens,& tibicinem audiens:
Lætor uero beneſonam manibus lyram tenens.
Nunquam ſeruile caput rectum natum eſt,
Sed ſemper obliquum,& ceruicem obliquam habet.

Digitized by Google

Neque enim ex ſcilla roſæ naſcuntur, neque hyacinthus:
Neque unquam ex ancilla filius ingenuus.
Nullus uir amice Cyrne compedes fabricat ſibi,
Si non meam mentem decipiunt dij.
Timeo ne hanc ciuitatem, (ô) Polypæda iniuria,
Quæ Centauros crudiuoros, perdat.
Oportet me ad amuſſim, & rectam rationem hāc iudicare
Cyrne cauſam: æquumque utriſque dare
Vatibus, auibúſque, & ardentibus ſacrificijs,
Vt non erroris turpe dedecus habeam.
Neminem unquam malo urge, ſed iuſto.
Beneficentia nihil (eſt) melius.
Nuncius mutus bellum multilachrymum excitat
Cyrne, ex procul conſpicua apparens ſpecula.
Quin equis inijce uelocibus] fræna,
Hoſtilibus enim ipſos uiris occurſuros uideo.
Non multo ſpatio pertranſibunt ſemitam,
Niſi meam mentem fallunt dij.
Oportet forti eſſe animo grauibus in doloribus cōſtitutum (uirum,
A'que diis petere liberationem immortalibus.
Conſydera, periculum quidem in nouaculæ ſtat acie,
Aliquando multa habebis, aliquando pauciora:
Ita ut tu neque ualde abundans poſſeſſionibus fias,
Neque tu in multam opulentiam euadas.
Sit mihi alia quidem me habere, alia uerò multa donare,
Opes hoſtium amicis habere,
Vocari uero ad conuiuium, ſedere autem iuxta bonum
Virum, utilem ſapientiam omnem ſcientem,
(Cauſa) intelligendi, quando aliquid dixerit ſapiens, ut do- (cearis
Et hoc ad domum lucrum habens abeas.

Digitized by Google

Οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὔθ' ὑάκινθος,
 Οὐδέ ποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλευθέριον.
Οὗτος ἀνὴρ φίλε Κύρνε πέδας χαλκεύεται αὐτῷ,
 Εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
Δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν Πολυπαΐδη ὕβρεις,
 Ἥπερ Κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ.
Χρή με παρὰ στάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσσαι
 Κύρνε δίκην, ἶσόν τ' ἀμφοτέροισι δόμεν
Μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
 Ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
Μηδένα πω κακότητι βιάζεο, τῷ δὲ δικαίῳ.
 Τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει
 Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
Ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε τανυπτερύγεσι χαλινοὺς,
 Δηίων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
Οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κέλευθον,
 Εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
Χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
 Πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων.
Φράζεο, κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
 Ἄλλοτε πόλλ' ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα.
Ὥστε σε μήτε λίην ἀφνειὸν κτήμασι γενέσθαι,
 Μήτε σέ γ' ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι.
Εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι,
 Χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν·
Κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
 Ἄνδρα, χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον,
Τοῦ συνιεῖν, ὁπότ' ἄν τι λέγῃ σοφὸν, ὄφρα διδαχθῇς,
 Καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.

Digitized by Google

ἥβῃ τερπόμενος παίζω, δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
γῆς, ὀλέσας ψυχὴν κείσομαι, ὥστε λίθος
ἄφθογγος, λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἠελίοιο,
ἔμπης δ' ἐσθλὸς ἐὼν ὄψομαι οὐδὲν ἔτι.
Δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον,
πολλοὶ ἀπείρητοι δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.
Εὖ ἔρδων, εὖ πράττε. τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλεις;
τῆς εὐεργεσίης ῥηϊδίη ἀγγελίη.
Οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.
Ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθλόν.
Μή με δίδασκ', οὔτοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.
Ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα. καλυψαμένη δὲ πάρειμι
μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.
Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.
Ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχαν' ἔνεστι γενέσθαι
ἔργα, τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε,
ποῖ σχήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
Ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν.
Τῷ δὲ καλῶς ποιοῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι,
συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
Τολμᾶν χρὴ, τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι,
ῥηϊδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
Μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσι
τερφθῇς ἐξαπίνης, πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.
Ἄνθρωπ', ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦμεν ἑταῖροι·
πλὴν τούτου, παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.

Digitized by Google

Pubertate oblectans (me) ludo: diu enim ſub
Terra, amiſſa anima, iacebo ſicut lapis
Mutus: linquam autem amabilem lucem ſolis:
Quamuis uerò bonus fuerim, uidebor nihil amplius.
Opinio quidē hominibus malū magnū (eſt), experiētia autē
Multi inexpertā opinionem habent bonorum. (optimum
Bene habeo, bene habe. quid nuncium alium mittis?
Beneficii facile (eſt) nuncium.
Me amici produnt, quoniam inimicum fugio
Tanquam gubernator Chæradas marinas.
Facile (magis) ex bono facere malum, quam ex malo bonū.
Ne me doce: minime tantus ſum, (ut) diſcam.
Odi malum uirum: tacita uerò adſum,
Paruæ auis leuem habens mentem.
Odi uerò mulierem circumcurſantem, uirumq́ue proteruū,
Quicunque alienum uult aruum arare.
Sed quæ quidem præterierunt, impoßibilia ſunt factu
Opera: quæ autem poſt (erunt), cuſtodiæ curæ ſint.
Omnibus ſanè periculum in rebus: neque quis nouit
Quò euadere futurus eſt, re incipiente.
Sed hic quidem celebrari tentans, non prouidus
In magnum incommodum, & graue cecidit.
Sed benefacienti deus in omnibus ponit
Succeſſum bonum, liberationem ſtultitiæ.
Tolerare oportet quæ dant dij hominibus mortalibus:
Facileq́ue ferre utramque ſortem.
Neque malis ægrotans ange mentem, neque bonis
Oblecteris repente, antè (quàm) finem extremū uideris.
(O) homo, inter nos à longe ſimus amici:
Præter hanc, omnis rei eſt ſatietas.

Digitized by Google

Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν. ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμιλεῖν
 Ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόους.
Οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν κατ' ἀμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
 Ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
Ἔρρε θεοῖσιν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
 Ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.
Τοιάδε καὶ Μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις,
 Οἷα τανῦν ἱερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.
Πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
 Ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλέον ἔχειν ἔθελον.
Ἀρχῇ ἔπι ψεύδους μικρὴ χάρις, ἐς δὲ τελευτὴν,
 Αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφότερον
Γίγνεται. οὐδέ τι καλὸν, ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
 Ἀνδρὶ, κἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.
Οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλησίον, οὐδὲ μὲν αὐτὸν
 Αἰνῆσαι, δειλοῖς ἀνδράσι ταῦτα μέλει.
Σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ, κακὰ λεσχάζοντες,
 Οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν.
Οὐδένα παμπήδην ἀγαθὸν, καὶ μέτριον ἄνδρα
 Τῶν νῦν ἀνθρώπων ἠέλιος καθορᾷ.
Οὔτι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται.
 Πολλὸν γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.
Πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι, ἀχνύμενος κῆρ,
 Ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν.
Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
 Πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.
Παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασι,
 Παντοῖαι δ' ἀρεταὶ, καὶ βιότου παλάμαι.
Ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
 Καὶ σιγᾶν αἰεί· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.

Digitized by Google

Turpe ſanè (eſt) ebrium apud uiros ſobrios eſſe:
  Turpe uerò, ſi ſobrius apud ebrios maneat.
Pubertas & adoleſcentia alleuat mentem uiri:
  Multorum uerò effert animum in errorem.
Cui nō animi libidine fortior (eſt) mens, (ille) ſēper in noxis
  Cyrne, & magnis uerſatur in erroribus.
Conſulta bis & ter, quod tibi in mentem uenerit:
  Nocuus enim profecto præceps uir eſt.
Viros bonos ſequitur conſilium, & pudor:
  Qui nunc inter multos reuera (ſunt) pauci.
Spes & periculum inter homines (ſunt) ſimiles:
  Illa enim grauia ſunt numina, utrunque.
Sæpe præter opinionem & ſpem contingit inuenire
  Res uirorum: conſilijs uerò non ineſt finis.
Non ſanè moleſtia afficit ullus, neque amicum, neque inimi-(cum:
  Niſi ſeriam rem conſequaris.
Multi apud craterem amici ſunt ſodales:
  In autem ſeria re pauciores.
Paucos curatores fideles inuenias amicos
  Poſitus in magna animi anxietate.
Iam nunc pudor quidem inter homines periit,
  Sed impudentia terram circumit.
Heu improba paupertas, cur meis decumbens humeris
  Corpus deturpas, & mentem noſtram?
Turpia autem me non uolentem ui & multa doces,
  Bona ab hominibus & honeſta edoctum?
Beatus ſim, & dijs charus immortalibus,
  Cyrne, uirtutem uerò aliam nullam amo.
Tecum Cyrne affecto malè mœremus omnes:
  Sed ſane alienus dolor diem unum durat tantum.

Digitized by Google

Nihil nimis difficilibus contriſteris mentem, neque bonis
Gaude: quoniam eſt uiri omnia ferre boni.
Neque iurare oportet hoc aliquid: nunquam res hæc erit,
Dii & enim oderunt, quibus adeſt finis,
Et facere ſanè aliquid: & ex malo bonum factum eſt,
Et malum ex bono. & pauper uir
Statim ualde ditauit(ſe): & qui ualde multa acquiſiuit
Derepente: omnia profectò perdidit nocte una.
Et ſapiens peccauit: & inſipientem ſæpe gloria
Secuta eſt: & honorem, etiam(qui) malus erat, inuenit.
Si quidem opes haberem(ô) Simonida, quales noui:
Non poſſem angi bonis congrediens:
Nunc autem me cognoſcentem prætereunt, ſum uerò mutus
Opibus, multis ſciens licet melius adhuc.
Quare nunc ferimur, uelis albis expaßis,
Melio ex Ponto noctem per tenebroſam.
Exhaurire autem(ſentinam) non uolũt: ſuperat autem mare
Vtrunque(nauis) latus: ubi ualde quis difficilè
Seruatur. illi uerò dormiunt, gubernatorem quidẽ fecerunt
Bonum ſanè, qui cuſtodiam habebat peritè. (quieſcere
Opes autem rapiunt ui: decor uerò periit.
Diuiſio autem non amplius fit in medium.
Baiuli uerò imperant, mali autem ſuper bonos:
Timeo ne quomodo nauem fluctus abſorbeat.
Hæc mihi ænigmatice dicta ſint occulta probis:
Cognoſcere autem poteſt quis etiam malum, ſi ſapiẽs ſit.
Multi diuitias habent imperiti: alii autem honeſta
Quærunt, graui oppreßi paupertate.
Facere autem utriſque difficultas incumbit:
Probibent enim hos quidem opes, illos uerò mens.

Digitized by Google

μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἄσω φρένα, μηδ' ἀγαθοῖσι
  χαῖρ', ἐπεὶ ἔστ' ἀνδρὸς πάντα φέρειν ἀγαθοῦ.
οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦτο τι, μή ποτε πρῆγμα τόδ' ἔσται,
  θεοὶ γάρ τοι νεμέσωσ', οἷσιν ἔπεστι τέλος.
καὶ πρῆξαι μέντοι τι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
  καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ. καί τε πενιχρὸς ἀνὴρ
αἶψα μάλ' ἐπλούτησε, καὶ ὃς μάλα πολλὰ πέπασαι
  ἐξαπίνης, πάντ' οὖν ὤλεσε νυκτὶ μιᾷ.
καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
  ἕσπετο, καὶ τιμὴν, καὶ κακὸς ὢν, ἔλαχεν.
εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι Σιμωνίδη, οἷά περ ᾔδειν,
  οὐκ ἂν ἀνιῴμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών.
νῦν δέ με γιγνώσκοντα παρέρχεται, εἰμὶ δ' ἄφωνος
  χρημοσύνῃ, πολλῶν γνοὺς περ ἄμεινον ἔτι.
οὕνεκα νῦν φερόμεσθα, καθ' ἱστία λευκὰ βαλόντες,
  Μηλίου ἐκ πόντου νύκτα διὰ δνοφερήν,
ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν, ὑπερβάλλει δὲ θάλασσα
  ἀμφοτέρων τοίχων, ἦ μάλα τις χαλεπῶς
σώζεται. οἱ δ' εὕδουσι, κυβερνήτην μὲν ἔπαυσαν
  ἐσθλόν γ', ὃς φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμένως.
χρήματα δ' ἁρπάζουσι βίῃ· κόσμος δ' ἀπόλωλε.
  δασμὸς δ' οὐκ ἔτ' ἴσος γίγνεται εἰς τὸ μέσον.
φορτηγοὶ δ' ἄρχουσι, κακοὶ δ' ἀγαθῶν καθύπερθεν,
  δειμαίνω μήπως ναῦν κατὰ κῦμα πίῃ.
ταῦτά μοι ᾐνίχθω κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσι,
  γιγνώσκοι δ' ἄν τις καὶ κακὸν, ἂν σοφὸς ᾖ.
πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀΐδριες, οἱ δὲ τὰ καλὰ
  ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.
ἔρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται,
  εἴργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα, τοὺς δὲ νόος.

Non licet mortalibus aduerſus immortales pugnare,
Neque(in)ius uocare:nemini hoc fas(eſt).
Non oportet paſcere,quod non paſcendum fuerit:
Neque facere,quod non melius ſit perficere.
Gaudens bene perficias uiam magnum per pontum,
Et te Neptunus gaudium amicis reducat.
Multos ſanè ſatietas uiros perdidit inſipientes:
Cognoſcere enim difficile eſt modũ, quãdo bona adſunt,
Non poſſum tibi(ô)anime præbere neceſſaria omnia:
Suſtine.nam pulchra non tu ſolus amas.
Bene quidẽ habente me,multi(ſunt)amici. Si uerò quid ſini-
Contigerit,pauci fidelem habent mentem. (ſtrum
Turbæ autem hominum uirtus unica eſt hæc,
Diteſcere:ſed aliarum rerum nullus ſanè eſt uſus.
Neque ſi iuſtitiam quidem habeas Rhadamanthi ipſius,
Plura uero ſciueris,(quam) AEolides Siſyphus,
Qui etiam ex inferno peritijs redijt,
Perſuaſa proſerpina blandis uerbis,
Quæ hominibus præbet obliuionem,lædens ſenſum:
Alius uerò nondum quis hoc conſyderauit,
Quencumque ſane mortis nigram nebulam obtexerit,
Veneritque in horridum locum mortuorum:
Nigráſque portas tranſierit,quæ mortuorum
Animas cohibent,etſi recuſantes.
Verum tamen illinc Siſypus rurſus redijt Heros
Ad lucem ſolis ſua uariarum rerum peritia.
Neque ſi falſa quidem facis ueris ſimilia,
Linguam habens bonam Neſtoris diuini:
Celerior autem fueris pedes uelocibus Harpijs,
Et filijs Boreæ,quorum celeriter eunt pedes:

Digitized by Google

At certè oportet omnes ſententiam hanc reponere,
Quod diuitiæ plurimam (in) omnibus habent poteſtatẽ.
AEqualiter diuites ſunt,(is)cui multum argentum eſt,
Et aurum,& terræ farriferæ arua,
Equique,muliq; & cui neceſſaria adſunt
Ventríque,& lateribus, & pedibus grata pati.
Pueri & mulieris,quando uerò illorum uenerit
Tempus,& cum pubertate eſt congruum,
Hæc(ſunt)diuitiæ hominibus.nam ſuperfluas omnes
Opes habens nemo uenit in infernum.
Neque pretia dans mortem fugerit,neque graues
Morbos,neque malam ſenectutem inſtantem.
(O)Iuppiter pater, utinam fiant dijs amica ,ſceleſtis quidẽ
Contumeliam placere,& ipſis hoc ſit gratum,
Animo improba facinora,in mentibus autẽ quiſq; Mineruæ
Fecerit,deos nihil curans,
Ipſum poſtea rurſus luere mala,neque poſtea
Patris improbitas liberis ſit malum.
Filij uerò,qui(cum ſint)iniuſti patris,iuſta cognoſcentes
Faciunt,(ô)Iuppiter,tuam iram reuerentes,
Ab initio iuſta inter ciues amantes,
Ne quam tranſgreßionem luant parentum.
Hæc ſint beatis dijs grata.nunc uerò qui facit(ſcelus)
(Ille)effugit:pœnam autem alius poſtea fert.
Et hoc,(ô)immortalium rex,quomodo eſt iuſtum,
Facinora qui uir extra exiſtens iniuſta,
Nullam iniquitatem habens, neque iuſiurandum impium,
Sed iuſtus exiſtens,non iuſta patiatur?
Quis itaque & homo alius reſpiciens ad eum,poſtea
Veneretur deos? & quem animum habens,

Ἀλλά γε χρὴ πάντας γνώμην ταύτην κατάθεσθαι,
ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.
Ἶσόν τοι πλουτοῦσιν, ὅτῳ πολὺς ἄργυρός ἐστι,
Καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία,
ἵπποι θ', ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι,
γαστρί τε, καὶ πλευραῖς, καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν.
Παιδός τ' ἠδὲ γυναικὸς ὅταν δὲ καὶ τῶν ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμόδιος,
ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι. τὰ γὰρ περιώσια πάντα
χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
Οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
Νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
ὕβριν ἁδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον,
Θυμῷ σχέτλια ἔργα, μετὰ φρεσὶ δ' ὅστις ἀθήνης
ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
Αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τῖσαι κακὰ, μηδέ τ' ὀπίσσω
πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν.
Παῖδες δ', οἵτ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
Ποιῶσι, Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι,
Ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων·
Ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.
Καὶ τοῦτ', ἀθανάτων βασιλεῦ, πῶς ἐστι δίκαιον;
Ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μήθ' ὅρκον ἀλιτρὸν,
Ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν, μὴ τὰ δίκαια πάθῃ;
Τίς δὴ καὶ βροτὸς ἄλλος ὁρῶν πρὸς τοῦτον, ἔπειτα
Ἅζοιτ' ἀθανάτους; καὶ τίνα θυμὸν ἔχων,

Digitized by Google

ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος, καὶ ἀτάσθαλος, οὔτε τευ ἀνδρὸς,
Οὔτε τι ἀθανάτων μῆνιν ἀλευόμενος,
ὑβρίζει πλούτῳ κεκορημένος, οἱ δὲ δίκαιοι
Τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ;
Ταῦτα μαθὼν φίλ' ἑταῖρε, δικαίως χρήματα ποιοῦ,
Σώφρονα θυμὸν ἔχων ἐκτὸς ἀτασθαλίης,
Αἰεὶ τῶνδ' ἐπέων μεμνημένος· ἐς δὲ τελευτὴν
Αἰνήσεις μύθῳ σώφρονι πειθόμενος.
Ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπειρέχοι αἰθέρι ναίων
Αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ,
Ἄλλοι τ' ἀθάνατοι μάκαρες θεοί, αὐτὰρ Ἀπόλλων
Ἀρθρώσαι γλῶσσαν, καὶ νόον ἡμέτερον·
φόρμιγγ' αὖ φθέγγοιθ' ἱερὸν μέλος, ἠδὲ καὶ αὐλῶ·
Ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσάμενοι,
Πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
Μηδὲν τὸν Μήδων δειδιότες πόλεμον·
Ὧδ' εἶναι, καὶ ἀμείνονα εὔφρονα θυμὸν ἔχοντας,
Νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν
Τερπομένους, τηλοῦ δὲ κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι,
Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ θανάτοιο τέλος.
Χρὴ μουσῶν θεράποντα, καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσὸν
Εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερὸν τελέθειν,
Ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύειν, ἄλλα δὲ ποιεῖν·
Τί σφιν χρήσηται μοῦνος ἐπιστάμενος;
Φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην,
Ἀλκαθόῳ Πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος·
Αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε
Τῆσδε πόλευς, ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ
Ἦρος ἐπερχομένου, κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας,
Τερπόμενοι κιθάρῃ, καὶ ἐρατῇ θαλίῃ,

Digitized by Google

Quando uir iniuſtus, & ſceleratus, neque cuiuſquam uiri,
Neque quicquam deorum iram timens,
Contumeliam facit (alijs), diuitijs ſaturatus: iuſti uerò
Affliguntur, graui preßi paupertate?
Hæc diſcens (ô) chare ſodalis, iuſtè opes acquire,
Prudentem animum habens ſine peccato,
Semper horum uerſuum memor: ad poſtremum uerò
Probabis, uerbo frugi obtemperans.
Iuppiter quidem (ſuper) hanc ciuitatem teneat (in) æthere
Semper dextram manum in illæſionem, (manens
Alijque immortales beati dii: ſed Apollo
Concinnet linguam, & mentem noſtram:
Cithara rurſus ſonet ſacrum melos, ſiue etiam tibia,
Nos uerò libationibus deos placantes
Bibamus, iucunda inter nos loquentes,
Nihil Medorum metuentes bellum.
Hic eſſe, & meliorem lætum animum habentes,
Sine curis hilariter uiuere
Oblectatos, longe uerò malas ſortes arcere,
Senectutemque exitialem, & mortis finem.
Oportet Muſarum famulum, & nuncium, ſi quid eximium
Nouerit ſapientiæ, non inuidum eſſe:
Sed alia quidem inquirere, alia uerò indicare, alia uero fa-
Quid ipſis profuerit ſolus ſciens? (cere,
Phœbe rex, ipſe quidem turri ornaſti ciuitatem ſummam,
Alcathoo Pelopis filio gratificans:
Ipſe uerò exercitum contumelioſum Medorum abarce
Hac ciuitate, ut tibi populi in lætitia
Verè ineunte claras mittant Hecatombas
Delectati cithara, & hilari conuiuio,

Digitized by Google

Pæanumq́ue choris,uociferationibúſq; tuum circum altare.
Profectò enim ego timeo,ſtultitiam intuens
Et ſeditionem Græcorum populi corruptricē. ſed tu Phœbe
Propitius noſtram hanc cuſtodi ciuitatem.
Veni quidem enim ego & in Siculam aliquando terram:
Veniq́ue in Eubœæ uitiferum ſolum,
Sparthámque Eurotæ arundiniferi claram urbem:
Et me excipiebant alacriter omnes aduenientem:
Sed nulla mihi oblectatio in præcordia uenit eorum.
Adeo nihil ſane erat charius aliud patria.
Nunquam mihi cura recentior alia oſtendatur
Loco amabilis ſapientiæ:ſed hanc ſemper habens
Oblecter cithara & ſaltatione, & carmine:
Et cum bonis bonam habeam mentem.
Neque quenquam externum offendens factis improbis,
Neque quenquam ciuium:ſed iuſtus exiſtens
Tuam ipſius mentem oblecta.moroſorum uerò ciuium
Alius aliјs male,alius melius dicet.
Bonos alius ualde uituperat,alius alius laudat:
Malorum uerò mentio fit nulla.
Hominum autem inculpatus ſuper terram eſt nullus:
Sed cui melius(eſt)?cuius non pluribus cura eſt.
Nullus hominum neque erit neque fuit,
Qui omnibus placens deſcendet in(domum) Plutonis.
Neque enim,qui mortalibus & immortalibus imperat
Iuppiter Saturnius,hominibus omnibus placere poteſt.
Torno & amuſsi, & gnomone uirum oracula petentem
Rectius, oportet quidem Cyrne obſeruantem (eſſe),
Cuinam (in) Pythone deus reſpondens ſacerdoti
Vaticinium ſignificauerit pingui ex adyto.

Digitized by Google

παιάνων τε χοροῖς, ἰαχαῖσί τε σὸν πέρι βωμόν.
Ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ' ἀφραδίην ἐσορῶν
καὶ στάσιν Ἑλλήνων λαοφθόρον· ἀλλὰ σὺ Φοῖβε
ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν.
Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελήν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον,
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ,
καί μ' ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον·
ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἦλθεν ἐκείνων.
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.
Μήποτέ μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη
ἀντ' ἀρετῆς σοφίης, ἀλλὰ τόδ' αἰὲν ἔχων
τερποίμην φόρμιγγι, καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ,
καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸν ἔχοιμι νόον.
Μήτε τινὰ ξεῖνον δηλεύμενος ἔργμασι λυγροῖς,
μήτε τιν' ἐνδήμων, ἀλλὰ δίκαιος ἐών,
τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε. δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
ἄλλος τοί σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ.
Τοὺς ἀγαθοὺς ἄλλος μάλα μέμφεται, ἄλλος ἐπαινεῖ·
τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίγνεται οὐδεμία.
Ἀνθρώπων δ' ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίγνεται οὐδείς·
ἀλλ' ὡς λῷον, ὃ μὴ πλεόνεσσι μέλει.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ἔσσεται, οὔτε πέφυκεν,
ὅστις πᾶσιν ἁδῶν δύσεται εἰς Ἀΐδου.
Οὐδὲ γὰρ, ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
Ζεὺς Κρονίδης θνητοῖς πᾶσιν ἁδεῖν δύναται.
Τόρνου, καὶ στάθμης, καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρὸν
εὐθύτερον χρὴ μὲν Κύρνε φυλασσόμενον,
ᾧτινί κεν Πυθῶνι θεὸς χρήσας ἱέρεια
ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου.

οὔτέ τι γὰρ προσθεὶς, οὐδὲν κέν τι φάρμακον εὕροις,
οὔτ' ἀφελὼν πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.
χρῆμ' ἔπαθον θανάτου μὲν ἀεικέος οὔτι κάκιον,
τῶν δ' ἄλλων πάντων Κύρν' ἀνιηρότατον.
οἵ με φίλοι προὔδωκαν, ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεὶς
εἰδήσω καὶ τῶν, ὅν τιν' ἔχουσι νόον.
βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσῃ κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
ἴσχει κωτίλλειν, καίπερ ἐπιστάμενον.
Κύρν' ἔμπης δ' ὅ,τι μοῖρα παθεῖν, οὐκ ἔσθ' ὑπαλύξαι·
ὅττι δὲ μοῖρα παθεῖν, οὔτι δέδοικα παθεῖν.
ἐς πολὺ ἀῤῥηκτον κακὸν ἥκομεν, ἔνθα μάλιστα
Κύρνε σὺν ἀμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.
οἵ δ' ἀπογηράσκοντας ἀτιμάζουσι τοκῆας,
τούτων τοι χώρη Κύρν' ὀλίγη πέλεθει.
μήτε τιν' αὖξε τύραννον ἐπ' ἐλπίσι κέρδεος εἶναι,
μήτε κτεῖνε, θεῶν ὅρκια συνθέμενος.
πῶς ἡμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
θυμός; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,
ἥτε φέρει καρποῖσιν, ἐν εἰλαπίναις φορέοντας
ξανθῇσί τε κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
ἀλλ' ἄγε δὴ Σκύθα, κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον,
πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.
πίστει χρήματ' ὄλεσσα, ἀπιστίῃ δ' ἐσάωσα·
γνώμη δ' ἀργαλέη γίγνεται ἀμφοτέρων.
πάντα τάδ' ἐν κοράκεσσι, καὶ ἐν φθόρῳ· οὐδέ τις ἡμῖν
αἴτιος ἀθανάτων Κύρνε θεῶν μακάρων,
ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη, καὶ κέρδεα δειλὰ, καὶ ὕβρις,
πολλῶν ἐξ ἀγαθῶν ἐς κακότητ' ἔβαλεν.
διασσαί τοι πόσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσι,
δίψα λυσιμελὴς, καὶ μέθυσις χαλεπή·

Neque quicquam enim addens,nullũ poteris quo dq̃ remediũ
Neque auferens,à dijs errorem profugere. (inuenire:
Rem paſſus,ſum morte inimici nihil inferiorem,
Sed aliarum omnium(rerum) Cyrne moleſtiſſimam.
Me amici prodiderunt:ego uero inimicos accedens
Videbo & eorum,quamcunque habeant,mentem.
Bos mihi in lingua forti pede calcitrando inſiliens
Prohibet garrire,etiam ſcientem.
Cyrne tamen uero,quod fatum(eſt)pati,non licet effugere:
Quod uerò fatum(eſt)pati,nõ timeo pati.
In ualde durum malum uenimus:ubi maximè
Cyrne ambos fatum corripiat mortis.
Qui uerò ſeneſcentes contemnunt parentes,
Horum quidem locus Cyrne modicus eſt.
Neque quenquam adiuua tyrãnum,ſub ſpe lucri,eſſe:
Neque occide,deorum fœdera iniens.
Quomodo nobis ſuſtinuit ſub tibicine canere
Animus,terræ uerò rex apparet ex foro,
Quæ nutrit frugibus,in conuiuiis geſtantes,
Fuluíſque comis purpureas coronas,
Verùm age quidem(ô) Scytha,tonde comam,ſeda comeſſa-
Luge uerò ſuaue olentem locum pereuntem. (tionẽ:
Fiducia opes perdidi,diffidentia autem ſeruaui:
Conſilium uerò difficile eſt amborum.
Omnia illa in coruis & in corruptione(ſunt).neque quis no
Autor immortalium Cyrne deorum beatorum, (bis
Sed uirorum uis,& lucra multa,& iniuria
Multis ex bonis in calamitatem protruſit.
Duæ ſanè(ſunt)potus ſortes miſeris mortalibus:
Sitis membra reſoluens,& inebriatio moleſta:

Digitized by Google

Horum uerò per medium uerſabor: neque mihi perſuadebis
Neque quicquam non potare, neque nimis inebriari.
Vinũ mihi (in) reliqs quidẽ placet, (in) una aũt (re) diſplicet,
Quando (ſcilicet) armans me, uirum contra inimicũ agit.
Sed quando ſupra exiſtens, infra ſit,
Toties domum imus ſedantes potum.
Bene quidem conſtitutum uirum, male conſtituere facile eſt:
Bene uerò cõſtituere, (quod) male cõſtitutũ (eſt) difficile (eſt).
Calcibus inſulta populo fatuo, percutéque ſtimulo
Acuto, & iugum graue circumpone:
Nõ enim unquam inuenies populũ, domini ſtudioſum adeo,
Hominum, quotquot ſol aſpicit.
Iuppiter uirum perdat cœleſtis, qui (ſuum) ſodalem
Mollia garriens fallere uult.
Suauia quidem & prius, ſed multo meliora quàm nunc:
Quapropter improbis nulla eſt gratia.
Sæpe ciuitas hæc per rectorum nequitiam,
Velut nauis inclinata, ad terram cucurrit.
Amicorum uerò ſiquidem quis uidet me aliquid aduerſi habentem,
Ceruicem auertens, neque uidere uult.
Si uerò quidpiam mihi alicunde boni, qualia ſæpe contingũt uiro,
Multas ſalutationes, & amicitias habeo.
Amici me produnt, & non uolunt quicquam dare
Viris apparentibus: ſed ego ultronea,
Serotináque egredior, & matutina rurſus ingredior,
Cum gallorum uox (auditur) expergiſcentium.
Multis inutilibus deus dat uiris diuitias
Bonas, qui neque ſibi melior quicquam exiſtens,
Neque amicis. uirtutis autem magna gloria nunquã peribit.
Bellator enim uir terram & urbem ſeruauerit.

Digitized by Google

τούτων δ' αὖ τὸ μέσον στρωφῶμαι, οὐδέ με πείσεις,
οὔτε τι μὴ πίνειν, οὔτε λίην μεθύειν.
οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα χαρίζεται, ἓν δ' ἀχάριστος,
εὖθ' ἂν θωρήξας μ' ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγει.
ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐὼν, ὑπένερθε γένηται,
τουτάκις οἴκαδ' ἴμεν παυσάμενοι πόσιος.
εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα, κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστιν·
εὖ δὲ θέμεν, τὸ κακῶς κείμενον, ἀργαλέον.
λὰξ ἐπίβα δήμῳ κενεόφρονι, τύπτε δὲ κέντρῳ
ὀξέϊ, καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει.
οὐ γὰρ ἔθ' εὑρήσεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.
Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολέσειεν ὀλύμπιος, ὃς τὸν ἑταῖρον
μαλθακὰ κωτίλλων ἐξαπατᾶν ἐθέλει.
ᾔδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λῷον ἐγὼ νῦν,
τοὔνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.
πολλάκις ἡ πόλις ἥδε δι' ἡγεμόνων κακότητα,
ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς, παρὰ γῆν ἔδραμε.
τῶν δὲ φίλων εἰ μέν τις ὁρᾷ μέ τι δεινὸν ἔχοντα,
αὐχέν' ἀποστρέψας, οὐδ' ἐσορᾶν ἐθέλει.
ἢν δέ τί μοι ποθὲν ἐσθλόν, ἃ παυράκι γίγνεται ἀνδρί,
πολλοὺς ἀσπασμοὺς καὶ φιλότητας ἔχω.
οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αὐτομάτη,
ἑσπερίη τ' ἔξειμι, καὶ ὀρθρίη αὖτις ἔσειμι,
ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων.
πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλὸν, ὃς οὔτ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐὼν,
οὔτε φίλοις. ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σάοι.

Digitized by Google

Ἔν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
χάλκεος, ἀνθρώπων δεῖμα παλαιγενέων,
εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκέσω, οἵ με φιλοῦσι,
τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μέγα πῆμ' ἔσομαι.
Ἥβη, τὰ μέν σ' αἰνῶ, τὰ δὲ μέμφομαι· οὐδέ σε πάμπαν
οὔτε ποτ' ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι.
ἐσθλὸς καὶ κακός ἐστι· τίς ἄν σέ γε μωμήσαιτο;
τίς δ' ἂν ἐπαινήσῃ μέτρον ἔχων σοφίης;
Πῖν' οἶνον, τὸν ἐμῆς κορυφῆς αἱ Ταυγέτοιο
ἄμπελοι ἤνεγκαν, τὰς ἐφύτευσ' ὁ γέρων
οὔρεος ἐν βήσσῃσι θεοῖσι φίλος Θεότιμος,
ἐκ πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπάγων.
τοῦ πίνων ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶνας,
θωρηχθεὶς δ' ἔσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος.
εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν, ὄφρα μετ' ἄλλων
κωμάζοιμι· κακοῦ δ' οὐκ ἔραμαι πολέμου.
μὴ δὲ λίην κήρυκος ἀν' οὖς ἔχε μακρὰ βοῶντος,
οὐ γὰρ πατρώας γῆς πέρι μαρνάμεθα,
ἀλλ' αἰσχρὸν παρεόντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα
ἵππων, μὴ πόλεμον δακρυόεντ' ἐσιδεῖν.
Οἴμοι ἀναλκίης, ἀπὸ μὲν Κήρινθος ὄλωλε,
Ληλάντου δ' ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον·
οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι, πόλιν δὲ κακοὶ διέπουσι.
ὡς Κυψελλίζον Ζεὺς ὀλέσειε γένος.
γνώμης δ' οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει ἔν γε ἑαυτῷ,
οὐδ' ἀγνωμοσύνης Κύρν' ἀνιηρότερον.
Κύρνε μὴ ἀνδράσι πάντα καταθνητοῖς χαλεπαίνειν,
γιγνώσκων, ὡς νῦν, οἶδ' ἕκαστος, ἔχεις
Αὐτὸς ἐνὶ στήθεσσι, τὰ δ' ἔργματα· τῷ δὲ δικαίῳ
τοῦτ' ἀδίκῳ μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἔσῃ.

Digitized by Google

In me deinde cadat magnum cœlum latum ſupernè
AEreum,hominum metus antiquorum,
Si non ego illis quidem auxiliabor,qui me amant:
Sed inimicis moleſtia,& magnum nocumentum ero.
(O)uinum,partim quidẽ te laudo,partim uerò te uitupero.
Neq; unq̃ odiſſe,neq; amare poſſum. *(neq; te omnino*
Bonum & malum es:quis poterit te quidem uituperare?
Quis uerò poterit laudare, mediocrẽ habens ſapiẽtiam?
Bibe uinum,quod mei uerticis Taygeti
Vites tulerunt,quas plantauit ſenex
Montis in uallibus,dijs charus Theotimus,
Ex plataneto frigidam aquam educens.
(Ex)quo bibens graues quidem diſsipabis curas,
Potus uerò eris multo alacrior.
Pax & diuitiæ habeant ciuitatem,ut cum alijs
Comeſſer:malum enim non amo bellum.
Neque nimis præconi aurẽ præbe altè uociferanti:
Non enim paterna pro terra pugnamus.
Sed turpe(eſt),præſentem,& uelocibus qui inſedit
Equis,non bellum lachymoſum intueri.
Heu meam ignauiam,Cerynthus quidem perijt:
Lelanti que bonum tondetur uinetum.
Boni fugiunt,ciuitatẽ uerò mali adminiſtrant:
Vt Cypſellizon Iuppiter perdat genus.
Conſilio uerò nil melius uir habet in ſe ipſo,
Neque imprudentia Cyrne(quicquam)peius.
Cyrne ne uiris,in omnibus rebus,mortalibus ſuccenſe,
Expendens,quòd mentem,qualem quiſque,habes
Ipſe in pectoribus,& facta:ſed iuſto
Et iniuſto magnum malum mortalibus ineſt.

Eſt aliud quidem peius, aliud uerò melius factum cuiuſque:
Nullus uerò hominum ipſe in omnibus ſapiens.
Quiſquis impenſam ſeruat, pecunias captans,
Clariſſimam uirtutem apud prudentes habet.
Si enim perſpicere uitæ finem liceret, quantum tempus quis
Cunctaretur finiens in domum Plutonis tranſire,
Par eſſet (eum), qui quidem plus temporis fatũ expectaret,
Parcere magis huic, quam habebat, uitæ.
Iam uerò non licet, quod ſane & mihi magnũ luctũ excitat:
Et mordeor mentem, & dupliciter animum habeo.
In triuio conſiſto: duæ ſunt antè uiæ mihi:
Ambigo, harum utram ingrediar priorem,
An nihil expendens teram uitam in miſeria:
An uiuam iucundè opera faciens pauca.
Vidi quidem enim ego (uirum), qui parceret, & nunquam
Cibum liberum, diues exiſtens, daret: (uentri
Verùm prius (quã) perfeciſſet, deſcendit domũ Plutonis in-
Opes uerò (is) hominũ, qui in (eas) incidit, accepit, (tra,
Adeo ut in intẽpeſtiua laboraret, & nõ daret, ut uellet qs.
Noui uerò alium, qui erat uentri obtemperans,
Facultates quidem dilapidauit: dicebat enim, uiuo mẽtẽ oble-
Mẽdicat uerò (apud) amicos oẽs, ubi aliquẽ uiderit. (ctãs:
Sic (ô) Democles pro facultatibus optimum omnium
Sumptum facere, & curam habere.
Neque enim cũ laboraueris, alij laborẽ (tuum) impertieris:
Neque mendicans, ſeruitutem finieris.
Neque ſi ſenectus uenerit, opes omnes effluxerint:
Nam in hoc genere opes optimum (eſt) habere.
Si enim diues es, multi (ſunt tibi) amici: ſi uerò pauper es,
Pauci. non iam ſimiliter ipſe uir bonus (eſt).

Digitized by Google

ἔστι δὲ μὲν χεῖρον, τὸ δ' ἄμεινον γ' ἔργον ἑκάστου·
 οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα σοφός.
ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ, κατὰ χρήματα θηρῶν,
 κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει.
εἰ μὲν γὰρ κατιδεῖν βιότου τέλος ἦν, ὁπόσον τις
 ἤμελλ' ἐκτελέσας εἰς Ἀΐδαο περᾶν,
εἰκὸς ἂν ἦν, ὃς μὲν πλείω χρόνον αἶσαν ἔμιμνε,
 φείδεσθαι μᾶλλον τοῦτον, ὃν εἶχε, βίον.
νῦν δ' οὐκ ἔστιν, ὃ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρε·
 καὶ δάκνομαι ψυχήν, καὶ δίχα θυμὸν ἔχω.
ἐν τριόδῳ ἕστηκα, δύ' εἰσὶ πρόσθεν ὁδοί μοι·
 φροντίζω, τούτων ἥν τιν' ἴω προτέρην·
ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι,
 ἢ ζώω τερπνῶς ἔργα τελῶν ὀλίγα.
εἶδον μὲν γὰρ ἔγωγ', ὃς ἐφείδετο, κοὔποτε γαστρὶ
 σῖτον ἐλευθέριον πλούσιος ὢν ἐδίδου·
ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι κατέβη δόμον Ἄϊδος εἴσω,
 χρήματα δ', ἀνθρώπων οὑπιτυχὼν, ἔλαβεν,
ὥστ' ἐς ἄκαιρα πονεῖν, καὶ μὴ δόμεν, ᾧ κ' ἐθέλοι τις.
 εἶδον δ' ἄλλον, ὃς ᾗ γαστρὶ χαριζόμενος,
χρήματα μὲν διέτριψεν· ἔφη δ', ὑπάγω φρένα τέρψας·
 πτωχεύει δὲ φίλους πάντας, ὅπου τιν' ἴδῃ.
οὕτω Δημόκλεις κατὰ χρήματ' ἄριστον ἁπάντων
 τὴν δαπάνην θέσθαι, καὶ μελέτην ἐχέμεν.
οὔτε γὰρ ἂν προκαμὼν ἄλλῳ κάματον μεταδοίης,
 οὔτ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέοις.
οὐδ' εἰ γῆρας ἵκοιτο, τὰ χρήματα πάντ' ἀποδραίη·
 ἐν δὲ τοιῷδε γενεῇ χρήματ' ἄριστον ἔχειν.
εἰ μέν τ' πλουτεῖς, πολλοὶ φίλοι· ἢν δὲ πένηαι,
 παῦροι. οὐκ ἔθ' ὁμῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός.

Digitized by Google

φείδεσθαι μὲν ἄμεινον, ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ' ἀποκλαίει
οὐδεὶς, ἢν μὴ ὁρᾷ χρήματα λειπόμενα.
Παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ·
ὄλβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.
Πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς, ἶσοι, οἵ τε κατ' αὐτὸν
οἰκοῦσιν χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.
Οὐ δύναμαι φωνῇ λιγύρ' ἀείδειν ὥσπερ ἀηδὼν,
καὶ γὰρ τὴν προτέραν νύκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην.
Οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι, ἀλλά μ' ἑταῖρος
ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.
Ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι, ὧδε καταστὰς
δεξιὸς, ἀθανάτοις θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
Εἶμι παρὰ στάθμην ὀρθὴν ὁδὸν, οὐδετέρωσε
κλινόμενος, χρὴ γάρ μ' ἄρτια πάντα νοεῖν.
Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δήμῳ
τρέψας, οὔτ' ἀδίκοις ἀνδράσι πειθόμενος.
Νεβρὸν ὑπ' ἐξ ἐλάφοιο λέων ὣς ἀλκὶ πεποιθὼς,
ποσσὶ καταμάρψας, αἵματος οὐκ ἔπιον·
Τειχέων δ' ὑψηλῶν ἐπιβὰς πόλιν οὐκ ἀλάπαξα,
ζευξάμενος δ' ἵππους ἅρματος οὐκ ἐπέβην·
Πρήξας δ' οὐκ ἔπρηξα, καὶ οὐκ ἐτέλεσα τελέσας,
δρήσας δ' οὐκ ἔδρησ', ἤνυσα δ' οὐκ ἀνύσας.
Δειλοὺς δ' εὖ ἕρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
χηρώσει πολλῶν, καὶ χάρις οὐδεμία.
Εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μέγα, μὴ χάριν οἶδας,
χρήζων ἡμετέρους αὖτις ἵκοιο δόμους.
Ἔστε μὲν αὐτὸς ἔπινον ἀπὸ κρήνης μελανύδρου,
ἡδύ τί μοι ἐδόκει καὶ καλὸν εἶμεν ὕδωρ·
Νῦν δ' ἤδη τεθόλωται, ὕδωρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει,
ἄλλης δὲ κρήνης πίομαι, ἢ ποταμοῦ.

Digitized by Google

Parcere quidem melius eſt: poſtquam nec mortuum luget
 Quiſquam, ſi non uidet opes relictas.
Paucis hominum uirtus, & pulchritudo obuenit:
 Beatus (eſt), qui hæc ambo ſortitus eſt.
Omnes quidem (ſe) colunt ſimul, æquales, quique in eodem
 Habitant loco, quique ſeniores (ſunt).
Non poſſum uoce ſuaui canere, uelut luſcinia:
 Etenim ſuperiori nocte ad comeſſationem iui.
Neque tibicinem cauſor: ſed me ſodalis
 Deſerit, ſapientiæ non indigens.
Prope tibicinem canam, illi conſtitutus
 Dexter, immortales deos precans.
Eo ad amuſſim rectam uiam, neutram in partem
 Inclinans: oportet enim me recta omnia cogitare.
Patriam ornabo claram ciuitatem, neque populo
 Attendens, neque iniquis uiris obediens.
Hinnulum ex ceruo leo ut uiribus confidens,
 Pedibus comprehendens, ſanguinem non bibi.
Muros autem altos conſcendens ciuitatem non diripui:
 Iungenſque equos currum non inſcendi:
Agens uerò nõ egi, & non finiui finiens,
 Facienſque non feci, perfecique non perficiens.
Improbis uerò bene facienti duo (ſunt) mala: nam (ſe) ſuis
 Priuabit multis (rebus), & gratia nulla (habebitur).
Si quo affectus à me beneficio magno, non gratiam habes:
 Egens noſtras iterum adeas domos.
Donec quidem ipſe bibi ex fonte profundo,
 Suauis mihi uidebatur, & pulchra (eſſe aqua.
Modò uerò iam turbatus eſt: aqua uerò commiſcetur limo:
 Alio uerò fonte bibam, aut fluuio.

Digitized by Google

Ne unquam laudes, prius (quàm) noueris uirum clarè,
Appetitum, & modum, & mores qualis ſit.
Multi ſanè fucatos fallaces mores habentes
Occultant induentes animum diurnum.
Horum uerò indicat omnium tempus mores cuiuſque.
Et enim ego mentem longè iam extra perrexi,
Præueniq; laudans, priuſquam tuos per omnia cognoſcerē
Mores: nunc autem iam nauis uelut longè diſcedo.
Quæ uerò uirtus (eſt) bibentem, uini præmium reportare?
Sæpe ſanè uincit & malus uirum bonum.
Nullus hominum, quem poſtquam tandem terra texerit,
Inque erebum deſcenderit, domumq́ue Proſerpinæ,
Oblectatur, neque lyram, neque tibiam audiens,
Neque Bacchi dona tollens:
Hæc uidens, cordi bene perſuadebo, ut leuia
Genua, & caput intremulus proferam.
Ne mihi uir ſit lingua amicus, ſed magis re ipſa
Manibúſque properet, opibúſque utrunque.
Neque inter pocula uerbis meam mentem oblectet,
Sed faciens appareat, ſi quid poſſit bonum.
Nos uero in conuiuia charum declinemus animum,
Vt præterea oblectationis opera amabilia ferat.
Statim enim, tanquā cogitatio, præterit ſplendida pubertas:
Neque equarum impetus eſt uelocior,
Quæ quidem uirum ferunt tumultuoſum in laborem uirorū
Impetuoſè, farrifero oblectatæ campo.
Bibe, quādo bibā (alij): cū quidē animo cōtriſtatus fueris,
Nemo hominum noſcat te grauatum.
Interdum quidem patiens contriſtaberis, interdúmq; faciens
Gaudere potes, aliáſque alius uir.

Digitized by Google

μή ποτ' ἐπαινήσῃς, πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνῶς,
ὀργὴν, καὶ ῥυθμὸν, καὶ τρόπον ὅστις ἂν ᾖ.
πολλοί τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες,
κρύπτουσ' ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου·
καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην,
ἔφθην δ' αἰνήσας, πρίν σου κατὰ πάντα δαῆναι
ἤθεα· νῦν δ' ἤδη, ναῦς ἅθ', ἑκὰς διέχω.
τίς δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἆθλον ἑλέσθαι;
πολλάκι τοι νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθούς.
οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃν ἐπεί ποτε γαῖα καλύψῃ,
εἴς τ' ἔρεβος καταβῇ, δώματα Περσεφόνης,
τέρπεται, οὔτε λύρης, οὔτ' αὐλητῆρος ἀκούων,
οὔτε Διωνύσου δῶρ' ἐσαειράμενος.
ταῦτ' ἐσορῶν, κραδίῃ εὖ πείσομαι, ὄφρα τ' ἐλαφρὰ
γούνατα, καὶ κεφαλὴν ἀτρομέων προφέρω.
μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ,
χερσίν τε σπεύδει, χρήμασι τ' ἀμφότερα.
μηδὲ παρὰ κρητῆρσι λόγοισιν ἐμὴν φρένα τέρποι,
ἀλλ' ἔρδων φαίνοιτ', εἴ τι δύναιτ' ἀγαθούς.
ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμόν,
ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρῃ.
αἶψα γὰρ, ὥστε νόημα, παρέρχεται ἀγλαὸς ἥβη,
οὐδ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὠκυτέρη,
αἵτε ἄνδρα φέρουσι δορυσσόον ἐς πόνον ἀνδρῶν
λάβρως, πυροφόρῳ τερπόμεναι πεδίῳ.
πῖν', ὁπόταν πίνωσιν, ὅταν δέ τι θυμὸν ἀσηθῇς,
μηδεὶς ἀνθρώπων γνῷ σε βαρυνόμενον.
ἄλλοτέ τοι πάσχων ἀνιήσεαι, ἄλλοτε θ' ἔρδων
χαιρήσειν δύνασαι, ἄλλοτε τ' ἄλλος ἀνήρ.

Εἰ θείης Ἀκάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν,
  Ἆθλον δ' ἐν μέσσῳ παῖς καλὸν ἄνθος ἔχων,
Σοί τ' εἴη καὶ ἐμοὶ σοφίης πέρι δηρισάντοιν,
  Γνοίης χ', ὅσσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι.
Ἦμος δ' ἠέλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους
  Ἄρτι παραγγέλλοι, μέσσατον ἦμαρ ἔχων,
Δείπνου τε λήγοιμεν, ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγει,
  Παντοίων ἀγαθῶν γαστρὶ χαριζόμενοι·
Χέρνιβα δ' αἶψα θύραζε φέροι, στεφανώματα δ' εἴσω
  Εὐειδὴς ῥαδιναῖς χερσὶ Λάκαινα κόρη.
Ἡ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
  Κάλλιστόν τε φέρειν, γίγνεται ἀνδρὶ σοφῷ.
Ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόληΐ τε, παντί τε δήμῳ,
  Ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισιν μένει.
Ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι, ὄφρα τις ἥβης
  Ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων, καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῇ,
Τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πασχέμεν, οὐ γὰρ ἀνηβᾶν
  Δὶς πέλεται πρὸς θεῶν, οὐδὲ λύσις θανάτου
Θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλέγχει
  Οὐλόμενον, κεφαλῆς δ' ἅπτεται ἀκροτάτης.
Ὡς μάκαρ, εὐδαίμων τε, καὶ ὄλβιος, ὅστις ἄπειρος
  Ἄθλων, εἰς ἅδου δῶμα μέλαν κατέβη,
Πρίν τ' ἐχθροὺς πτῆξαι, καὶ ὑπερβῆναί περ ἀνάγκη,
  Ἐξετάσαι τε φίλους, ὅντιν' ἔχουσι νόον.
Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ῥέει ἄσπετος ἱδρὼς,
  Πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης.
Τερπνὸν ὁμῶς, καὶ καλὸν ἐπὶ πλέον ὤφελεν εἶναι,
  Ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
Ἥβη τιμήεσσα, τὸ δ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον
  Αὐτίχ' ὑπὲρ κεφαλῆς γῆρας ὑπερκρέμαται.

Si ponas (ô) Academe amabilem hymnum canere,
Præmium autem in medio puer pulchrum florem habens,
Tibíque ſit & mihi de ſapientia contendentibus,
Cognoueris, quanto aſinis præſtantiores (ſint) muli.
Cum uerò ſol quidem in æther[illegible]olidungulos equos
Iam admonuerit, medium diem habens,
Cœnamq́ue terminauerimus, quomodo quem animus iubet,
Varijs bonis uentri ſatisfacientes.
Gutturnium ſtatim foras ferat, coronas uerò intrò
Formoſa teneris manibus Lacæna puella.
Virtus uerò præmium inter homines optimum
Pulcherrimumq́ue reportatu eſt uiro ſapienti.
Commune uerò bonum hoc ciuitatiq́ue omniq́ue populo,
Quiſquis uir tranſgreſſus inter principia eſt.
Cõmuniter autẽ hominibus præcepta dabo, ut quis puber-
Clarum florem habens, & mentibus bona cogitet, (tatis
Suis poſſeſsionibus bene affici: non enim repubeſcere
Bis datur à dijs, neque fuga mortis
Mortalibus hominibus. grauis autem ſenectus coarguit
Pernicioſa, caputq́ue apprehendit ſummum.
Quàm beatus, fortunatúſq́, & felix (eſt), quiſquis expers
Laborum in Plutonis domum nigram deſcendit,
Prius (quã) inimicos formidare, & ſuperare neceſſe (eſt),
Inueſtigareq́ue amicos, quamnam habent mentem.
Statim mihi per quidem corpus fluit immenſus ſudor:
Conſternor uerò intuens florem iuuentutis:
Iucundus ſimul & pulcher diutius debebat eſſe:
Verum breuis eſt uelut ſomnium
Adoleſcentia precioſa: ſed pernicioſa, & deformis
Confeſtim ſuper caput ſenectus pendet.

Digitized by Google

Nunquam inimicis ſub iugum ceruicem ponam
Graue: neque ſi mihi Tmolus inſtet capiti.
Improbis ſanè malitia uaniores luctus ſunt:
Proborum uerò ſemper actiones rectiores.
Faciliſque actio inter homines malitiæ,
Boni autem difficilis Cyrne eſt conatus.
Confide(ô)anime malis ſimul grauiſſima paſſus,
Improborum ſane cor eſt aſperius.
Neque tu infectas ob res dolorem augens
Oderis,neque triſteris,neque amicos moleſtia affice,
Neque inimicos exhilara.Deorum enim fatata dona
Non poteſt facile mortalis uir effugere:
Neque nigræ deſcendens in fundum paludis,
Neque quando ipſum habuerit Tartarus tenebroſus.
Virum ſane eſt bonum difficilimum fallere,
Vt in mea mente Cyrne olim iudicatum eſt
Iucunda quidem & prius,uerum multo melius nunc:
Quare improbis nulla eſt gratia.
Amentes homines & ſtulti,qui quidem uinum
Non bibunt aſtro & cane regnante.
Age,cum tibicine lugente ridentes
Bibamus,illius doloribus oblectantes(nos)
Dormiamus:cuſtodia uero urbis cuſtodibus curæ erit.
Heu littus amabilis patriæ noſtræ.
Profecto ſiquis illorum & occultus dormit,
Noſtram reprehenſionem accipiet moleſté.
Nunc uerò bibentes oblectemur pulchra dicentes:
Quæ uerò poſt erunt,hæc dijs curæ ſint.
Tibi uerò ueluti puerò charo præcepta dabo ipſe
Bona:tu uerò animo & mentibus hæc immitte.

Digitized by Google

Οὔποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω
  δύσλοφον, οὐδ' εἴ μοι Τμῶλος ἔπεστι κάρη.
Δειλοῖς τοι κακότητι ματαιότεροι γόοι εἰσί,
  τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξιες ἰθύτεραι.
Ῥηϊδίη τε πρῆξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος,
  τοῦ δ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ Κύρνε πέλει παλάμη.
Τόλμα θυμὲ κακοῖσιν ὁμῶς ἄτλητα πεπονθώς,
  δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
Μὴ δὲ σύγ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
  ἔχθει, μηδ' ἄχθου, μηδὲ φίλους ἀνία,
μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε. θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
  οὐκ ἂν ῥηϊδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι,
οὔτ' ἂν πορφυρέης καταδὺς ἐς πυθμένα λίμνης,
  οὔθ' ὅταν αὐτὸν ἔχῃ τάρταρος ἠερόεις.
Ἄνδρά τοι ἐς ἀγαθὸν χαλεπώτατον ἐξαπατῆσαι,
  ὡς ἐν ἐμῇ γνώμῃ Κύρνε πάλαι κέκριται.
Ἤδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώϊον ἤδη·
  οὕνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.
Ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἳ τινες οἶνον
  μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου.
Δεῦρο σὺν αὐλητῆρι παρὰ κλαίοντι γελῶντες
  Πίνωμεν, κείνου κήδεσι τερπόμενοι.
Εὕδωμεν· φυλακὴ δὲ πόλεως φυλάκεσσι μελήσει
  ἀστυφέλης ἐρατῆς πατρίδος ἡμετέρης.
Ναὶ μὰ Δί' εἴ τις τῶνδε καὶ ἐγκεκαλυμμένος εὕδει,
  ἡμέτερον μῶμον δέξεται ἀργαλέως.
Νῦν μὲν πίνοντες τερπώμεθα, καλὰ λέγοντες,
  ἅσσα δ' ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖσι μέλει.
Σοὶ δ' οἷά τε παιδὶ φίλῳ ὑποθήσομαι αὐτὸς
  ἐσθλά· σὺ δ' ἐν θυμῷ καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλε.

Μή ποτ' ἐπειγόμενος πρήξῃς κακόν, ἀλλὰ βαθείῃ
σῇ φρενὶ βούλευσαι, σῷ ἀγαθῷ τε νόῳ.
Τῶν γὰρ μαινομένων μάχεται θυμός τε, νόος τε.
βουλὴ δ' εἰς ἀγαθὸν καὶ νόον ἐσθλὸν ἄγει.
Ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν. αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ
Αὔλει, καὶ Μουσῶν μνησόμεθ' ἀμφότεροι.
Αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα
Σοὶ καὶ ἐμοὶ μέλειν καὶ ἀμφιπερικτιόσι.
Τιμᾷ ν' Ἀπόλλων ὀργὴν ἀπάτερθεν ὁρῶντι
γιγνώσκειν χαλεπὸν καίπερ ἐόντι σοφῷ.
Οἱ μὲν γὰρ κακότητα κατακρύψαντες ἔχουσι
πλούτῳ, τοὶ δ' ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.
Ἐν δ' ἥβῃ πάρα μὲν ξυνομήλικι κάλλιον εὕδειν,
ἱμερτῶν ἔργων ἐξ ἔρον ἱέμενοις·
Ἔστι δὲ κωμάζοντα μετ' αὐλητῆρος ἀείδειν,
τούτων οὐδὲν ἔτι ἄλλ' ἐπιτερπνότερον
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί. τί μοι πλοῦτός τε καὶ αἰδώς;
τερπωλὴ νικᾷ πάντα σὺν εὐφροσύνῃ.
Ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτε θανόντας
κλαίουσ', οὐδ' ἥβης ἄνθος ἀπολλύμενοις.
Τέρπεό μοι φίλε θυμὲ, τάχ' αὖ τινες ἄλλοι ἔσονται
ἄνδρες, ἐγὼ δὲ θανὼν γαῖα μέλαιν' ἔσομαι.
Κύρνε φίλους πρὸς πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος
συμμίσγων ὀργὴν, οἷος ἕκαστος ἔφυ.
Νῦν μὲν τῷδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος πέλευ ὀργήν·
Κρεῖσσόν τοι σοφίη, καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
Πρήγματος ἀπρήκτου χαλεπώτατόν ἐστι τελευτὴν
γνῶναι, ὅπως μέλλει τοῦτο θεὸς τελέσαι.
ὄρφνη γὰρ τέταται. πρὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
οὐ ξυνετὰ θνητοῖς πείρατ' ἀμηχανίης.

Digitized by Google

Nunquam feſtinans facias malum,ſed profunda
Tua mente conſulta,tuo bonoq́ue animo
(Eorũ)enim,(qui)pugnant,pugnat animúſq; intellectúſque:
Conſilium uerò in bonam,& mentem probam ducit.
Sed orationem quidem hanc omittemus. Cæterum mihi tu
Cane,& Muſarum recordabimur ambo.
Ipſe enim hæc dederunt habere grata dona
Tibi,& mihi quidem,& uicinis.
Honorat enim Apollo affectum.álonge inſpicienti
Cognoſcere difficile etiam(ei),qui eſt ſapiens,
Alij quidem enim uitium tectum habent
Opibus,alij uero uirtutem pernicioſa paupertate.
In adoleſcentia uerò iuxta quidem æqualem melius(eſt)dor
Deſyderabilium operum amorem ſatiantem, (mire,
Eſt quæ comeſſantem cum tibicine canere:
His nihil ſanè aliud adeſt delectabilius
Viris ſine fœminis.quid mihi opes & pudor?
Oblectatio uincit omnia cum lætitia.
Dementes homines & ſtulti(ſunt),qui mortuos
Lugent,non autem adoleſcentiæ florem pereuntem.
Oblectare mihi chare anime,mox aliqui alij erunt
Viri.ego uerò mortuus terra nigra ero.
Cyrne amicos ad omnes conuerte uarios mores,
Commiſcens animum,qualis quiſque natus eſt.
Nunc quidem hunc ſequere,aliàs uerò alius ſis animo:
Melior res ſanè ſapientia(eſt),(quã)uel magna potẽtia
Rei non factæ difficillimum eſt finem
Cognoſcere,quomodo ſit hanc deus perfecturus.
Caligo enim extenſa eſt: antè(id,quod)futurum eſt
Non intelligibiles(ſunt) humanæ fines infirmitatis.

Digitized by Google

Neminem inimicorum uituperabo bonum exiſtentem:
Neque quidem laudabo,(ſi)malus ſit,amicum.
Sic oportet bonum conuertentem cogitationem
Firmam ſemper habere in finem uiro amico.
Populum uerò rogat multa ferre grauis:non enim nouit
Hoc facere,quod tibi non gratum ſit.
(O)Caſtor & Pollux,qui in Lacedæmone diuina
Habitatis Eurota pulchrifluo fluuio,
Si unquam conſulam amico malum,ipſe habeam:
Si uerò aliquod ille mihi,bis tantum ipſe habeat.
Moleſtè mihi animus habet circa tuam amicitiam:
Neque enim odiſſe,neque amare poſſum,
Cognoſcens moleſtũ quidem(eſſe),quando amicus uiro fue-
Odiſſe:moleſtumque non uolentem amare. (rit,
Conſidera ſanè nunc aliũ:mihi quidem nulla neceſsitas eſt
Hoc facere:mihi ſuperiorum(ô) gratia ponare.
Iam & alis extollor,ut uolucris
Ex ſtagno magno,uirum malum profugiens,
Guttur effringens.tu uerò à mea amicitia peccans
Poſtea noſtram cognoſces prudentiam.
Quiſquis tibi conſuluerit de me,& te iuſſerit
Abire,relinquentem noſtram amicitiam:
Iniuria & Magnetas perdidit,& Colophonem,
Et Smyrnam:omnino Cyrne & nos perdet.
Ad indicem uerò ueniens,attritúſque plumbo,
Aurum excoctum exiſtens,bonus totus eris.
Heu me miſerum,etenim ludibrium quidem inimicis,
Amicis uerò labor,infelicia paſſus fui.
Cyrne qui prius boni(erãt),nũc cõtra mali(ſunt):mali aũt
Nunc boni:quis poſſet hæc ſuſtinere?intuens, (prius,

Digitized by Google

Οὐδένα τῶν ἐχθρῶν μωμήσομαι ἐσθλὸν ἐόντα,
οὐδὲ μὲν αἰνήσω δειλὸν ἐόντα φίλον.
Οὕτω χρὴ τόν γ᾽ ἐσθλὸν ἐπιστρέψαντα νόημα
ἔμπεδον αἰὲν ἔχειν ἐς τέλος ἀνδρὶ φίλῳ.
Δήμου δ᾽ ἀξιοῖ πολλὰ φέρειν βαρὺς, οὐ γὰρ ἐπίσῃ
τοῦθ᾽ ἕρδειν, ὅ, τι σοι μὴ καταθύμιον ᾖ.
Κάστορ καὶ Πολύδευκες, οἳ ἐν Λακεδαίμονι δίῃ
Ναίετε Εὐρώτα καλλιρόῳ ποταμῷ,
Εἴ ποτε βουλεύσαιμι φίλῳ κακὸν, αὐτὸς ἔχοιμι·
εἰ δέ τι κεῖνος ἐμοὶ, δὶς τόσον αὐτὸς ἔχοι.
Ἀργαλέως μοι θυμὸς ἔχει περὶ σῆς φιλότητος·
οὔτε γὰρ ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι.
Γινώσκων χαλεπὸν μὲν, ὅταν φίλος ἀνδρὶ γένηται,
ἐχθαίρειν· χαλεπὸν δ᾽ οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖν.
Σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον. ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦθ᾽ ἕρδειν, τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.
Ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι, ὥστε πετεινὸν
ἐκ λίμνης μεγάλης, ἄνδρα κακὸν προφυγὼν,
Βρόχον ἀπορρήξας· σὺ δ᾽ ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν,
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην.
Ὅστις σοι βούλευσεν ἐμοῦ πέρι, καί σ᾽ ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ᾽ ἡμετέρην φιλίην·
Ὕβρις καὶ Μάγνητας ἀπώλεσε, καὶ Κολοφῶνα,
Καὶ Σμύρνην, πάντως Κύρνε καὶ ὔμμας ὀλεῖ.
Εἰς βάσανον δ᾽ ἐλθὼν, παρατριβόμενός τε μολίβδῳ
χρυσὸς ἄπεφθος ἐὼν, καλὸς ἅπασιν ἔσῃ.
Οἴμοι ἐγὼ δειλὸς, καὶ δὴ κατάχαρμα μὲν ἐχθροῖς,
Τοῖς δὲ φίλοισι πόνος, δειλὰ παθὼν, γενόμην.
Κύρν᾽ οἱ πρόσθ᾽ ἀγαθοὶ, νῦν αὖ κακοί· οἱ δὲ κακοὶ πρὶν,
Νῦν ἀγαθοί. τίς κεν ταῦτ᾽ ἀνέχοιτ᾽, ἐσορῶν

τοὺς ἀγαθοὺς μὲν ἀτιμοτέρους, κακίους δὲ λαχόντας
  τιμῆς· μνηστεύει δ᾽ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἀλλήλους δ᾽ ἀπατῶντες ἐπ᾽ ἀλλήλοισι γελῶσιν,
  οὔτ᾽ ἀγαθῶν μνήμην εἰδότες, οὔτε κακῶν.
χρήματ᾽ ἔχων πενίην μ᾽ ὠνείδισας· ἀλλὰ τὰ μέν μοι
  ἔστι, τὰ δ᾽ ἐργάσομαι θεοῖσιν ἐπευξάμενος.
πλοῦτε θεῶν κάλλιστε, καὶ ἱμεροέστατε πάντων,
  σὺν σοὶ, καὶ κακὸς ὤν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φιλοῖ δέ με Φοῖβος Ἀπόλλων
  Λητοΐδης, καὶ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεύς,
ὄφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
  ἥβῃ καὶ πλούτῳ θυμὸν ἰαινόμενος.
μή με κακῶν μέμνησθε πέπονθά τοι οἷά τ᾽ Ὀδυσσεύς,
  ὅστ᾽ Ἀΐδου μέγα δῶμ᾽ ἤλυθεν ἐξαναδύς·
ὃς δὴ καὶ μνηστῆρας ἀνείλετο νηλέϊ χαλκῷ,
  Πηνελόπης ἔμφρων κουριδίης ἀλόχου.
ἥ μιν δήθ᾽ ὑπέμεινε, φίλῳ πρὸς παιδὶ μένουσα,
  ὄφρα τε γῆς ἐπέβη, δειμαλέους τε μυχούς.
ἐμπίομαι, πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω,
  οὐδ᾽ ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς·
ἀλλ᾽ ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ᾽ ἐπιλείπει·
  κλαίω δ᾽ ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.
Κύρνε παροῦσι φίλοισι κακοῦ καταπαύσομεν ἀρχήν,
  ζητῶμεν δ᾽ ἕλκει φάρμακα φυομένῳ.
Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποισι μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν·
  ἄλλοι δ᾽ Οὔλυμπον ἐκπρολιπόντες ἔβαν·
ᾤχετο μὲν Πίστις μεγάλη θεός, ᾤχετο δ᾽ ἀνδρῶν
  Σωφροσύνη, Χάριτές τ᾽, ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
ὅρκοι δ᾽ οὐκ ἔτι πιστοὶ ἐν ἀνθρώποισι δίκαιοι,
  οὐδὲ θεοὺς οὐδεὶς ἅζεται ἀθανάτους.

Bonos quidem contemptiores eſſe, peiores uerò ſortitos
Honorem? uxorem ducit autem ex malo bonus uir.
Se inuicem uerò fallentes, ſe mutuo derident,
Neque bonorum memoriam habentes, neque malorum.
Opes habens paupertatē mihi obieciſti, ſed aliqua tamē mi-
Sunt, alia comparabo dijs uota faciens. (hi
(O) Plute deorū pulcherrime, & deſyderabiliſſime omniū,
Cum te, & malus ſi ſim, fio bonus uir.
Adoleſcētiæ modum habeam: amet uerò me phœbus Apollo
Latonius, & Iuppiter immortalium rex,
Vt uitam uiuam mala extra omnia,
Adoleſcentia & diuitijs animum exhilarans.
Ne me malorum commonefaciatis, tuli ſanè qualia Vlyſſes,
Qui Ditis magnam domum uenit egreſſus:
Qui ſanè & procos interemit immiti ferro,
Penelopes ſtudioſus puellaris uxoris:
Quæ quidem diu expectauit charum apud filium manens,
Donecque terram ingreſſus eſt, formidandóſq; ſeceſſus.
Si bibero, paupertatem animi corruptricem non curo,
Neque uiros inimicos qui mihi dicunt malé.
Sed adoleſcentiam amabilem lamentor, quæ me relinquit:
Lugeo autem moleſtam ſenectutem inſtantem.
Cyrne præſentibus amicis mali ſedemus principium:
Quæramus autem hulceri remedia naſcenti.
Spes apud homines ſola dea bona ineſt.
Alij uerò cælum relinquentes iuerunt.
Abiit quidem fides magna dea, abijtque uirorum
Temperantia, Chariteſque (ô) amice terram reliquerūt,
Iuramenta uerò non amplius fidelia inter homines (ſunt) iu-
Neque deos ullus ueneratur immortales. (ſta

Piorum uerò uirorum genus periȷt,neque iura
Non amplius cognoſcunt,neque quidem pietatem:
Sed dum quis uiuat, & uideat lumen ſolis,
Pius exiſtens circa deos,ſpem expectet:
Precetur uerò deos,& ſplendidas coxas adolens,
Speiq; primæ,& ultimæ ſacrificet.
Cõſideretque iniuſtorum uirorum obliquũ ſermonẽ ſemper,
Qui deos immortales nihil reuerentes,
Semper alienis opibus intendunt cogitationem,
Turpia malis operibus ſigna ponentes.
Nunquam præſentem relinquens amicum,alium quære,
Miſerorum hominum uerbis perſuaſus:
Liceat mihi diuiti malis ſine curis
Viuere innoxiè nullum habenti malum.
Neque amo diues eſſe,neque opto·ſed mihi liceat
Viuere ex modicis,nullum habenti malum.
Opes & ſapientia mortalibus inexpugnabilis(res eſt)ſem-
Neque enim poteris opibus animum ſaturare: (per,
Sic uerò ſapientiam ſapientiſſimus non refugit,
Sed amat,animum uerò non poteſt explere.
Nullum theſaurum recondere filiȷs melius(eſt):
Petentibus uerò bonis uiris Cyrne da.
Nemo enim ex omni(parte) eſt oĩno beatus·ſed bonus quidẽ
Patienter fert habens malum,non manifeſtum tamen.
Improbus uero neque bonis ſcit,neque malis
Animum ſimul temperare.immortalium uerò dona
Varia mortalibus accidunt·ſed pati
Oportet dona immortalium,qualia dant habere.
Oculi,& lingua,& aures,& mens uirorum
In medio pectorum in prudentibus ſunt.

Digitized by Google

εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
οὐκ ἔτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐσεβίας.
ἀλλ' ὄφρα τις ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο
εὐσεβέων περὶ θεοὺς ἐλπίδα προσμενέτω.
εὐχέσθω δὲ θεοῖσι, καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων,
ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.
φραζέσθω δ' ἀδίκων ἀνδρῶν σκολιὸν λόγον αἰεὶ,
οἳ θεῶν ἀθανάτων μηδὲν ὀπιζόμενοι
αἰὲν ἐπ' ἀλλοτρίοις κτεάνοις ἐπέχουσι νόημα,
αἰσχρὰ κακοῖς ἔργοις σύμβολα θηκάμενοι.
μή ποτε τὸν παρεόντα μεθεὶς φίλον, ἄλλον ἐρεύνα,
δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.
εἴη μοι πλουτοῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν
ζώειν ἀβλαβέως, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
οὔτ' ἔραμαι πλουτεῖν, οὔτ' εὔχομαι, ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις·
ὣς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται πλέσαι.
οὐδένα θησαυρὸν καταθήσειν παισὶν ἄμεινον·
αἰτοῦσι δ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρνε δίδου.
οὐδεὶς γάρ τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
τολμᾷ ἔχων τι κακὸν, οὐκ ἐπίδηλον ὅμως.
δειλὸς δ' οὔτ' ἀγαθοῖσιν ἐπίσταται, οὔτε κακοῖσι
θυμὸν ὁμῶς μίσγειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις
παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ' ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν ἔχειν.
ὀφθαλμοὶ, καὶ γλῶσσα, καὶ οὔατα, καὶ νόος ἀνδρῶν
ἐν μέσσῳ στηθέων ἐν συνετοῖς φύεται.

Digitized by Google

Τοῖς ἀγαθοῖς σύμμιγε, κακοῖσι δὲ μὴ σὺ θ' ὁμάρτει,
εὖτ' ἂν ὁδὸν τελέῃς, τέρματά τ' ἐμπορίης.
Τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα·
τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.
Ἐκ καχεταιρείης κακὰ γίγνεται· εὖ δὲ καὶ αὐτὸς
γνώσῃ, ἐπεὶ μεγάλους ἤλυθες ἀθανάτους.
Γνώμην Κύρνε θεοὶ θνητοῖσι διδοῦσιν ἀρίστην.
ἀνθρώπου γνώμη πείρατα παντὸς ἔχει.
Ὦ μάκαρ, ὅστις δή μιν ἔχει φρεσίν, ἦ πολὺ κρείσσων
ὕβριος οὐλομένης, λευγαλέου τε κόρου.
Ἔστι κακὸν δὲ βροτοῖσι κόρος, τῶν οὔ τι κάκιον·
πᾶσα γὰρ ἐκ τούτων Κύρνε πέλει κακότης.
Εἴθ' εἴης ἔργων αἰσχρῶν ἀπαθὴς, καὶ ἀεργὸς
Κύρνε, μεγίστην κεν πεῖραν ἔχοις ἀρετῆς.
Κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ, καὶ δείδιθι· τοῦτο γὰρ ἄνδρα
εἴργει μήθ' ἔρδειν, μήτε λέγειν ἀσεβῆ.
Δημοφάγον δὲ τύραννον, ὅπως ἐθέλεις, κατακλῖναι
οὐ νέμεσις πρὸς θεῶν γίγνεται οὐδεμία.
Νοῦς ἀγαθὸς, καὶ γλῶσσα, τάδ' ἐν παύροισι πέφυκεν
ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι.
Οὔτις ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρεῖαν
δυστυχίαν, εἰ μὴ μοῖρ' ἐπὶ τέρμα βάλοι·
οὐδ' ἂν δυσφροσύνας, ὅτε δὴ θεὸς ἄλγεα πέμπει,
θνητὸς ἀνὴρ δώροις βουλόμενος προφυγεῖν.
Οὐκ ἔραμαι κλισμῷ βασιληΐῳ ἐγκατακεῖσθαι
τεθνεὼς, ἀλλά τί μοι ζῶντι γένοιτ' ἀγαθόν.
Ἀσπάλαθοι τάπησιν ὁμοῖοι στρῶμα θανόντι·
τὸ ξύλον ἢ σκληρὸν γίγνεται, ἢ μαλακόν.
Μήτε θεοὺς ἐπίορκον ἐπόμνυθι· οὐ γὰρ ἀνεκτὸν
ἀθανάτους κρύψαι χρεῖος ὀφειλόμενον.

Digitized by Google

Bonis adhære, malos uerò nunquam ſequere,
Quando uiæ perficias, fineſque negotiationis.
Bonorum bona quidem reſponſio, bonaque opera:
Malorum uerò uenti miſera ferunt uerba.
Ex malo conſortio mala fiunt: bene uerò & tu
Cognoſces, quando magnos acceſſeris immortales.
Mentem Cyrne dij mortalibus dant bonam:
Hominis mens fines uniuerſi habet.
O beatus, quiſquis nobis habet mentem, qua multò ſuperior
Inſolentia pernicioſa, moleſtáque ſatietate (ſit).
Eſt malum uerò mortalibus ſatietas, illis nil peius:
Omnis enim ex his Cyrne eſt malitia.
Vtinã ſis operum turpium impaſſibilis, & expers
Cyrne, maximam experientiã haberes uirtutis.
Cyrne deos reuerere, & time: hoc enim uirum
Cohibet neque facere, neque dicere impia.
Plebiuorum autem tyrannum quomodo uis deturbare,
Non indignatio à diis eſt ulla.
Mens bona, & lingua, hæc in paucis ſunt
Viris, qui horum utriuſque (ſint) diſpenſatores.
Nullus pecuniam dans mortem fugerit, neque grauem
Aduerſitatem, niſi fatum ad finem proijciat:
Neque poterit ſtultitiã, quando ſanè deus dolores mittit,
Mortalis uir donis uolens fugere.
Non amo ſolio regio ſedere
Mortuus, ſed mihi uiuenti contingat bonum.
Tribuli tapetibus ſimile ſtratum mortuo:
Lignum aut durum eſt, aut molle.
Neque deos peierando iura: non enim tolerabile (eſt)
Immortales celare rem debitam.

Digitized by Google

Auis uocem,(ô) Polypæda,clarè clamantis
Audiui,quæ mortalibus nuncia uenit arationis
Tempeſtiuæ,& mihi cor percuſsit nigrum,
Quòd mihi florentes alij habent agros:
Neque mihi muli caudam trahunt aratri,
Alterius promiſſæ cauſa nauigationis.
Non eo,neque à me uocabitur,neque ad tumulum
Ploratus,ſuper terram it Tyrannus uir.
Neque ille me mortuo,neque doleat,
Neque ex palpebris calidas miſerit lacbrymas.
Neque te comeſſari ueto,neque prouoco:
Moleſtus enim exiſtens & amicus,quando abſfueris.
Illuſtris quidem genere ſum:urbem autem fortem Theben
Habito,patria terra exulans.
Ne me ſimpliciter ludens,charos ſopito parentes
(O) Argyri:tibi enim ſeruilis dies inſtat.
Nobis uerò alia quidē ſunt (ô)mulier mala multa, poſtq̄ ex
Fugimus:moleſtā uerò non propter ſeruitutem: (terra
Neque nos uendunt.ciuitas autem quidem eſt & nobis
Pulchra Lethæo inclinata campo.
Ne unquam iuxta lugentes,(nos)ſedentes rideamus,
Ipſorum bonis Cyrne lætantes.
Inimicum quidem difficile(eſt)& maleuolum decipere
Cyrne:amicum uerò,amico facile,decipere.

Nihil ira iniuſtius(eſt),quæ habentem
Lædit,animo mala gratificans.
Nihil Cyrne bona ſuauius eſt muliere:
Teſtis ego:tu uerò meæ eſto ueritatis.

F I N I S.

Digitized by Google

ὄρνιθος φωνὴν πολυπαίδη ὀξὺ βοώσης
ἤκουσ', ἥγε βροτοῖς ἄγγελος ἦλθ' ἀρότρου
ὡραίου, καί μοι κραδίην ἐπάταξε μέλαιναν,
ὅττι μοι εὐανθεῖς ἄλλοι ἔχουσιν ἀγρούς·
οὐδέ μοι ἡμίονοι κυφὸν ἕλκουσιν ἄροτρον,
τῆς ἄλλης μνηστῆς εἵνεκα ναυτιλίης.
οὐκ εἰμ', οὐδ' ὑπ' ἐμοῦ κεκλήσεται, οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
οἰμωχθεὶς, ἐπὶ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ·
οὐδ' ἂν ἐκεῖνος ἐμοῦ τεθνηκότος οὔτ' ἀνιῷτο,
οὔτε κατὰ βλεφάρων θερμὰ βάλλοι δάκρυα.
οὔτε σε κωμάζειν ἀπερύκομαι, οὔτε καλοῦμαι·
ἀργαλέος γὰρ ἐὼν, καὶ φίλος, εὖτ' ἂν ἀπῇς.
Αἴθων μὲν γένος εἰμί· πόλιν δ' εὐτείχεα Θήβην
οἰκῶ, πατρῴας γῆς ἀπερυκόμενος.
μήμ' ἀφελῶς παίζουσα, φίλους δ' εὔναζε τοκῆας
Ἀργυρί· σοὶ μὲν γὰρ δούλιον ἦμαρ ἔπι.
ἡμῖν δ' ἄλλα μὲν ἐστὶ γύναι κακὰ πόλλ', ἐπεὶ ἐκ γῆς
φεύγομεν, ἀργαλέη δ' οὐκ ἔπι δουλοσύνη,
οὔθ' ἡμᾶς περνᾶσι· πόλις δὲ μὲν ἐστὶ καὶ ἡμῖν
καλὴ, Ληθαίῳ κεκλιμένη πεδίῳ.
μήποτε πὰρ κλαίουσι καθεζόμενοι γελάσωμεν,
τοῖς αὐτῶν ἀγαθοῖς Κύρν' ἐπιτερπόμενοι.
ἐχθρὸν μὲν χαλεπὸν, καὶ δυσμενῆ ἐξαπατῆσαι
Κύρνε, φίλον δὲ φίλῳ ῥᾴδιον ἐξαπατᾶν.

οὐδὲν Κύρν' ὀργῆς ἀδικώτερον, ἣ τὸν ἔχοντα
πημαίνει, θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.
οὐδὲν Κύρν' ἀγαθῆς γλυκερώτερόν ἐστι γυναικός.
μάρτυς ἐγὼ, σὺ δέ μου γίγνου ἀληθοσύνης.

ΤΕΛΟΣ.

Digitized by Google

CASTIGATIONES ATQVE ANnotationes pauculæ in Theogniden, Elia Vineto autore.

In uerſum primum.

ὦ ἄνα. Imitatio Homeri in hym. in Apollinem, Dianam, & Muſas.

¶ Verſ. 6. Φοίνιξ. Si hic ῥαδινῆς legas, ad genit. Φοίνικος pertinebit: quam uocem fœm. genere efferri nuſquam uideo: quare cenſeo mutandam poſtremam huius epitheti ſyllabam, ut dat. χερσὶ conueniat, quod freques uideris apud Poetas, quomodo etiam infra, uerſu 996. Peperit ergo Palmæ arbori innixa prope flumen Inôpum Apollinem Latona, in Delo inſula. Homer. in hym. in Apol.

¶ Verſ. 9. ὀδμῆς. Scripſimus hic ἐγέλασσε per duplex σσ, ut penultima breuis producatur.

¶ Verſ. 11. ἄρτεμι. Quomodo Iphigeniam filiam Agamemnon ſacrificarit Dianæ in Aulide, ad Troiam profecturus, uide apud Seruium in illud Virg. ij Aen. Sanguine placaſtis uentos. & Ouid. lib. 12. Metamor. Lege etiam de ea re Euripidis Tragœdiam, cui nomen, Iphigenia in Aulide.

¶ Verſ. 13. εὐχομένῳ. Propoſitio ἀπὸ pertinet ad uerbum ἄλαλκε, ut ſit ἀπάλαλκε.

¶ Ver. 15. Μοῦσαι. Cadmus, qui Thebas in Bœotia condidit, uxorẽ duxit Harmoniam, Veneris (inquit Heſiodus in Theogon.) & Martis filiam: quorũ nuptijs Muſas adfuiſſe, & ceciniſſe, etiã ſcribit Pauſanias in Bœot.

¶ Ver. 19. Κύρνε. Cyrnũ hunc dicit Suidas Theognidis amaſiũ fuiſſe.

¶ Ver. 22. ὧδε. Pro Θεόγνιδος hic quædam exemplaria habẽt Θεύγνιδος, Dorico more: ſed non refert utro modo legas, cum paßim apud Græcos Poetas ſyllabæ duæ ex duabus uocalibus, inter quas non ſit ulla conſonans, & coaleſcant, & unius dũtaxat ſyllabæ numero ſeruiant.

¶ Ver. 25. οὐδὲ γὰρ. Hoc hemiſtichium cum pentametro ſuo ſic uertit Eraſmus in Chil.

Non etenim cunctis placeat uel Iupiter ipſe,
Seu mittens pluuiam, ſeu cohibens pluuiam.

Vide prouerbium, Ne Iupiter quidem omnibus placet.

¶ Ver. 33. καὶ μετ. Apud Platonẽ in Dialogo, qui inſcribitur Μένων, citat hoc diſtichon Socrates, ubi uitioſè, ut puto, παρὰ pro μετὰ, primo loco legitur. Præpoſitionem autem μετὰ pro eo quod eſt cum, uel inter datiuo iungere, Poetis eſt admodum familiare.

¶ Ver. 35. ἐσθλῶν μὲν ἄπο pro ἀπὸ præpoſitione ſuo caſui ἐσθλῶν poſtpoſita, ideóque translato accentu. Sententia hæc Socrati familiariſsima fuiſſe ex eo uidetur, quòd apud ueteres ea in eius ore frequens ſit, ut

Digitized by Google

apud Platon. in Menone, & Xenophontē primo lib. Commen. & Sympoſ. in quibus locis pro μαθήσεαι, *id eſt, diſces, quod hic habes, ſcriptum eſt* διδάξεαι, *ideſt, doceberis: pro* ἐόντα, ἰόντα *apud Ariſtotel. lib. 9. Ethic. & pro* συμμιχθῇς, συμμίξεις. *Plato & Xenophō* συμμιγῇς, *ſed uitioſè.*

¶ Ver. 63. ἀλλὰ δ' ὁκ. *Eraſmus uertit in prouer. Lingua amicus.*

Sed facito, ut lingua cunctis uidearis amicus,
At factis cuiquam te caue miſcueris.

¶ Ver. 68. μηκέτι σωζόμενοι, *id eſt, ut uiri perditi, de quibus iam prorſus actum ſit, & quorum uita deplorata.*

¶ Ver. 74. παύροιτ. *Vertit Eraſ. hunc uerſiculum in prouer. Fiducia pecuniæ amiſi ad hunc modum.*

Paucis è multis fidus adeſt animus.

¶ Ver. 77. πιστὸς ἀν. *Citatur apud Platonē, primo de legib. hoc diſtichō, quod ſic interpretatur Ficinus,*

Argento fuerit, fuluo æquiparandus & auro,
Fidus in inſana ſeditione manens.

¶ Ver. 83. τοὺς δ'. *Hos duos uerſus ſic transfert Eraſ. in prouer. Vna nauis non uehit.*

Hos non inuenies homines ſcrutatus & inter
Omnes, quos ſanè non uehit una nauis.

¶ Ver. 87. μή μ' ἔπει. *Et hunc idem uertit in pro. Lingua amicus. Ne me diligito uerbis, cum mens alibi ſit.*

¶ Ver. 105. δειλοὺς δ'. *Beneficium dando accepit, qui digno dedit: ſed quod in improbos contuleris, beneficium perierit: quoniam non nouerūt illi referre gratiam, qui nec acceptum beneficium agnoſcunt. Pentametrū ſequens uertit Eraſ. in pro. In aqua ſementem facis, hoc modo.*

Par, ut qui æquoreis ſemina mandet aquis.

¶ Ver. 113. μή ποτ. *Infinit.* πείθειν, φεύγειν, *pro imperat.* πεῖθε, φεῦγε: *quæ res cum alijs poetis, tum Gnomographis, ut in hoc toto poemate uidebis, frequentiſsima eſt.*

¶ Ver. 132. ἔπλεο *præterit. imper, pro præſenti. Temporum enim enallage huiuſmodi Græcis eſt familiariſsima. Eſt autē tertia Imper. ſing. per ſyncopam pro* ἐπέλεο, *à uerbo* πέλομαι, *id eſt, ſum. Cæterum apud Ioan. Stobæum hic uerſus paulò aliter legitur ad hunc modum,*

ἔπλεθ', ὅσοις ὅσιης κύρνε μέμηλε δίκης.

¶ Ver. 143. οὐδείς πω. *Imitatur Heſiodum qui* ἐν ἔργοις *ſic canit.*

ἶσον δ' ὅς θ' ἱκέτην, ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξει.

Huic enim flagitio ſuccenſet, inquit, Iupiter: atque tādem punit acerbiſsimè.

¶ Ver. 146. ἢ πλουτεῖν. *Nō aliter accipi hoc in loco ἢ particula, q̄ in*

Digitized by Google

illo Homeri, Iliad. α. uidetur.

βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι.

qui locus uariè à Grammaticis explicatur. alij enim μᾶλλον ſubaudiũt, & ἢ quàm exponunt, hoc modo, Volo potius, ſeu malo ego populum ſaluũ eſſe, quàm perire. alij ἢ & non ſignificare uolunt, quo modo hunc Theognidis locum ſic enarrare liceret, Fac uelis paucis cõtentus eſſe opibus, & nõ iniuſtè quæſitis diues eſſe.

¶ Ver. 147. ἐν δὲ δικ. ἀρετή 'στι, pro ἀρετή ἐστι: neq; legendũ ἀρετ' ἐστί. Argyropylus uertit hoc carmen hoc modo,

> Iuſtitia in ſeſe uirtutes continet omnes.

Frequẽter iuſtitia non pro ſpecie, ſed pro genere accipitur: & tunc omnes uirtutes complectitur. Vide Ariſtot. lib. 5. Ethic. cap. 1. Cæl. Rhodig. lib. 23. Cap. 14. Eraſ. in prouerb. Iuſtitia in ſe uirtutem complectitur omnem.

¶ Ver. 153. τίκτει τοι. Hoc uerſu pro ἕπηται quædam exemplaria habẽt, ἕποιτο. Carmen hoc uertit Eraſmus in prou. Sacietas ferociã parit, ad hunc modum.

> Faſtum copia gignit, opes ubi prauus adeptus.

¶ Ver. 155. μή ποτ. Hanc Stobæi & aliorum Gnomologorum lectionem ſecuti ſumus, ut potè quæ Theognidis ingeniũ magis quàm altera, referre uideretur, quæ eſt.

> μή ποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς,
> μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε.

Eſt autem Heſiodi imitatio, qui in opere, cui titulus ἔργα καὶ ἡμέραι, ſic ait.

> μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
> τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

Ne exprobres, inquit, pauperi ſuam paupertatem, quoniã ea Deorum donum eſt.

¶ Ver. 157. ζεὺς γάρ τ. Eraſm. indicat alluſionem eſſe ad locum Homeri Il. θ. ubi Iupiter aureis lancibus expendit Troianorum & Græcorũ fata. Hoc autem diſtichon uertit in prou. Omnium rerum uiciſsitudo.

> Nunc etenim huic libram inclinat, nunc Iupiter illi,
> Vt modò ſis diues, nil modò poſsideas.

Vide etiam prou. Diuitiæ non ſemper opt. contingunt. Hic tamen pro ἄλλοτ' ἄλλως leges apud Baſilium Magnum in Homilia πρὸς νέους.

¶ Ver. 159. μήποτ. Eraſ. hoc etiam uertit in prou. Ne magna loquaris.

> Verbum Cyrne caue magnum ne dixeris unquam:
> Neſcis quidnam homini nóxue diéſue ferat.

Fuge ergo magniloquentiam, & iactantiam, quoniam neſcis, quid tibi ſit

euenturum.

¶ Ver.161. πολλοῖτ. *Et hoc idem in pro.* Athenienſium *inconſul.temer.*

Multis læua quidem mens eſt, ſed numina dextra,

Quis bene uertit & id, quod temere inſtituunt.

¶ Ver.175. ἰχθύσι. μεγακήτης *ſonat ad uerbum, magnorum cetorũ feracem.* Vid. Chil. *pro.* Abijciendum *procul.*

¶ Ver.177. πᾶς γ. *Exemplaria omnia habebant* καὶ γὰρ, *id eſt, etenim. nos maluimus* πᾶς γὰρ *legere, cum ex* Stobæo *reliquiſque* Gnomologis, *tum ex* Luciano *multa in hãc ſententiam diſputante in dial. qui inſcribitur* περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων: & Plutarcho, *qui in libello cui titulus* πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν, Bionem Theognidi *hæc occinenti obieciſſe ſcribit,* Quomodo *igitur tu, cum pauper ſis, tam multa garris, nugariſque in nos?*

¶ Ver.179. χρὴ γὰρ. *Apud* Gnomologos *hoc eſt uerſus principium,* χρὴ δ' αἰεὶ κατὰ γῆν τε. *Vide utrũ melius. Eſt & hoc conuerſum ab* Eraſ. *in pro.* Terra *marique.*

Paupertatis enim duræ terraq; marique

Quærere Cyrne *aliquod conuenit effugium.*

¶ Ver.183. κριὸς μ. *Deprauatũ hoc apud* Stobæum, *qui ſic habet.* κύνας μὲν δὴ καὶ δίζημ. *Cæterum* βινεῖσθαι *hic ſignificare uidetur, quod latini dicunt admittere, id eſt, marem fœminæ, aut mari fœminam admouere ad initum. de quo uerbo* Bud. *in* An. *poſter.*

¶ Ver.190. καὶ κ. *Vide num hic ſit legendum* πλοῦτος *pro* πλούτου, *quod interpreteris,* Diuitiæ *miſcuerunt genus.*

¶ Ver.193. αὐτός τ. οὕτω *habebant omnia, quæ uidimus, exemplaria: ſed,* ε, *addidimus, ut conſtaret metri ratio.*

¶ Ver.215. πουλύπου. *Dicitur* πολυπόδης *per primam declinat. &* πόλυπος *per tertiam, &* πολύπους *per quintam: quæ res effecit, ut uaria ſit hic lectio. nam* Plutar. *in libello* περὶ πολυφιλίας *habet,* πουλύποδος νόον ἴσχε. *habet etiam idẽ* πολύφρονος *pro* πολυπλόκου. De Polypo *piſce uide* Athenæ. *lib.7.* Plinium *lib. 9. c.24. & 30.* Eraſ. *in* Chil. *prou.* Polypi *mentem obtine, ubi iuxta* Plutarchi *lectionem uertit hoc diſtichon,*

Mentem habeas uafri polypi, qui protinus illa,

Sed quibus admorit, ſaxa colore refert.

Porrò ὀργὴ *hic & alibi in hoc opere, mores, ingenium, naturam, ſiue inclinationem, ut uocant, naturalem ſignificare uidetur.*

¶ Ver. 221. ὅστις τοι. *Sic legimus ex* Stobæo *& alijs* Gnomologis: *nõ* ὅστις σοι. *quod autem illi habẽt* ἔμμεναι. *i. eſſe, pro* ἴδμεναι, *uitioſum eſt.*

¶ Ver.226. τῶν γ. *Hoc carmen* Gnomologorum *nonnulli ſic habent.*

Digitized by Google

τῶδε δολοπλοκίαι μᾶλλον ἔτ' εἰσὶ φίλαι.

¶ Ver. 227. πλούτου. Baſil. Mag. in oratiõe ad iuuenes hoc Solonis citat,

πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται:

quod Theognis ſuumfecit, in duorum locum uno ſubſtituto uerbo.

¶ Ver. 231. ἄτη δ'. Alluſio ad illa quæ Homer. Il. τ. fingit de Dea Ate, quam interpretantur Noxam. uide Bud. Annot. & lib. 5. de Aſſe: & Eraſ. inprou. Ira omnium tradiſſ. ſeneſcit

¶ Ver. 241. καί σε. αὐλίσκος diminutiuum eſt, ab eo quod eſt αὐλός. Erat autem apud Græcos non tantum, ſed etiã ueteres Romanos, mos hic canendi ad tibias in epulis de magnorum uirorum uirtutibus: ut docet Cic. 1. Tuſcul. & Val. Max. lib. 2. cap. de inſtitutis antiq.

¶ Ver. 253. αὐτὰρ ἐγὼ ἀς. Verſus hic uereor ne mãcus ſit. ſunt qui ἀΐδους ſoluta prima diphthongo, legi uelint.

¶ Ver. 256. πρᾶγμα. Hoc carmen aliter apud Stobæum, nihil tamen immutata ſententia.

ἥδιστον δὲ τυχεῖν ὧν τις ἕκαστος ἐρᾷ.

¶ Ver. 257. ἵππος ἐγώ. alludit ἀλληγορικῶς ad equum Agamemnonis Aethan nomine, quam dono dederat Echepolus Sicyonius, diues quidẽ ille multum, ſed ignauus homo, ut non cogeret Agamemnon proficiſci cũ alijs Græcis in bellum Troianum, ſed ſineret manere domi, longe à tumultibus & periculis bellicis. Eſt locus Iliad. ψ.

¶ Ver. 264. ὥσθ' ἅμ. Florentinum exemplar habet ὡς θαμάθ'.

¶ Ver 265. εἶθα με. Admonet Suidas Theognidẽ in ſuis præceptis nõ eſſe perpetuo purum.

¶ Ver. 280. μηδὲ μίαν. Nemeſin deam finxerũt ueteres, quæ animaduerteret in eos, qui ſuperbè, inſolenter, arrogãter, tyrãnicè, ſceleratè, perfidè, aut proteruè in uita uerſarentur. de ea multa Cœl. Rhod. lib. 11. cap. 19. Plinius lib. 11. cap. 45, & alijs in locis. Eraſm. in prou. Adraſtia Nemeſis, ſiue Rhamnuſia nemeſis: ſed nemo melius Budæo lib. 1. de Contemptu Rerum Fortuitarum.

¶ Ver. 315. ἀλλ' ἡμεῖς. Tres hi uerſus tribuũtur Soloni à Plutarch. in libel. qui inſcribitur, πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο, & Baſil. in oratione πρὸς νέους. uide qui id fiat.

¶ Ver. 324. καὶ βραδ. Callidus ac tardus celerem inſectando prehẽdit. Sic interpretatur Eraſm. in prou. uelocem tardus aſſequitur. Qui enim uiribus imbecillior eſt, arte atque ingenio uincit potentiorem.

¶ Ver. 335. μηδὲν ἄγ. Hoc repetitum uidebis in hoc poemate ſæpius, ut multas alias ſentẽtias. Profuerit hoc loco legere apud Eraſ. prouerbia, Ne quid nimis, Feſtina lentè, Dimidiũ plus toto, & cætera huiuſmodi, quæ

mediocritatem in rebus commendant.

¶Ver.359. μηδὲ λίην. *Hic pro* κανὼν *quædam exemplaria habent* καλὸν, *ſed minus rectè, ſi quid iudico.*

¶Ver.364. τίσαι' ἦν. *Hoc Theognidis præceptũ, ut nõnulla alia, à religionis Chriſtianæ præſcriptis longè abeſt, quæ iubent nos deo uindictam reli nquere, inimicum amare, bonum pro malo reddere.*

¶Ver.369. μωμεῦνται. *Vide Eraſ. in prou. Carpet citius alius: ubi hos uerſus transfert.*

Carpunt me plures docti indoctiq́; imitari
Nos indoctorum de grege nemo poteſt.

¶Ver.371. μή μ. *Idẽ uertit hoc quoq; carmen in prou. Inuitos boues plauſtro inducere.*

Inuitum ne me ſcutica ſtimulisq; ſubactum
Vi ſtudeas unquam ducendo inducere plauſtro.

¶Ver.401. μηδὲν ἄγ. καιρὸς *ab Auſonio poeta, occaſio, tempus, tẽpeſtiuum, uertitur.*

¶Ver.409. οὐδένα θησαυ. *Aut hoc, aut quod legimus apud Gnomologos, deprauatum eſt. quod ſic habet,*

οὐδένα θησαυρὸν καταθήσεαι ἔνδον ἀμείνω
αἰδοῦς, ἣν ἀγαθοῖς ἀνδράσι κύρνε δίδως.

Sed Gnomologos putauerim ſuum corrupiſſe ex hoc Theognidis loco, & alio, qui eſt infra uerſu 1157.

¶Ver.411. μηδένα. *pro* κακίαο *ſunt codices qui habent* κακίων.

¶Ver.421. πολλοῖς. *Ioan. Stobæus paulo aliter legit, hoc modo,*

πολλοῖς ἀνθρώπων γλώσσῃ θύρα οὐκ ἐπίκειται
ἁρμοδία. *reliqua habet deprauata.*

¶Ver.423. πολλάκι. *i. interprete Eraſmo,*

Nam perſæpe malum præſtat domi habere repoſtum.

Vide prou. Malum bene condit. ne mou. & Temulentus dormiens non eſt excitandus.

¶Ver.425. πάντων μὲν. *pro* πάντων *quidã legunt* ἀρχὴν, *ſed minus rectè meo iudicio. Cæterum hæc eſt ſententia illa Græcorum, quam Auſonius noſter citat in pulcherrima illa Ecloga de uita humana.*

Optima Graiorum ſententia, quippe homini aiunt,
Non naſci eſſe bonum, natum aut cito morte potiri.

Vide Eraſ. in prou. Optimum nõ naſci, ubi tres hos uerſus ſic latinos fecit.

Non naſci omnino primum eſt mortalibus, atque
Haud unquam ſolis cernere triſte iubar.
Verùm ubi ſis natus, quamprimum inuiſere manes.

Digitized by Google

¶ Ver. 431. καὶ κακὸν ἐσθλόν. i. qui reddidit bonũ uirũ, eum qui malus erat. Sunt tamen exemplaria, quæ habent pro eo, κ' ἐκ κακοῦ ἐσθλόν, id eſt, ex malo bonum uirum fecit. Porrò Aeſculapius præſtantiſſimus apud ueteres medicus, ob idq; pro deo habitus ἀσκληπιος Græcis dicitur, unde patronymicum ἀσκληπιάδης per primam declinat. ἀσκληπιάδας autem hic dicere uidetur Theognis non tantum Podalirium & Machaonem filios Aeſculapij, ἰητῆρ' ἀγαθώ, ut inquit Homer. Il. β. qui unà cum alijs Græcis ad Ilij expugnationem uenerunt, quiq; morbos & uulnera in exercitu Græco curabant: ſed etiam omnes, qui rem medicam tractant.

¶ Ver. 435. εἰ δ' ἦν. Socrates hũc locum adducit in Platonis Menone, ubi conatur oſtendere, uirtutem doceri non poſſe: quo in loco uitioſè ἔνθεον, pro ἔνθετον, ſcriptum eſt.

¶ Ver. 447. εἰ μ' ἐθέλ. In prouer. A puro pura defluit aqua, Eraſ. interpretatur hoc modo,

Rurſum aqua de ſummo mihi uertice defluet uſque
Limpida, ſi innocuum forte lauare pares.

¶ Ver. 449. εὑρήσεις. Et hoc idem autor uertit in prou. Aurum igni probatum.

Omnibus in rebus me comperies uelut aurum
Purum, dulce rubens, indice quum atteritur.

¶ Ver. 465. ἀμφ' ἀρετ. Verſus hic in omnibus quæ uidere licuit exemplaribus, poſtremo pede mancus erat, ad hunc modum,

Αμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλα.

Nos, ut omnibus ſuis conſtaret numeris, uerbum ἔστω adiecimus, ut eſſet quomodo apud Hæſiodum.

σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν.

Nolim tamẽ citra fidem ueteris alicuius codicis, temere aſſerere ſic ab autore editum fuiſſe, ſed tantum carmen perfectum, & ſtare ſententiam, ſi hoc pacto legeris.

¶ Ver. 469. μηδ' εὕδ'. id eſt, interprete Eraſ. in Chil. pro. Temulẽtus dormiens non excitandus.

Nec cuiquam è nobis ſomnum depelle Simonida,
Oppreſſum uino quem ſopor altus habet.

Cæterum perparum profuerit hìc anxiè diſquirere, quinam fuerint, Simonides, Polypæda, Cleariſtus, Democles, Academus, atque alij, quos in hoc poëmatio Theognis appellat: quãuis ſciamus ex hiſtorijs Simonidem Lyricum poetam Theognidi σύγχρονον fuiſſe.

¶ Ver. 479. οὐκ ἔτ' κεῖνος. Gnomologi, οὐκ ἔτ' ἐκεῖνος, quod idẽ eſt.

¶ Ver. 481. μυθεῖτ. Stobæus hoc loco habet, τὰ νήφοσιν γίνετ'

αἰσχρά, id eſt, quæ ſobrijs ſunt turpia, pro τὰ νήφουσ' ἐάδ. ſed noſtra lectio melior.

¶ Ver. 483. ὃ πλεῖν ἐών. Hic τὸ πλείστος ex Gnomologis repoſuimus, cum ὅτι & ſenſui & legi metricæ repugnaret.

¶ Ver. 487. ἢ πρεών. Verſum hunc tam lubens deprauatum crederem, quàm ſequentem pentametrum prima ſua ſyllaba mutilum & decurtatum uideo. nam κοτύλη anapæſtum reddit paſſim apud poetas, ut in uerſibus citatis apud Athenæ. lib. 11. Vbi diſputatur de huius uocis ſignificatu.

πολλὰ δ' ἀμφὶ νέκυν κοτυλήρυτον ἔρρεεν αἷμα. Et,
πολλὰ μεταξὺ πέλει κοτύλης καὶ χείλεος ἄκρου.

Quare aut præponendus nomini ſuus articulus, ut ſit, τῆς κοτύλης αἰεὶ. aut huiuſmodi quidpiam, quod ſit monoſyllabum. Porrò non ab re fuerit hoc loco obiter admonere, uerſuum, quos ex Athenæo adduximus, poſteriorem παροιμιώδη haberi apud Au. Gell. lib. 13. cap. 17. in quo pro κοτύλης, κύλικος ſcriptum eſt in hunc modum.

πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος, καὶ χείλεος ἄκρου. quem uertunt,
Multa cadunt inter calicem, ſupremáque labra.

Eiuſque autorem Palladam perperam inſcribi lib. 1. Epigram. Græcor. cum illum multis ſeculis præceſſerint ij, à quibus citatum diximus uerſiculū. Quæ res argumento fuerit in illis Epig. libris eſſe nōnulla, quæ alijs, quàm ſuis, autoribus inſcribantur, ut mox etiam oſtendemus.

¶ Ver. 497. ἄφρονος. Non rectè hic legi putamus apud Gnomologos pro ὁμῶς, ἄγαν: pro δὴ, δὲ: pro πίνεται, πίνῃ.

¶ Ver. 499. ἐν πυρὶ. Vertit Eraſ. in pro. In uino ueritas.

Aurum aut argentum fabris dignoſcitur igni:
Vinum hominis prodens arguit ingenium.

¶ Ver. 501. καὶ μάλ. Pro, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρξα πίνωσι, habent Gnomologi, κακότητα δὲ πᾶσαν ἐλέγχει: & καταισχύνειν pro καταισχύνει.

¶ Ver. 506. πειρῶ ἐγὼ repoſuimus ex Gnomologis, corrupta uoce περιθεὶς expuncta, quæ eius loco paſſim legebatur.

¶ Ver. 509. οἶνος πιν. Lectionem hanc, quæ eſt Gnomologorum magis probauimus hoc loco, quam aliā, quæ habet κακὸν & ἀγαθὸν neutro gen.

¶ Ver. 523. οὔ σε μάλ τ. Stobæus pro βροτοὶ legit θεῶν, quod ad μάλιστα pertineat, ut ſit Plutum magis coli, quàm reliquos deos omnes.

¶ Ver. 527. ὤμοι ἐγ. Hæc Biſantino cuidam tribuuntur lib. 1. Epig. Græcorum, pauculis immutatis ad hunc modum,

Digitized by Google

ὤμοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τοῦ δ' ἀπονισσομένης..

quos uerſus ſic Alciatus, licet duriuſculè, interpretatus fertur,

Hei mihi pubertatis, mortiferæque ſenectæ:
Hæc quia amica fugit, hæc inimica uenit.

¶Ver.531. αἰεί μ. Quædam exemplaria loco ἀγάλλεται habent ἰαίνεται: ſed utriuſque uerbi eadem ſignificatio, & accentus.

¶ Ver.537. οὔτε γὰρ. σκίλλα, latinis ſcilla, ſiue ſquilla, cepæ ſpecies, de qua multa Plinius, ſed plura Ruellius. Cæterum, E ſquilla non naſci roſam, prouerbium ex hoc Theognidis loco ſumptum: quod ubi Eraſ. explicat, hos duos uerſus ſuo more conuertit in hunc modum,

Non etenim è ſquilla roſa naſcitur aut hyacinthus:
Sed neque ab ancilla filius ingenuus.

¶Ver.539. οὗτος ἀν. id eſt, eodem autore interprete in prou. Faber compedes, quas fecit, ipſe geſtat,

Vincula nemo ſibi cudit chariſſime Cyrne.

¶Ver.542. ἥπερ κεντ. Narratur ab Ouidio lib.12. Metamorp. quomodo à Lapithis Centauri (Theſſalæ gentes fuerunt) in nuptijs Pirithoi & Hippodames profligati fuerunt, cum uino & libidine iam exæſtuantes, ſponſæ, & reliquis fœminis uim inferre aggreßi eſſent.

¶Ver.549. ἄγγελος ἄφ. Pro ἐγείρει quidam codices habebant ἀγείρει, congregat, cogit.

¶Ver.553. οὐ πολλὸν. Quædā exēplaria habēt in præſenti διαπρήσσουσι.

¶Ver.576. ὥστε κυβ. χοιράδες, quæ & Symplegades, & Planetæ, & Cyaneæ petræ, & Syndromades, ſunt in Helleſpōto duæ paruæ inſulæ, ſiue ſcopuli, nauigantibus infeſti. de his multa Apollon. Rhodius lib.2. Argonaut. quædā etiā Ouid. lib.15. Metam. & Plin. lib.4. ca.13. & li.6. c.12.

¶Ver.579. ἐχθαίρω κακὸν. Si integra ſunt hæc, à fœmina dicta accipienda ſunt.

¶Ver.581. ἐχθαίρω δὲ. Interpretatur Eraſ. in prou. Alienū arare fundū,

Eſt inuiſa mihi mulier uaga, inersq; maritus,
Alterius fundum quiſquis arare cupit.

¶Ver.589. τῷ δὲ. Aliter hæc leguntur apud Stobæum, hoc modo, nec minus rectè, mea ſententia,

τῷ δὲ καλὸν ποιοῦντι θεὸς κατὰ πάντα τίθησι,
συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκδυσιν ἀφροσύνης.

¶Ver.597. δὴν δή. In exmplaria noſtra duo irrepſerant errores, τὴν & αὐτὰρ pro δὴν & ἀτάρ.

¶Ver.602. ψυχρός. Idē epitheton angui accōmodauit Virg. 3. Buc.

Digitized by Google

Frigidus, ô pueri fugite, hic latet anguis in herba.

¶ Ver. 603. τοιαῦδε καὶ. *Idem infra uerſu.* 1099.

¶ Ver. 606. αἴσχρα ὅσ. *Verſus hic apud Gnomologos ad hunc modum legitur,*

αἴσχρα, ὅσοι μοίρας πλοῦτ᾽ ἐκλήρωσαν ἔχειν.

¶ Ver. 622. πᾶσιν δ᾽ αἰ. *Ex Stobæo adiecimus* δὲ.

¶ Ver. 632. κύρνε τε. *Hic forſitan melius legeris* πε, *quàm* τε.

¶ Ver. 636. οἱ νῦν. *Hanc Stobæi & aliorum Gnomologorum lectionem alteri præferimus, quæ habet,*

οὐ νῦν μὲν πολλοῖς, ἀτρεκέως δ᾽ ὀλίγοις.

¶ Ver. 637. ἐλπὶς. *Stobæus pro* ὁμοῖαι, *habet* ὅμοια *neu. gen.*

¶ Ver. 640. ἔργ᾽ ἀνδ. ἐπέγετο *pro* ἐπεγίνετο *dictum eſt. Haud ſcio tamen, an reijcienda ſit Ioan. Stobæi lectio, quæ habet,*

βουλαῖς δ᾽ οὐκ ἔπεσεν τὸ τέλος.

¶ Ver. 648. αὐτὰρ. *Quãuis pro* ἐπιστρέφεται *habeant Gnomologi* ἐπ᾽ ὀρχεῖθ᾽ ὁμῶς, *Vide num legendum ſit* γαῖαν ἔπι στρέφεται.

¶ Ver. 649. ἆ δειλ. *Sic habuit exemplar Florentinum, non* ὦ δειλ. *in qua re ei ſubſcribunt & Gnomologi, qui hoc carmen paulo aliter legũt, ad huncmodum,*

ἆ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖς ἐπικειμένη ὤμοις.

¶ Ver. 651. αἰσχρὰ. *Et hic uariant illi lectionem, nimirum* κακὰ (*rectius fortaſſe*) *pro* καὶ *habentes, ut proximo pentamet.* μὲν *pro* πρὰ.

¶ Ver. 672. μηλίου. μῆλος *inſula, ex Cycladibus una, & in ea urbs eiuſdem nominis, inquit Steph. hinc mare Melium. Eſt autem hoc loco allegoria obſeruanda.*

¶ Ver. 686. ἔργει. *Ioan. Stob.* ἔργει τὸν μὴ δεῖ χρήμ.

¶ Ver. 687. οὐκ ἔστι. *Eraſmus cum hãc ſentẽtiam explicaret in prouerbijs, Cum dijs pugnare, & Cum dijs non pugnandum, miror quomodo ſilentio prætericrit hoc Theognidis diſtichon, cuius oracula lubens frequensq; citare ſolet, ac interpretari, in magno illo Adagiorum opere.*

¶ Ver. 693. πολλοὺς. *Variat hic quoq; lectionem Stobæus, qui habet* ἀφραίνοντας *pro* ἀφρονέοντας, & παῦροι *pro* μέτροις.

¶ Ver. 696. τέτλαθι. *Pro* οὔτι, *alij* οὐχί.

¶ Ver. 699. πλήθει δ᾽ ἀνθρώπων. *Pro hoc Stob. habet* πᾶσι δ᾽ ἀνθρώποις. *reliqua ſunt apud eũ multũ uitiata, quæ citat deinceps ex hoc loco.*

¶ Ver. 701. οὐδ᾽ εἰ. *Rhadamanthus Lyciæ rex, Iouis ex Europa filius, Minois & Aeaci frater, uir iuſtiß. Vide Virg. 6. Aeneid. & Seruium in eundem locum.*

¶ Ver. 702. πλεῖστα. Αἰολίδης *Aeoli filius, rex Corinthi Siſyphus,*

Digitized by Google

ut docet Pauſan. in Corinthiacis. De hoc Siſypho ſunt poetæ hæc cõmenti, quæ ad hunc locum ſpectãt. Iupiter rapuerat Aeginam filiam Aſopi Bœotiæ regis. illam quærebat pater. Venit ad Siſyphum, is indicat raptorẽ. ea re indignatus Iupiter Siſypho Mortẽ mittit. Siſyphus qui & callidus admodũ, & fortis eſſet, Mortem corripit, & arctiſſimè uincit. uincta Morte, uidet inferorum deus neminem ad ſe amplius deſcendere, quare prodit indignabundus, Siſyphum occidit, ac Mortem liberat. Cum ergo hoc modo ad inferos deſcendiſſet Siſyphus, non minus uafer iam mortuus, ſi dijs placet, quàm cum uiueret, effecit eloquentia & calliditate, ut perſuaſi Pluto & Proſerpina ad ſuperos redire ſiuerint, quò ſe uenire, cupere dicebat, ut uxorem obiurgaret ſuam, quòd quæ ipſe mandauerat, cum è uiuis excederet, illa non faceret: qua re peracta mox regreſſurum. Sed ille, ubi reſumpta anima, Corinthum reuerſus eſt, epota eorum, quæ apud Plutonem geſta fuerant, obliuione, de reditu non prius cogitauit, quàm ſenium eò detruſerit. Alij tamen ſcribunt à Theſeo interfectum fuiſſe. Adhibe huic Theognidis loco ex Eraſ. Chil. prouerbium, Siſyphi artes.

¶ Ver. 714. γλώσσαις. *Neſtoris Pyliorum regis facundiam dicit, quæ ex Iliade Homer. prouerbio celebrata eſt.*

¶ Ver. 715. ὠκύτεροι. *Harpyiæ, quas Suid.* ἁρπακτικὰς δαίμονας *appellat, ſunt tres, Aello, Celæno, & Ocypete. ſic enim legendum eſt apud Seruium in. 3. Aen. ubi de his, filijsq́; Boreæ Calai & Zete, multa: & apud Apol. Rhod. & Ouid. in Metam. Porrò ex uerbo* εἰσὶ *primam literam eraſimus, ut eſſet* ἴσι *tertia plural. præſen. uerbi* εἶμι, *eo, uado.*

¶ Ver. 719. ἴσον τ. *Stob.* ἴσον τε πλουτοῦσ᾽ ὅσοις πολὺς.

¶ Ver. 721. ἴπποι θ᾽. *Pro* τὰ δέοντα *Stob.* τάδε πάντα *habet.*

¶ Ver. 723. παιδός τ᾽ ἠδὲ γυναικὸς. *Sic nos ex Stobæi lectione reſtituimus uerſui ſuos numeros, cum antea uitioſè legeretur, hoc loco* παιδός τε καὶ γυναικός. *habet præterea Stob.* τῷ δ᾽ ἀφίκηται, *&* ἥβη *in nominandi caſu, nec malè fortaſſe.*

¶ Ver. 755. Ζεὺς μὲν. *Verbo* ὑπειρέχων *adiecimus* ι, *ut breuis ſecunda illa ſyllaba produceretur: quomodo Iliad. β.*

σπλάγχνα δ᾽ ἄρ᾽ ἀμπείραντες ὑπείρεχον ἡφαίστοιο, *id eſt,*

Exta transfigentes ſupertenebant igni.

Eſt enim poetis uſitatiſs. ὑπεὶρ *pro* ὑπὲρ.

¶ Ver. 762. μηδὲν τ. *Primi mortalium Aſſyrij, Rege Nino duce, auſi in exteras gentes arma ferre, narrantur, quarum multas ſibi ſubdiderunt. orbis imperium diu retẽtum, eorum rex ultimus Sardanapalus à Medis in bellum prouocatus, & uictus amiſit. Trãslatum ergo ad Medos imperiũ: de quorum bellis in Græcos multa habes apud Herodotum & Thucydid.*

Digitized by Google

Floruiſſe autem Theognidem uolunt, quo tempore Cyrus Perſarum Rex, Medorum deſtruebat imperium.

¶Ver. 767. χρὴ μουσῶν. Egregia prorſus ſententia, quam uellem edidiciſſent à teneris annis, ac diligenter expendiſſent apud animum ſuum plæriq;, qui quicquid eruditionis unquam comparauerunt, ita domi recon=ditum aſſeruant, ut dicas miſeros homines ſibi tantum natos: imò continuo inuideant, ſi quem uiderint ad id adſpirare, quo ſe cæteris præcellere per=ſuaſum habent. Vertit autem hos quatuor uerſus Scip. Carteromachus in en=comio literarum Græcarum, hoc modo,

Muſarum interpres ſi quid ſapientius unquam
  Nouerit, inuidia ſit procul inde mala.
Núncque alia inueniat, nunc monſtret, plurima condat:
  Si ſolus ſapiat, nempe quis uſus erit?

¶Ver. 769. δίζησθαι. μαίεσθαι, eſt inquirere, inuenire: unde μοῦσαι, quæ & μῶσαι doricè, dictas uolunt.

¶Ver. 772. ἀλκαθόῳ. Tantalus rex Corinthi, autore Seruio, Io=uis fuit filius: Pelops Tantali, Pelopis Alcathous. Rex Megarenſium, qui ſunt finitimi Atticis, Megareus, qui nomen urbi indidit, duos habuit filios, Timalcum & Euippum. Timalcus cum in bello periiſſet, Euippum ſpera=bat ſibi in regno ſucceſſurum. Verum cum à leone Cythæroneo interfe=ctus fuiſſet, ſuam Megareus filiam ei promiſit unà cum regno, quiſquis bel luam interficeret, Euippi mortẽ ulciſcens. Rem, licet arduam, ſuſcepit Al=cathous: leonem occidit, filiam Megarei ducit uxorem, atque in regnũ mor tuo ſocero ſuccedit. Hic ergo Alcathous, inter cætera, quæ extruxit in ur=be Megaris, arcem ædificauit: in quo opere adiutorem habuiſſe Apollinem fertur. Hæc ſunt ex Pauſan. ſub finem Atticorum.

¶Ver. 774. τῆς δὲ πόληος. πόληος genit. eſt doricus, à nomine πό λις. Intelligit autẽ urbẽ Megara, quã Bœotiæ & Atticæ finitimã diximus.

¶Ver. 779. καὶ σὰ λαοφθόρους, hic accuſatiuo caſu ſing. legen=dum admonet ſatis metri ratio.

¶Ver. 781. ἦλθον. Sicilia inſula in Tyrrheno mari. Eubœa inſula modico admodum æſtu diuiſa à continenti Bœotiæ. Eſt & urbs in Macedonia, & locus ἐν ἄργει, inquit Steph. Spartha urbs Laconiæ, quæ & Lacedæmon. Eurotas fluuius Spartham præterfluens. Eſt autem εὐρώτα genit. doricus.

¶Ver. 786. οὕτως οὐδ᾽. In hanc ſententiam ſunt in Eraſ. Chil. prouer. Patria ſua cuiq; iucundiſs. &, Patriæ fumus igni alieno luculentior.

¶Ver. 788. αὐτ᾽ ἱερατῆς. Sic legendum arbitramur, non ἀρετῆς. Fa cile enim fuit librariis, literarum μεταθέσει, dictionem commutare. nam ſi ἀρετῆς legas, non uideo, quis poſſit eſſe ſenſus.

¶Ver.803. τόρνου κ). Hic lego θεωρὸν accuſat.ſing.à nom.θεωρός. nam ſi θεωρῶν legatur, ut conſtanter habent omnia exemplaria, quibus uſus ſum, quis ſenſus elici potuerit, ſiue hoc ſit particip.à θεωρῶ, ſiue aliunde nomen?

¶Ver. 813. Βοῦς μοι. Id eſt, non audeo, quod ſentio, liberè proferre. Vide Eraſm.in prou. Bos in lingua.

¶Ver. 815. Κύρν' εἰμ. Si uis in hanc ſententiã multa, habes in Chil. Adag. Eraſmi, in prouerbijs quibus Fati nomen præſcribitur.

¶Ver. 819. ὅδ' ἀπο. Heſiodi imitatio, qui dixerat in ἔργοις,

αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας.

¶Ver.829. Πίστει χρήμ. Verſiculum hunc interpretatur Eraſm.in prouer. Fidutia pecuniæ amiſi, hunc in modum,

Fiſo res perijt, diffiſo ſalua remanſit.

¶Ver. 831. Πάντα τάδ'. In hunc locum profuerit petere in Chil. Eraſmi prouer. Ad coruos.

¶Ver. 837. τούτων. ἂν pro ἀνὰ, ut πὰρ pro παρὰ, poeticum.

¶Ver.859. οἵ με φίλ. Hæc mulieris ſint uerba neceſſe eſt, cuius perſonam poeta per hos quatuor uerſus ſuſcipiat.

¶Ver.867. ἔν μοι ἔπ. Eraſ.uertit in prou. Quid ſi cœlum ruat.

Deinde meo uaſtus capiti illabatur olympus
Ferreus, antiqui quod metuere uiri.

Anaxagoras, ut refert Diog.Laertius, cum audiſſet lapidem è cœlo cecidiſſe, cœlum ex lapidibus conſtructum, & aliquando ruiturum affirmauit.

¶Verſ.873. ἐσθλὸς ὤν. Plinius hic uidendus lib.14.cap.5.

¶Ver.875. πίν' οἶνον. ταϋγέτοιο genit.eſt Ionic. & dicitur ταΰγετος gener.maſcul. & fœm.inquit Stephanus περὶ πόλεως: & ταΰγετον neutr. mons eſt Laconiæ Baccho ſacer, à Taygeta, quæ mater Eurotæ fuit, dictus.

¶Ver.887. οἴμοι ἀν. Cerynthus urbs eſt in Inſula Eubœa mari proxima. Strab.lib.10.

¶Ver.888. Ληλάντ. Lelantus EubϾ rex fuit, à quo nomen ſortitus eſt campus, qui Chalcidi illius inſulæ urbi adiacet, inquit Strab.lib.10. & fluuius illam præterfluens, Plin.lib.4.cap.12.

¶Ver.890. ὡς κυψ. Non uideo quid ſibi uelit κυψελλίζοι γένος, niſi forte τυραννίζοι, ſiue tyrannos ipſos: aut eos qui Cypſeli tyrannidi fauerent, aut eos qui à Cypſelo genus ducentes in tyrannide perſiſterent, ut dicamus a Cypſelo factum κυψελίζω, unde κυψελλίζοι per duo λ metri gratia. Fuit aũt Cypſelus, ut docet in Corinthiacis Pauſanias, qui annuis magiſtratibus ui expulſis, Corinthiorũ ſe regem fecit: quæ res, inquit Cic.lib.de Fato, milleſimo antè anno quàm fuiſſet, Apollinis oraculo

edicta fuerat. Huius Cypſeli tyrãnidẽ (*inquit idẽ* Cic.lib.5.Tuſc.Quæſt.) *cum ferre non poſſet* Demarathus Tarquinij Ro.regis *pater, ſeruitutẽ domeſticæ libertatem exilij anteponens, fugit* Tarquinios. *De eodem plura* Herodotus *libro* I.

¶Ver.893. κύρνε μὴ. *Verſus hic in omnibus, quæ habuimus, exemplaribus ad hunc modum deprauatus legebatur,*

κύρνε μὴ πάντ' ἀνδρεσι κατ. *Nos an rectè reſtituerimus, doctiorũ eſto iudicium: poteramus aliter, ſed ſic ſtare poſſe ſatis rectè uiſus eſt, dum aliquis uetus codex alicundè prodeat, qui illum integrum nobis reddat. Cæterum* ἄνδρεσι *in* ἀνδράσι *mutare omnino neceſſe fuit, ut reliquæ uoces prorſus eædem remanerent.*

¶Ver.906. καὶ δάκνει. *Interpretatur* Eraſ. *in* prou. *Cor ne edito, hũc uerſum.*

Et rodor mentem, ſumq́; animi ambiguus.

In uerbo autem δάκνομαι *liquidam* ν *eſſe obſeruato.*

¶Ver.907. ἐν τριόδῳ ἕστηκα, *id eſt,* In triuio *conſiſto, quod eſt* prouer. *apud* Eraſm.

¶Ver.921. οὔτε γὰρ. *Hunc enarrat uerſum* Eraſmus *in* pro. *Alij ſementem faciunt, alij metent, hoc modo,*

Ante tibi exhauſtos alij ne trade labores.

¶Ver. 929. παύροις ἀν. *Vertit idem autor & hoc diſtichon in* prou. *Non omnia poß.om. hoc modo,*

Sunt pauci quibus iiſdem & uirtus ſuppetit & res:

Felix cui ſimul hæc ſunt data ſorte deûm.

Vbi uide, quomodo dixerit rem, pro eo, quod eſt κάλλος.

¶Ver.932. οἱ κὐτὸν χ ὦ. *Hic erat* ἔνεισι, *ſed in* ὁμοῖον *commutauimus* Eraſmi *lectionem, & ſententiam ſecuti, qui hunc locum transfert in* prou. *Aequalis æqualem delectat,*

Omnes hi ſeſe uenerantur, amantq́; uiciſsim,

Vicini, æquales uiribus, atque ſenes.

¶Ver.942. τρέψας. *quidam* τόρψας.

¶Ver.954. ἥδυλε. Pro εἶμεν, *ſunt qui malunt* ἦμεν.

¶Ver.957. μήποτ'. *Apud* Stob. *hic uerſus corruptus eſt, qui habet* σαφέως *pro* σαφηνῶς: *ſequentem ſic legit,*

ῥυθμὸν & θυμὸν & φρόντιν ὅπως ἔχει.

¶Ver.975. μή μοι. *Hoc carmen in* pro. *Lingua amicus, cõuertit* Eraſ.

Ne lingua mihi quis ſit amicus, ſed mage facto.

¶Ver.987. ἐν θείης. *Ex hoc loco* Theognidẽ *fœdam illã* παιδοφασίαν *non improbaſſe arguit* Athenæus *lib.7. apud quem autorem ut principiũ*

huius uerſus deprauatum eſt, ita in proximo pẽtametro ſcriptũ καλὸς *pro* καλὸν: *& hexametro ſequenti,* δυςίωσι *pro* δυςμενέσιν.

¶ *Verſ.*990. γνοίης χ' ὅσ. *Eraſ. legit,* γνοίης δ' ὅσον *in prouer. Muli aſinis quanto præſtantiores, ubi uertit hoc carmen,*

Noris uti, quanto muli aſinos ſuperant.

¶ *Ver.*995. χέρνιβα. *Hæc eſt pura & germana lectio, quam ex Athenæ. lib. 7. repoſuimus. quis enim ſenſus ex deprauata illa, quæ habet,*

χέρνιβα δ' αἶψα θύραζε φέρετε. φανώμεθα δ' ἤ σοι

εὐειδὴς ῥαδιναῖς χερσὶ λάκαινα κόρη.

Hinc diſce, quantum negotij faceſsit literarum ſtudioſis indocta ueterũ librariorum negligentia, quæ omnia tam fœdè corrupit. Porrò pro ῥαδιναῖς *habet Athenæ.* ῥαδινῆς. *Dicitur autem Lacæna puella, quæ eſt ex Laconia regione. i. Lacedæmonia, ut Helena, quam Paris rapuit.*

¶ *Ver.* 1018. Δύςλοφος. *Tmolus mons eſt Ciliciæ, inquit Seruius in illud. 1. Georg. Virg.*

—*Nonne uides croceos ut Tmolus odores?*

¶ *Ver.* 102. οὐκ αἰ ἐμοί. *Stobæus habet,* αἲ οὐκ ἐμ.

¶ *Verſ.*1036. μὴ πίνε. *Canis ſydus, quæ & Canicula, ardentiſsimo æſtatis tempore exoritur, ſole primam partem Leonis ingrediẽte, qui dies XV ante Auguſti. Cal. eſt Plin. lib. 2. cap. 47. & lib. 18. cap. 28.*

¶ *Ver.*1055. τιμᾷ ϑεῶ. *Si recta eſt lectio, hic pro dactylo anapeſtũ habebimus, quæ res locum mihi ſuſpectum reddit.*

¶ *Ver.*1076. οὐ ξυνετα. *Pro* θνητῆς *quidam legunt* θνητοῖς.

¶ *Ver.*1083. κλεινός. *Lacedæmon urbs Laconiæ, cuius regionis rex fuit Tyndarus Caſtoris, & Pollucis pater.*

¶ *Ver.*1087. ἀργαλέως. *Hos duos uerſus ſic in Latinum conuertit Eraſ. in prou. Auribus lup. teneo.*

Pectora noſtra tui quàm mirè amor afficit, ut quem

Non odiſſe queam, ſed nec amare queam.

¶ *Ver.*1099. ὕβρις. *Magnetes populi: Colophon, & Smyrna urbes, de quibus uide Strab.*

¶ *Ver.*1102. χρυσὸς. *Alij hic legunt* καλὸς ἅπασιν ἴση. *nos Eraſmi lectionem, undecunque illam habeat, amplexi ſumus, qui in prouer. Aurum igni probatum, hanc ſententiam ſic expreſsit,*

Venit ubi ad cotem, & confertur in indice plumbo,

Purum aurum quum ſit, totum erit egregium.

¶ *Ver.*1113. πλοῦτε ϑε. πλοῦτος *diuitiæ, & diuitiarum deus.*

¶ *Ver.*1119. μήμε κα. *Vlyſſes deſcẽdit ad inferos, Odyſ. λ. & procos dedit neci, domum tandem reuerſus, Odyſſ. χ. Penelope fuit uxor Vlyſſis, eius filius Telemachus.*

Digitized by Google

¶ Ver. 1125. εἰ πίομαι. Pro his duabus uocibus Gnomologi habēt, οὔπ γαμῶ.

¶ Ver. 1130. ζητῶμεν. Vide prouer. Satius eſt initijs mederi quàm fini, ubi Eraſm. hoc carmen uertit,

Pharmaca naſcenti ſunt adhibenda malo.

¶ Ver. 1131. ἐλπὶς ἐν. Imitatio Heſiodi in ijs quæ lib. 1. ἔργων ϗ ἡμ. cōmentus eſt de Pādora, & ſpe in pixide eius ſola relicta: de Pudore, Nemeſi, Iuſtitia in cœlum profectis, cum ſceleratum hominum conſortium amplius ferre non poſſent: cuiuſmodi nonnulla habet etiam Ouid. libro primo μεταμορφώ. & Aratus in Φαινομέ.

¶ Verſ. 1147. μὴ ποτ. Habetur hoc δίστιχον lib. 1. Epigram. ubi παρεὶς pro μεθεὶς ſcriptum eſt.

¶ Verſ. 1151. οὔτ᾽ ἔραμαι. Stob. habet, οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν, οὐδ᾽ εὔχομαι. alij citant ex Theog. οὐκ ἐθέλω πλοῦ.

¶ Ver. 1153. πλούτος καὶ. Hos duos uerſus, qui deſyderabantur, ſic ut inuenimus apud Gnomologos, huic loco interſeruimus, cū uideremus nō eſſe aliàs, quò poſſet referri illud, ὡς δ᾽ αὔτως, quod mox ſequitur: liquidóq; conſtaret huius ſententiæ alteram eſſe partem.

¶ Ver. 1197. ὄρνιθος φων. Gruem intelligit, quæ auis quo tempore ab aquilone ad nos redit, incipiendam eſſe arationem admonet: quod copioſius enarrat Heſiod. in lib. 2. ἔργων καὶ ἡμ. ad uerſum,

Φράζεσθαι δ᾽ εὖτ᾽ ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσης.

Quem locum Theognis hic imitatus eſt. Porrò pro ἥγε, quædam exempl. legunt ἥτε, ut eſt etiam in illo loco, quem citauimus Heſiod. ἥτ᾽ ἀρότοιο τε σῆ.

¶ Verſ. 1209. αἴθων μὲν. Siquid αἴθων à nota ſignificatione hic abſit, familiæ forſitan nomen fuerit, ut Argyris, quod mox occurret, uxoris Theognidos nomen. Thebas nouem recenſet Stephanus, ſed hanc Ioniæ in Aſia ciuitatem eſſe puto: ubi Lethæus fluuius, ex Pactio Epheſiorum monte (inquit Strabo lib. 14.) ortum habens, in Mæandrum influit.

¶ Ver. 1219. ἐχθρὸν. Hos duos uerſus ſic in latinum ſermonem cō uerterunt,

Fallere difficile eſt inimicum: at amicus amicum,
Quando lubet, facilè fallere Cyrne poteſt.

¶ Ver. 1221. οὐδὲν κύρ. Et hos 6. uerſus ex Ioā. Stobæi Apophthegmatibus adiecimus: quos ad hoc Theognidis poema referendos eſſe uel Cyrni nomen ſatis arguit. Tenebunt autem poſtremum hunc locum, donec dexteriore aliquanto numine ſuo tandem reſtituti fuerint.

Digitized by Google

H[illegible] ſunt paucula illa, amice Lector, quæ in T[illegible]eogni dis γνώμαις ἐλεγειακὰς *habuimus, tibi que imperti[illegible] du ximus: quæ eo tu animo accipias uelim, quo nos tua (id eſt pergrato) ſumus lecturi, ſiquid his melius ampliusque a[illegible] quando dederis.*

ERRATA.

VERSV	LEGE
40	αἰθωντῆρα
65	γνῶσιν
110	ἐκκέχυται
235	ἀνδράσι
352	ἄνδρ'
446	διδοῦσιν
506	πειρήσω
553	διαπρήξουσι
588	ἔπεα
727	φύγοι
746	ἄζοιτ'
783	διακοτρόφου
806	σημήνῃ
832	αἴτιος
852	οὐδεμί'
875	ταύγετ.
1060	γυναιξί
1067	ἔσοιντο
1155	ὣς δ'

Omiß. Ver. 1225.

Πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι

Πταίσματα, τῆς γνώμης Κύρνε ταρασσομένης.

Multa afferre ſolet ſermo mortalibus uiris

Damna, mente Cyrne turbata.

5/; 5. 1 - 3

2

9.940829

Digitized by Google